

2

0

0

8

Aastaaruanne



INFO AKTSIONÄRIDELE

KORRALINE ÜLDKOOSOLEK

Harju Elektri aktsionäride korraline üldkoosolek toimub 23. aprillil 2009 kell 10.00 Keila Kultuurikeskuse saalis aadressil Keskväljak 12, Keila.

DIVIDENDID

Arvestades kontserni 2008. aasta häid majandustulemusi, aga ka majanduskeskkonna üldist olukorda täna teeb Harju Elektri juhatus aktsionäride üldkoosolekule ettepaneku maksta ettevõtte 2008. aasta majandustegevuse eest aktsionäridele dividende 1,00 krooni aktsia kohta. Aktsionäride nimekiri, kellel on õigus dividendidele, fikseeritakse seisuga 8. mai 2009 kell 23.59. Dividendid makstakse aktsionäridele välja 20. mail 2009 ülekandega aktsionäri pangaarvele.

MAJANDUSTULEMUSTE AVALDAMINE 2009. AASTAL

Harju Elekter avalikustab firma kvartaalsed majandustulemused järgmiselt:

2009. a 1. kvartali vahearuanne	19. nädalal
2009. a 2. kvartali vahearuanne	32. nädalal
2009. a 3. kvartali vahearuanne	45. nädalal

Majandustulemused avaldatakse eesti ja inglise keeles ning kõik teated on pärast nende avaldamist börsisüsteemis nähtavad ka Harju Elektri koduleheküljel aadressil <http://www.harjuelekter.ee>. Harju Elektri börsiteateid elektronposti teel saab tellida ettevõtte kodulehekülje osast „Investorile“.

Kontaktisik investoritele
Moonika Vetevool
Kommunikatsioonijuht
Tel 671 2761
Faks 674 7401
moonika.vetevool@he.ee

AS Harju Elekter, Paldiski mnt 31, 76606 Keila, Eesti

SISUKORD

Aasta 2008	4
Nõukogu esimehe pöördumine	6
Juhatuse esimehe pöördumine	7
Organisatsioonist	8
 TEGEVUSARUANNE	
Majanduskeskkonna ülevaade	9
Tegevustulemused	10
Investeerimine ja arendustegevus	22
Personal	23
Riskide juhtimine	25
Kvaliteedijuhtimine ja keskkonnapoliitika	26
Aktsionärid ja aktsia	27
Sotsiaalne vastutus ja heategevus	28
Nõukogu, juhatus, audiitorid	29
Kontserni tegevus aastal 2009	
Hea ühingujuhtimise tava	30
 RAAMATUPIDAMISE AASTAARUANNE	
Juhatuse deklaratsioon	33
Konsolideeritud bilanss	34
Konsolideeritud kasumiaruanne	35
Konsolideeritud rahavoogude aruanne	36
Konsolideeritud omakapitali muutuste aruanne	37
Konsolideeritud raamatupidamisaruande lisad	38
Juhatuse ja nõukogu allkirjad 2008. aasta majandusaasta aruandele	76
 Audiitori järeldusotsus	77
Kasumi jaotamise ettepanek	78
Info nõukogu ja juhatuse kohta	79
Finantskokkuvõte	81

AASTA 2008

Tütarettevõtte AS Harju Elekter Elektrotehnika võitis Eesti Energia tütarettevõtte OÜ Jaotusvõrk poolt välja kuulutatud riigihanke-konkursi komplektalajaamade ostmiseks, mille tulemusena sõlmiti juunis 3-aastane tarneleping orienteeruva mahuga 300 miljonit krooni. Vastavalt lepingule tarnib Harju Elekter Elektrotehnika järgmise kolme aasta jooksul OÜle Jaotusvõrk 1- ja 2-trafolisi tehases valmistatud komplektalajaamasid keskmiselt 400 tükki aastas. Tarned on suunatud Eesti turule.

Soome tütarettevõtte Satmatic inseneride töögrupi poolt viidi lõpule Poola klaasvillatehase tarbeks projekteeritud tehase tootmisprotsesside kompleksse juhtimise tarkvara (Siemens PCS7) juurutamine. Lisaks protsessijuhtimise tarkvarale tarnis ja paigaldas Satmatic projekti käigus tehasesse erinevaid elektriseadmeid. Projekti kogumaksumus oli 1 miljon eurot.

Seoses kasvavate tellimuste ja tootmismahutudega otsustas kontserni juhtkond laiendada Harju Elektri Soome tütarettevõtte Satmatic Oy tehase tootmispindasid. Novembris allkirjastati leping Ulvila linnavalitsuse ja linnavalitsuse operaatorfirmaga Kiinteistö Oy Ulvilan Sammontie 9 tootmispindade suurendamiseks ligi 2000 m² võrra. Uute pindade valmimise järel on tehasel tootmispindasid kokku 4215 m².

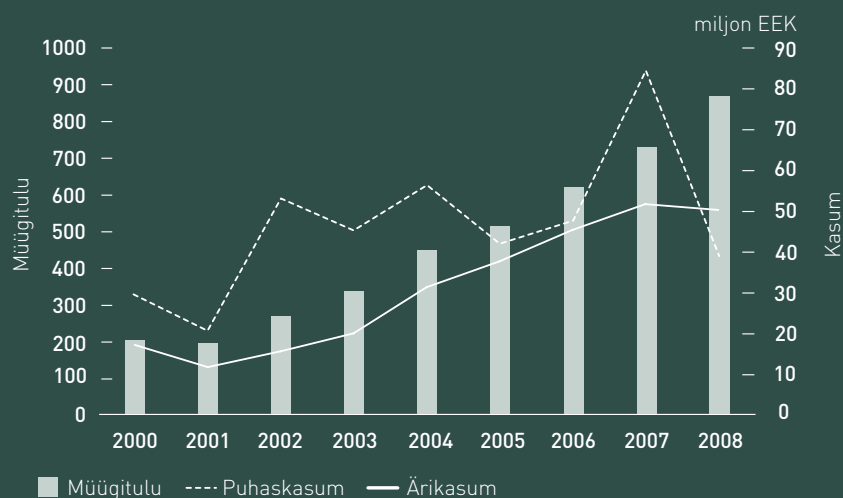
Harju Elekter Elektrotehnika müüginahud on viimastel aastatel kasvanud keskmiselt 16% aastas. Tootmisvõimsuse tagamiseks ja müügitellimuste õigeaegseks täitmiseks otsustas kontsern laiendada Harju Elekter Elektrotehnika tootmispindasid 1500 m² võrra. Uute pindade valmimise järel 2009. aasta esimeses kvartalis suurenevad ettevõtte kasutuses olevad tootmis- ja büroopinnad 10 300 m²ni.

Tänašest majandusolukorrast, teisalt ka Eesti turu väiksusest tingitult tegi kontserni juhtkond majanduslikest kaalutlustest lähtuvalt otsuse sulgeda aasta lõpus kauplused Pärnus ja Jõhvis. Edaspidi teenindab Pärnu kliente Keilas ning Ida-Virumaa kliente Tallinnas asuv elektritarvete kauplus.

Augustis avas UAB Rifas Panevežys oma uue tootmis- ja büroohoone, mille ehitusega alustati juba 2007. aastal. Ehituse kogumaksumus oli 12,5 miljonit krooni.

Leedu tütarettevõtte viimaste aastate edusammud tootevaliku laiendamisel, tootmispindade suurendamisel ja -seadmete moderniseerimisel leidsid äramärkimist kohaliku omavalitsuse poolt, kes nimetas Rifase kõige innovatiivsemaks ettevõtteks Panevežyse regioonis.

MÜÜGITULUD, ÄRI- JA PUHASKASUM



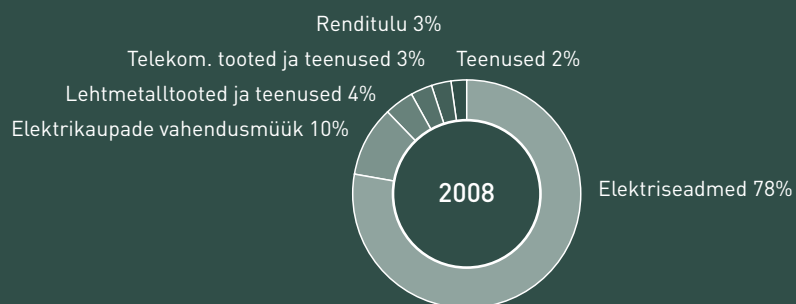
Septembris tähistas Harju Elekter oma 40. tegevusaastat. Õigete juhtimisotsuste ning järjepideva arendustegevuse tulemusena on Harju Elekter kasvanud juhtivaks elektriseadmete ja -materjalide tootjaks Baltimaades.

Aksionäride korraline üldkoosolek kinnitas Harju Elektri majandusaasta aruande ja kasumijaotuse, sealhulgas 2007. aasta heade majandustulemuste eest 2-kroonised dividendid aktsia kohta ehk kokku 33,6 miljonit krooni.

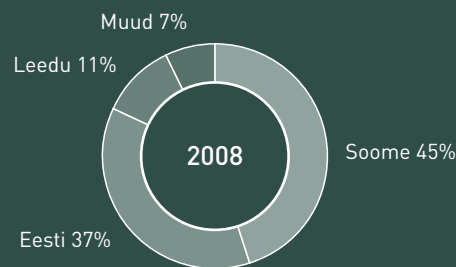
TÄHTSAMAD NÄITAJAD	2008	2007	2008/2007 muutus
(miljon EEK)			
Müügitulu	871,6	732,0	19,1%
Ärikasum	50,1	51,5	-2,8%
Perioodi puhaskasum	38,6	84,5	-54,3%
EEK			
Omakapital aktsia kohta	23,64	33,89	
Puhaskasum aktsia kohta	2,29	5,03	
Dividende aktsia kohta	*1,00	2,00	* juhatuse ettepanek
Käibe ärirentaablus	5,7%	7,0%	
Käibe puhasrentaablus	4,4%	11,5%	
Varade puhasrentaablus (ROA)	5,8%	11,4%	
Omakapitali puhasrentaablus (ROE)	8,3%	14,8%	
Omakapitali kordaja	66,0%	74,0%	
Töötajate arv perioodi lõpus	515	486	

* Üksikasjalikum finantskokkuvõte asub leheküljel 81.

MÜÜGITULU TEGEVUSALADE LÕIKES



MÜÜGITULU TURGUDE LÕIKES





TUGEV TÖÖSTUS KINDLUSTAB TULEVIKU

Sügisel tähistasime
40 aasta möödumist
elektriseadmete ja
-materjalide tootmise
algusest Keilas

Hea on tõdeda, et olenemata ühiskonnakorrast ja omandisuhetest, oleme suutnud pidevalt välja arendada ja valmistada vajalikke tooteid, mille turustamisega kunagi raskusi ei ole olnud. Möödunud aastate intensiivse kasvufaasi järel tuleb meil täna siiski tunnistada kogu maailma vallutanud usalduskriisi ja majanduse madalseisu. Mulle ja Harju Elektrile pole see esimene kord raskete aegade või ühiskonnakordade vahetumise tõttu uusi võimalusi otsida. Majandussurutis korrastab turgu, kasvatab ja teeb tugevamaks tugevad firmad ning Harju Elektri kontserni ja meeskonda pean kindlasti võitjate ridadesse kuuluvateks. Meie võimalus on ekspordi kasvatamises. Meie toodete kvaliteet on maailmatasemel, vajalik on oluliselt enam panustada tõhusale müügitööle. Võin kinnitada, et Harju Elektri kontsern on igast langusest väljunud tugevama ja elujulisemana.

Üldisemas, suuremas plaanis ei pea ma õigeks ka täna levinud mõttelaadi, et kulused tuleks iga hinna eest kokku tõmmata. Mõistlik kulude kokkuvõtte on vajalik, aga mitte ainuõige majanduse arengu seisukohast. Pigem peavad ettevõtete juhid võitlema käibe kasvatamise nimel, et vältida majanduse kokku tõmbumist, mille tulemusena vähenevad nii ettevõtete kui ka riigi tulud. Samamoodi ei poolda ma eelarvekärpeid, mis kuidagi moodi ei arenda majandust. Pigem vastu-pidi. Hädavajalikuks pean eurorahade kiiret kättesaadavaks tegemist ja kasutusele suunamist. Mingil juhul ei tohi kärpida investeeringuid energeetikasse ja infrastruktuuri. Võiks kaaluda riigi võlakirjade emiteerimist ning ettevõtete tulumaksu taastamist, et suunata maksutulu Eesti majandusse. Olen veendunud, et seepärast ei sulge oma uksi ükski kohalik ettevõtja ega jää tulemata ükski välisinvesteering ning kokkuvõttes võidavad sellest Eesti riik ja rahvas. Kuigi kapitalil pole rahvust, on rahvus kapitali omanikul. On oluline vahe, kas olla omal maal sulane või peremees.

Harju Elekter on läbi aastate teinud investeeringuid tootmisvõimsuste – tehnoloogia, personal, tootmispinnad – kaasaegsuse ja jätkusuutlikkuse tagamiseks, parendamiseks ja suurendamiseks. Täna on Harju Elektril tugeva tootmisettevõtteks olemas kindel baas järgneva majandustõusuks, mis kahtlemata järgneb igale langusele.

Endel Palla
Nõukogu esimees



INNOVATIIVSUS JA PAINDLIKKUS LOOVAD UUSI VÕIMALUSI

2008. aastal suutis Harju Elektri kontsern kokkutõmbuvast maailmamajandusest hoolimata kasvatada müügitulusid 19,1% võrra 871,6 miljoni kroonini ning säilitada ärikasum aastatagusel tasemel 50,1 miljonit krooni. Suurima panuse kasvu andsid kontserni põhitegevusala – elektriseadmete tootmise ja müügiga – tegelevad ettevõtted Harju Elekter Elektrotehnika, Satmatic ja Rifas. Kuigi aasta ei olnud kerge ning turud olid ettevaatlikumad ja nõudlikumad kui kunagi varem, kogusime tubli müügitöö, seda toetava arendustöö ja kontserni poolt loodud võimaluste abiga olulist energiat ja potentsiaali, et lähiaastate keerulised ajad võimalikult valutult üle elada. Juhatuse hinnangul suutis kontsern muutustele kiiresti reageerides ajada edukat äri ning näidata häid majandustulemusi.

On aegu ja olukordi, mida me muuta ei saa, aga ka neid, mida saame ja kohati oleme lausa kohustatud muutma. Vaatamata täna valitsevale langusperioodile, mille sügavust ja kestvust ei oska ka parimad analüütikud hinnata, näeme meie selles hoopis võimalusi. Võtmeküsimus on: kas ja kuidas me neid võimalusi ära kasutada suudame. Peame olema kuluefektiivsed, kuid samas valmis julgelt investeerima. Peame olema arenguvõimelised ja ettenägelikud. Kogutud ressursside, oskuste ja kogemustega suudame täna säästlikumalt tegutseda ja uue kasvu vundamenti laduda. Kindlasti on täna soodsam investeerida tootmise laiendustesse, kui seda oli aasta varem ja kui seda on paari aasta pärast. Kui me 2008. aastal kindlustasime oma tagalat kontserni Eesti ettevõtete tootmispindades ja tehnoloogias, siis 2009. aastal teeme seda Soome ja Leedu ettevõtetes. Ka Eesti riigihankekonkursi edukas läbimine alajaamade ja alajaama seadmete tarnimiseks kohustas meid looma eeldused ja võimalused oma oluliste klientide ootuste täitmiseks. Hea on nentida, et taolised investeeringud toetavad nii Eesti kui ka piiritaguste klientide visioone koostööle.

Oluliseks võtmesõnaks meie tegevuses on innovatiivsus. Harju Elektri kontsernile ei tähenda see mõiste pelgalt tehnilist arusaama, vaid innovatiivseid lähenemisi kogu tegevuses. Meie jaoks samastub see eelkõige uutest võimalustest nii mõtteviisis kui ka tegutsemises, andes julgust muutusteks ja tavatuteks lahendusteks. Innustame kontserni võtmeisikuid ja kogu töötajaskonda selliselt mõtlema ja tegutsema. Hea näitena saab välja tuua kontserni Eesti ettevõtete tootmise juhtimise ja majandusarvestuse uue tarkvara arendamise ja juurutamise just nüüd. Meie visioon näeb siin asendamatu töövahendit tuleviku ülesannete efektiivsemaks lahendamiseks. Aastakümneid on meie eesmärgiks olnud ekspordi arendamine. Nüüd, 2009. aastal ei näe me sellest tähtsatat ülesannet.

Väärtustame meie kolme tähtsat partnerit. Eelkõige täname oma kliente usalduse ja innustamise eest. Hindame oma töötajaid, tunnetades nende panust ja usaldust, kuid ka valmidust ja mõistmist keerulised ajad koos üle elada. Austame oma aktsionäre, kes mõistavad Harju Elektri väärtusi, võimalusi ja potentsiaali.

Visioneerimisjulgust kõigile.

Andres Allikmäe
Juhatuse esimees



MISSION

Olla üks Läänemere regiooni suurimaid elektriseadmete ja -materjalide tootjaid, lahendades kliendi vajadustest tulenevad ülesanded asjatundlikult, tähtaegselt ja kvaliteetselt, pakkudes koostööprojektides mõlemale osapoolale lisaväärtust ja kindlust.

EESMÄRK

Olla pikaajaliselt edukas, kasvatades firma kapitali ja tootes tulu koostööpartneritele ja omanikele ning pakkudes motiveerivat tööd, palka ja arenguvõimalusi oma töötajatele.

AS HARJU ELEKTER

Tütarettevõtted

Sidusettevõtted

Strateegiline investering

EESTI

**Harju Elekter
Elektrotehnika** 100%

Keilas asuv elektriseadmete tootja energijaotus-, tööstus- ja ehitussektori tarbeks

EESTI

Draka Keila Cables 34%

Jõu- ja installatsioonikaablite tootja

SOOME

PKC Group 9%

Juhtmesarjade valmistaja

LÄTI

Energokomplekss 10%

Kesk- ja madalpingeseadmete müügiorganisatsioon

SOOME

Satmatic 100%

Tööstusautomaatikaseadmete tootja Ulvilas ja Keraval

LEEDU

Rifas 51%

Juhtimis- ja jaotuskeskuseid ning tööstusautomaatikaseadmeid tootev ettevõtte Panevežys

Automatikos Iranga 51%

Panevežyses asuv projekteerimisettevõtte

EESTI

Eltek 100%

Telekom- ja fiiberoptiliste toodete valmistaja Keilas

Tegevusaruanne

MAJANDUSKESKKONNA ÜLEVAADE

2008. aastal maailmamajanduse jähinemine kiirenes ja süvenes. September osutus maailma finantsturgudel vähemalt sama dramaatiliseks kui 2007. aasta august. Lehman Brothersi pankrott, Merrill Lynchi ülevõtmine Bank of America poolt ja kindlustusfirma AIG sisuline natsionaliseerimine näitasid, et rämpslaenudest põhjustatud finantskriis ei ole möödas. Veel täna ei ole selge, kui sügav on see kriis ja kui kaua kestab, sest ei teata, kas ja kui kiiresti koordineeritud tegevus riikide majanduste turgutamiseks soovitud mõju avaldab. Finantsturgude arengutest on enim mõjutatud USA majandus ning Euroopas on selleks riigiks Suurbritannia. Arenguriikidest on negatiivsetele riskidele enim avatud Venemaa, kuna tema majandusarengud sõltuvad liialt suurel määral toormehindadest (eelkõige nafta hinnast). Ebakindluse ja usaldamatuse tõttu finantsturgudel jäid intressimäärad kõrgeks, kuigi aasta lõpus alustasid keskpangad intressimäärade jõulist alandamist. USA valitsuse võlakoorma kasvades võib dollar veelgi nõrgeneda. Positiivse poolena tuleb esile tuua inflatsiooni alanemist.

Analüütikute hinnangul on maailmamajanduse väljavaated kasvuks (taastumine praegusest langusest) 2009. aasta osas väga ebatõenäolised. Eeldatavasti võtab trendi muutmine rohkem aega. SKP reaalkasvuks eurotsoonis prognoositakse keskmiselt 0,1%.

BALTIKUM

Euroopa Liiduga liitumise järel ning välisinvesteeringute ja kinnisvarasektori jõudsa kasvu toel tugevat majanduskasvu näidanud Balti riigid alustasid liikumist majanduse jahtumise suunas juba enne üleilmse majandus- ja finantskriisi puhkemist. Negatiivsed arengud maailmas avaldasid väikeste riikide majandustele tugevat mõju. Välisnõudluse märgatav vähenemine ning suurenenud riskimarginaalid tegid raskeks kasvunumbrite näitamise ajal, kui üleilmne majandus- ja finantskriis oli tugevalt mõjutanud ka Balti riikide väliskaubanduspartnereid. 2008. aastal oli majanduslangus Eestis -3,6% ja Lätis -4,6%. Leedu majandus kasvas 3,1%.

Usalduskriis finantssektoris ja kõrged intressimäärad tõid kaasa laenuvõtmise olulise piiramise, mis omakorda põhjustasid investeeringute vähenemise ja siseturumise kahanemise. Aasta viimases kvartalis võis täheldada tööpuuduse kasvu ning palgakasvu järsku pidurdumist. Vaatamata välisnõudluse nõrkusele püsis eksport tänu konkurentsielisele suhteliselt tugevana. Nõrk sisenõudlus vähendas järsult importi, mistõttu vähenes ka jooksevkonto defitsiit, tuues kaasa hinnatõusu pidurdumise ja inflatsiooni alanemise. Aeglustuv inflatsioon on taas teinud võimalikuks rääkida euro kasutusele võtmisest.

Kuigi lähiaja majandusväljavaated Baltikumis on üpriski süngetoonilised, sõltub analüütikute hinnangul edasine areng riikide majanduste tugevusest. Eesti majandusele on uueks kasvuetapiks valmistuses toeks jätkuvalt tugevad põhialused: kindel pangandussüsteem, paindlik ettevõtluskeskkond ja tööturg ning eelmistel aastatel kogutud eelarvereservid. Majanduse struktuurne tugevus, riigi rahanduse usaldusväärsus ja stabiilne maksusüsteem on uute investeeringute peamine eeldus. Lisaks vajavad ettevõtted pangandussektori tuge ja laenuressurssi. Eesti majanduskasvu taastumine sõltub eelkõige sellest, millal taastub välismajanduse kasv.

Vaatamata välis-
nõudluse nõrkusele
püsis eksport tänu
konkurentsielisele
suhteliselt tugevana

SOOME

Soome majandusel on viimastel aastatel läinud suhteliselt hästi – SKP kasv on olnud tugev, inflatsioon madal, tööhõive kasvanud ja fiskaalpositsioon usaldusväärne. Kuigi Soome on jätkuvalt üks kiiremini kasvav riik euroalal, ei jäta ebakindluse ja riskide kasv maailmas ka Soomet puutumata. Soome majanduskasv oli 2008. aastal 0,9%. Endiselt oli probleemiks struktuurne tööjõupuudus. Tööpuudus on vaatamata hõive kasvule üsna kõrge, mis viitab tööturu vähesele paindlikkusele. Kasvav hõive koos sissetulekute kasvuga toetas eratarbimist, hoides kodumaise nõudluse jätkuvalt tugevana. Samas hakkas aasta lõpus taanduma suurenenud inflatsioon. Vähenenud on ka kinnisvarainvesteeringute maht, kuigi hindade kasv aeglustus juba alates 2007. aastast.

VENEMAA

Venemaa majandus kasvas 2008. aastal 7,0%, jäädes eelmisele aastale veidi alla (7,7%). Juulist alates on Venemaa finants- ja turgede käekäik olnud kehv. Põhjuseid selleks on mitmeid: toormehindade langus maailmas, ebakindlus terasetööstuses, sõda Gruusiaga ja probleemid finantsturgudel. Tulemuseks oli Venemaa aktsiaturu järsk langus – Venemaa kauplemissüsteemi indeks langes mai kuu kõrgtasemelt 57%. Investorite ebakindlus tähendas kapitali hoogsat väljavoolu. Ka rubla on teiste valuutade suhtes aastaga oluliselt nõrgenenud. Toormekaupade ülikiiire hinnatõus ja sellele järgnenud langus, samuti lõtv eelarvepoliitika on suurendanud inflatsiooni. See ongi üheks põhjuseks, miks tulevikus oodatakse Venemaal kehvemaid majandusarenguid.

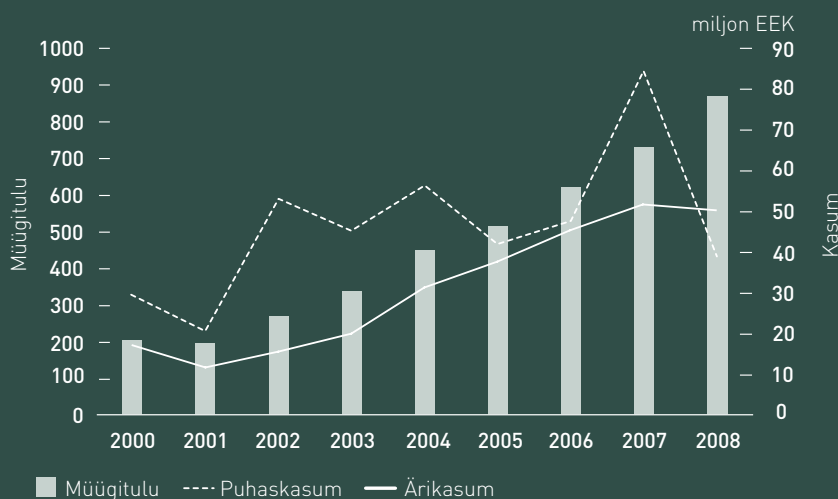
TEGEVUSTULEMUSED

2008. aasta majandusaruandes on rida-realt konsolideeritud ASi Harju Elekter (konsolideeriva üksuse) ja tema tütarettevõtete ASi Harju Elekter Elektrotehnika, ASi Eltek, Satmatic Oy ja UAB Rifas (koos kasutatuna Kontsern) finantsnäitajad ning laiendatud kapitaliosaluse meetodil sidusettevõtte ASi Draka Keila Cables tulemused.

AS Harju Elekter omab 8,9%list osalust Soome ettevõttes PKC Group Oyj. Ettevõtte aktsiad on noteeritud Helsingi Börsil ja on bilansis kajastatud turuhinnas. Aktsia turuhinna muutustest tekkinud kasumid/kahjumid kajastatakse otse omakapitalis. Aktsia turuhinna muutusel võib olla oluline mõju Kontserni varade ja omakapitali maksumusele. Kontsern müüs 2007. aastal 220 tuhat aktsiat, vähendades oma osalust 10,1%lt (31.12.2006) 8,9%le, mis avaldas olulist mõju konsolideeritud puhaskasumile. Aruandeaastal aktsiaid müüdud ei ole.

Kontserni 2008. aasta konsolideeritud müügitulu kasvas aastaga 19,1% 871,6 miljoni kroonini. Kasvu toetasid nii tugev müügitöö kui ka edukalt täidetud suuremahulised vajalikku kompetentsi ja piisavat tootmisressurssi nõudvad tellimused. Traditsiooniliselt

MÜÜGITULUD, ÄRI- JA PUHASKASUM



Kontserni 2008. aasta konsolideeritud müügitulu kasvas aastaga 19,1% 871,6 miljoni kroonini

suurima osa – 88,3% (83,3%) – müügitulust andis tootmine. Turgudest domineerisid aruandeaastal taas Kontserni koduturul – peamiselt Eesti ja Soome, kuhu realiseeriti 82% (80%) kontserni toodetest ja teenustest. Suurima panuse 2008. aasta müügitulu kasvuks andsid kontserni Leedu ja Soome ettevõtted. Leedu ettevõtete müük kontsernivälistele klientidele kasvas aastaga 51 miljoni krooni võrra 128 miljoni kroonini ja Soome 108 miljoni krooni võrra, jõudes 355 miljoni kroonini.

Müüdud toodete ja teenuste kulud kasvasid aastaga 23,2% 733,5 miljoni, turustuskulud 5,3% 38,8 miljoni ja üldhalduskulud 2,1% 48,8 miljoni kroonini. Kulutused tööjõule, peamiselt töötajate arvu suurenemise tõttu, kasvasid aastaga 8,2%, jõudes 172,2 miljoni kroonini. Põhivarade kulumit arvestati kuludes 18,9 (2007: 19,4) miljonit krooni.

Kontserni kasumlikkust mõjutasid aruandeperioodil enam tihenevast konkurentsist tingitud surve müügihindadele ning teatud toorainete turuhindade langus, mis tõi kaasa laovarude allahindluse aasta viimases kvartalis. Oma mõju oli ka klientide makseharjumuste halvenemisel, mistõttu oli kulu nõuete allahindlusest aruandeperioodil tavapärasest suurem. Aastaga hinnati alla ja kanti äritegevuse nõudeid kuludes 1,1 (2007: 0,1) miljonit krooni ulatuses.

Hoolimata majanduses valitsevast surutisest jõudis Kontserni ärikasum praktiliselt eelmise aasta tasemele 50,1 miljoni kroonini, vähenedes vaid 2,8%. Ärirentaabluseks kujunes aruandeaastal 5,7% (2007: 7,0%).

Kontserni puhaskasumit mõjutas kõige enam finantsinvesteeringutelt teenitud finantstulu. 2007. aastal teeniti finantsinvesteeringute müügist ühekordset tulu 32,8 miljonit krooni. Aruandeaastal ei ole finantsvarasid müüdud. Tooraine turuhindade langus mõjutas enim sidusettevõtte AS Draka Keila Cables majandustulemusi. Varude ja finantsinstrumentide ümberhindlusest tekkinud kahjum oli põhjuseks, et sidusettevõttelt konsolideeriti 2008. aastal kahjumit 4,1 miljonit krooni (2007: kasumit 73 tuhat krooni). Seoses dividendide väljamaksmisega maksid Eesti ettevõtted tulumaksu kokku 8,5 miljonit krooni, mis on 2,1 miljonit krooni enam kui 2007. aastal. Kokku kasvas kontserni tulumaksukulu kaheteist kuuga 3,9 miljonit krooni 12,6 miljoni kroonini.

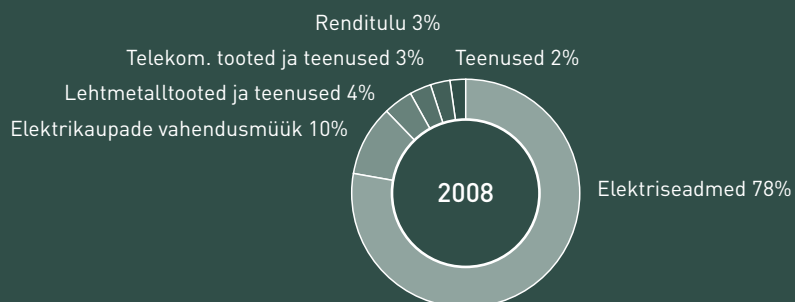
Kokkuvõttes oli Kontserni 2008. aasta puhaskasum 42,1 (2007: 85,9) miljonit krooni, millest emaettevõtte omanikele kuuluv osa moodustas 38,6 (2007: 84,5) miljonit krooni. Kasum aktsia kohta moodustas 2,29 (2007: 5,03) krooni.

Rahavoog äritegevusest oli 45,0 (2007: 41,6) miljonit krooni. Investeeringutegevusest oli rahavoog välja -12,9 miljonit krooni ja võrreldaval perioodil tõi investeeringutegevus raha sisse 9,8 miljonit krooni. Finantseerimisegevusest oli rahavoog negatiivne -34,9 (2007: -31,8) miljonit krooni. Raha ja rahaekvivalendid kahanesid 12 kuuga 2,8 miljoni krooni võrra 23,4 miljoni kroonini ja võrreldaval perioodil kasvasid 19,6 miljoni krooni võrra 26,3 miljoni kroonini.

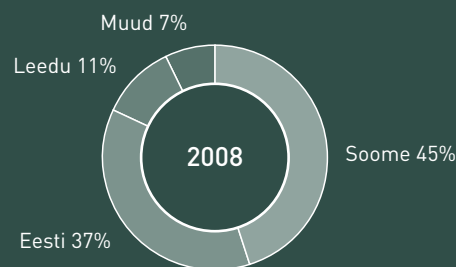
Konsolideeritud bilansi maht vähenes aastaga 118,3 miljonit krooni 602,0 miljoni kroonini. Varade vähenemise peamiseks põhjuseks oli PKC Group Oyj aktsia turuhinna muutus. Aktsia hind Helsingi börsil vähenes kaheteist kuuga 5,7 euro (89,19 krooni) võrra. Aktsiate ümberhindluse tulemusena vähenes varade poolel finantsinvesteeringute väärtus ja omakapitalis ümberhindluse reserv aastaga kokku 140,9 miljoni krooni võrra. Bilansi mahust 58,6% (31.12.2007 66,5%) moodustasid põhivarad ja 69,6% (31.12.2007 76,6%) omakapital.

Suurima panuse 2008. aasta müügitulu kasvuks andsid kontserni Leedu ja Soome ettevõtted

MÜÜGITULU TEGEVUSALADE LÕIKES



MÜÜGITULU TURGUDE LÕIKES



Geograafilised segmendid

Kontsern on valinud aruandluses esmaseks geograafilistel tegevuspiirkondadel põhineva segmenteerimise. Äritegevuse asukohamaade kaupa jaguneb kontserni tegevus kolme geograafilisse segmenti:

EESTI – emaettevõtte AS Harju Elekter, tütarettevõtted AS Harju Elekter Elektrotehnika ja AS Eltek

SOOME – tütarettevõtte Satmatic Oy

LEEDU – tütarettevõtte Rifas UAB

Kiiremad kasvutempod olid 2008. aastal Leedu (juurdekasv 64,5%) ja Soome (juurdekasv 43,8%) segmentides

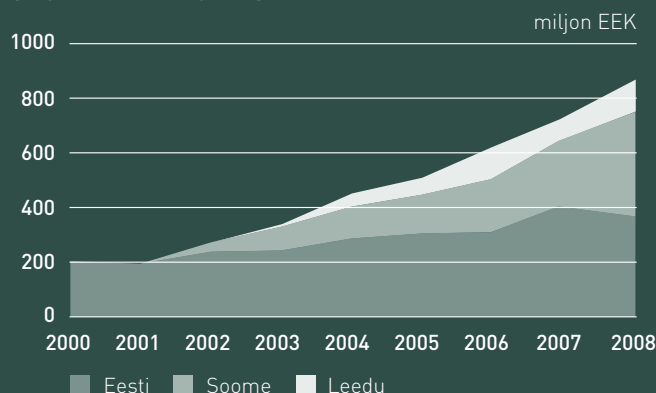


EESTI

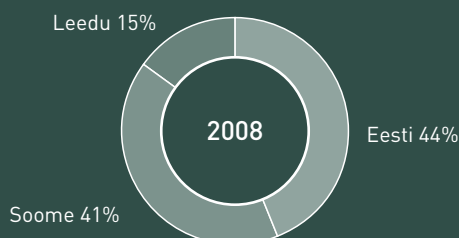
Eesti segment müüs 2008. aastal kontsernivälistele klientidele kaupu ja teenuseid kokku 388,7 miljoni krooni väärtuses, mis oli 19,6 miljonit krooni vähem kui eelmisel aastal, andes samas konsolideeritud müügitulust 45%. Teatavat mõju on Eesti segmenti tulemustele avaldanud kinnisvaraturu langus.

Erinevalt teistest segmentidest moodustab Eesti segmenti müügitulust märkimisväärsema osa müük teistele geograafilistele segmentidele. Eesti ettevõtted müüsid 12 kuuga oma tooteid ja teenuseid Kontserni Soome ja Leedu ettevõtetele üle kahe korra enam kui 2007. aastal, kokku 56,1 (2007: 25,8) miljoni krooni väärtuses, mis omakorda avaldus nende segmentide müügimahtude kasvudes.

MÜÜGITULU GEOGRAAFILISTE SEGMENTIDE LÕIKES



MÜÜGITULU SEGMENTIDE LÕIKES



Selgitus: kontserni kolmes riigis asuvate üksuste müügitulude jagunemine, lähtuvalt kontserni liikme asukohast.

Eesti segmendi 2008. aasta äritulu kontsernivälistelt klientidelt ja teistelt segmentidelt kasvas kokku 2,5% 444,8 miljoni kroonini, sealhulgas müük koduturule kasvas 8,2% 324,1 miljoni kroonini, Soome turule 60,8% 103,9 miljoni kroonini ning Leedu turule 51,0% 5,3 miljoni kroonini. Teistele turgudele müüdi kaupu 11,2 miljoni krooni väärtuses, mis moodustab 19% 2007. aasta mahust, mis sisaldas 50,6 miljoni krooni suurust tellimust Kreekast.

AS HARJU ELEKTER

Emaettevõtte AS Harju Elekter vastutab kontserni ettevõtete vahelise koostöö koordineerimise, nõukogude ja juhatuste kaudu tütar- ja sidusettevõtete juhtimise, kontserni rahavoogude, investeringute planeerimise ja juhtimise ning arendus- ja laiendus-tegevuse eest. Emaettevõtte vastutusvaldkonda kuulub ka kontserni ettevõtete tootmisruumide haldus- ja rendikorraldus ning Harju Elektri kaubandusgrupi kaupluste professionaalse majandustegevuse tagamine.

Kinnisvaraturul toimuv mõjutas 2008. aastal enim emaettevõtet. ASi Harju Elekter müügitulu oli 115,0 (2007: 133,1) miljonit krooni ja kontsernivälised tulud jõudsid möödunud aastal 99,0 (2007: 117,5) miljoni kroonini. Põhiline tulu tuli Harju Elektri esinduskaup-lustest – üle 59 (2007: 75) miljoni krooni. Kaubandusgrupi hulgemüük väike- ja keskmise suurusega elektripaigaldusfirmadele vähenes aruandeperioodil. Ka suleti neljandas kvartalis kaks kauplust. Teatav mõju oli ka krediitimüügi poliitika karmistamisel. Kaubandusgrupi müügimaht vähenes 12 kuuga ligi 16 miljonit krooni. Kinnisvara rentimisest ja arendusest saadavad tulud olid 49,6 miljonit krooni, jäädes 2007. aasta tasemele, andes 43% emaettevõtte müügitulust (2007: 37%).

AS HARJU ELEKTER ELEKTROTEHNIKA

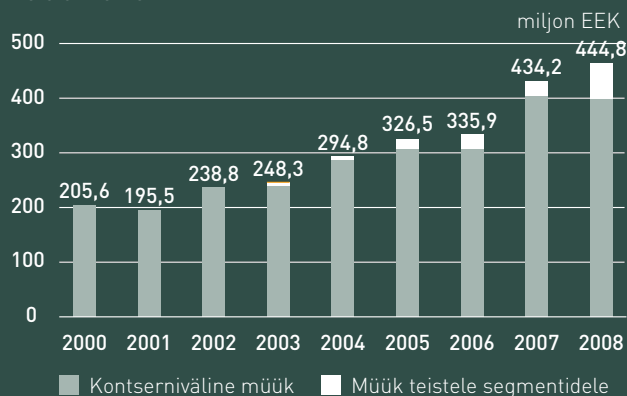
Harju Elektri 100%line tütarettevõtte AS Harju Elekter Elektrotehnika on Baltimaade juhtiv kesk- ja madalpinge jaotusseadmete tootja ja turustaja. Harju Elekter Elektrotehnika peakontor ja tehas paiknevad Keilas, kus ettevõtte kasutuses on 8800 m² tootmis-, lao- ja kontoripindu. Ettevõttes töötab 200 inimest, neist 34 müügi- ja tootearendusvaldkonnas.

2008. aasta oli hoolimata muutlikust majanduskeskkonnast ettevõttele kokkuvõttes edukas. Müügitulud suurenesid ligi 10% 293,1 miljoni kroonini. Kasvu tagas peamiselt energiajaotussektori (KP/MP komplekt- ja jaotusalaajaamade) tellimuste edukas täitmine, oluliselt suurenes ka müük kontserni teistele tütarettevõtetele Soomes ja Leedus. Müük Eestist väljapoole püsis tava-pärasel 34% tasemel käibest.

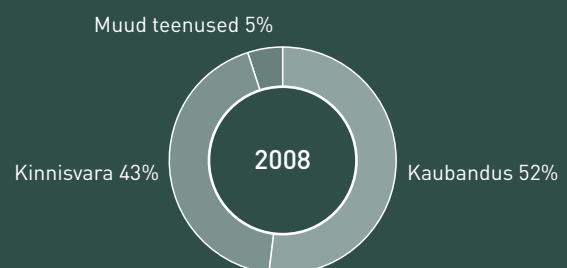
Tootegruppide osakaalu jagunemisel müügituludes erilisi muutusi ei toimunud. Siiski, läbi aastate üle poole müügituludest moodustanud seadmete müük energiajaotussektoris suurenes 2008. aastal tänu tellimuste edukale täitmisele 67%ni. Märkimis-väärsemateks sündmusteks olid komplektalajaamade suuremahulise müügilepingu sõlmimine Eesti Energia tütarfirmaga ning mitmete teiste suure nimivooluga kesk- ja madalpinge jaotusseadmete müügilepingute sõlmimised. Aasta jooksul realiseeriti ligi 500 komplekt- ja jaotusalaajaama, neist koduturule 370. Tööstussektoris suunatud seadmete müük taandus aasta varasemalt, suurtellimusega seotult 26%lt tavapärasele 9%le ning ehitus- ja infrastruktuurisektorisse suunatud toodete osas erilisi muutusi ei toimunud.

2008. aastal jätkati firma arendamist ja kompetentsi kasvatamist suuremahulisematesse ja teadmismahukamatesse projek-tidesse sisenemise nimel. Tootearendusmeeskonna ühiste jõupingutuste tulemusena läbisid edukalt katsetused ning said

EESTI SEGMENTI MÜÜGITULUD



EMAETTEVÕTTE MÜÜGITULUDE JAGUNEMINE



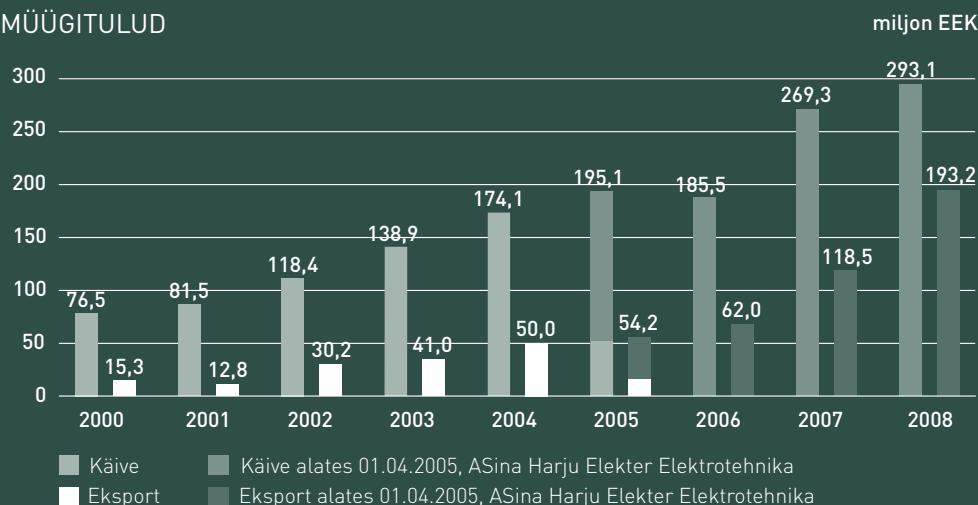
Tootearendus-
meeskonna ühiste
jõupingutuste
tulemusena läbisid
edukalt katsetused
ning said vastavus-
sertifikaadid kaks uut
lehtmetallkorpusega
komplektalajaama

vastavussertifikaadid kaks uut lehtmetallkorpusega komplektalajaama. Välisturgude tarbeks töötati välja uudse lahendusega õhkisolatsiooniga keskpingseseadmega alajaam, mis sai tellijatelt positiivse vastukaja. Uudistootena töötati välja ja toodi turule keskpinge fiiderpunkt. Skandinaavia turu vajadustest lähtuvalt arendati välja kõrgendatud kaitseastmega turvalised kaablikappide lahendused, mille realiseerimisega alustatakse 2009. aastal. Koostöös laevatööstuse tellijatega projekteeriti ja juurutati tootmisesse mitu uut elektrienergia jaotusseadet, mis kiirendavad elektriinstallatsioonitööde teostust laevaehitusel. Tootmisesse juurutati ka ehitiste infotehnoloogia-liitumiste tarbeks nõrkvoolu muundur- ja sidekapp ning uudne portatiivne välitingimustes kasutatav ajutise toite kilpide seeria.

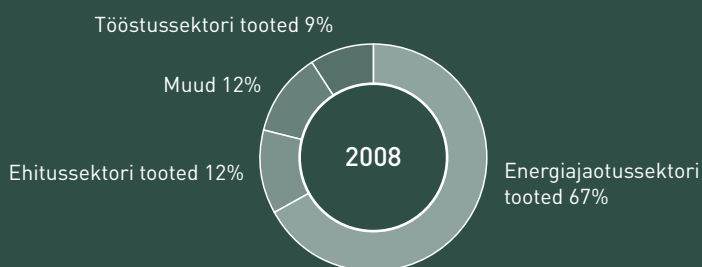
Vastavalt kvaliteedistandardite ISO9001 ja ISO14001 nõuetele toimuvad ettevõttes vähemalt kord aastas sisemised ja välimised auditid ning iga kolme aasta järel ka resertifitseerimine rahvusvahelise sertifitseerimisorganisatsiooni spetsialistide BVQI poolt. Järgmine korraline resertifitseerimine toimub 2010. aastal. Harju Elekter Elektrotehnika koolitas oma töötajate hulgas välja ka 10 uut siseaudiitorit. Keskkonna- ja kvaliteedialase standardi koolitusel osales 13 töötajat.

Aasta-aastalt on Harju Elekter Elektrotehnika muutunud konkurentsivõimelisemaks nii Eestis kui väljaspool. Sihipärane töö firma tooteportfelli laiendamisel on toonud firmale edu teadmismahukate projektide näol. Vaadates ettevõtte professionaalset tooteportfelli, järjepidevaid investeeringuid tootmisvõimsuste suurendamiseks, töötajate kompetentsi kasvu ning firma head mainet ja usaldust klientide hulgas, võib ka 2009. aastal vaadata kindlalt tulevikku.

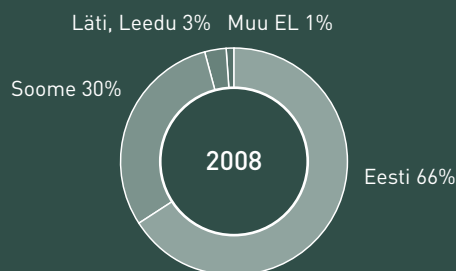
MÜÜGITULUD



TOOTEGRUPID



TURUD



AS ELTEK

100%lise tütarettevõtte ASi Eltek põhitegevus on telekommunikatsioonisektorile suunatud andme- ja telefonisidevõrkude kap-pide, muude seadmete ja tarvikute ning fiiberoptiliste ühendusjuhtmete valmistamine ja müük. Lisaks toodab firma erinevaid lehtmetailtooteid ja pooltooteid elektrotehnikasektorile ning teeb allhanke- ja teenustöid lehtmetaili töötlemise ja viimistluse alal. 2008. aastal liideti Eltekiga senini Harju Elektri emaeettevõtte koosseisus tegutsenud mehaanikajaoskond, mis tegeleb peamiselt eritellimuste täitmisega Keila Tööstusküla ettevõtetele. Firmal on ka tegevusload tulekahju- ja valvesignalisatsiooni-süsteemide projekteerimise, paigalduse ja hooldusega tegelemiseks.

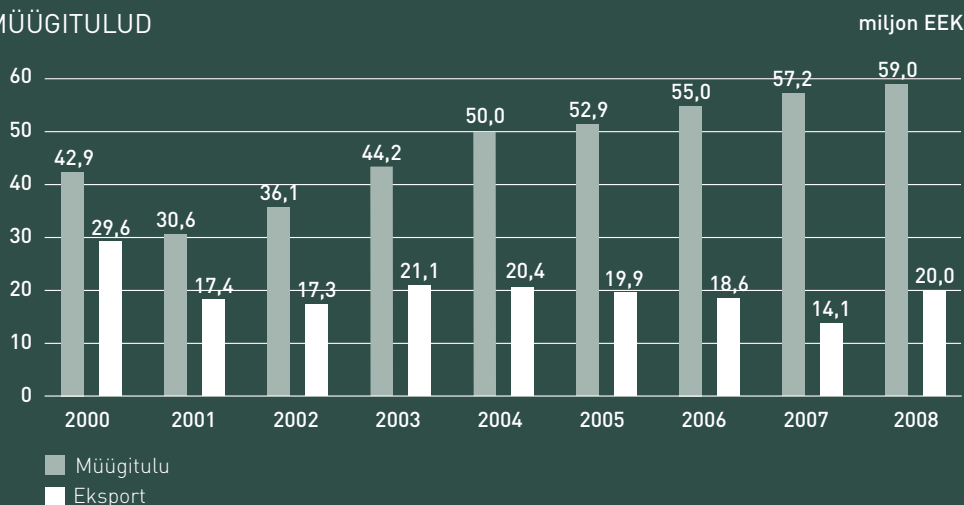
ASi Eltek 2008. aasta müügitulu jõudis 59,0 miljoni krooni tasemele, müük välisurgudele suurenes 34%ni. Suurimad turud väljas-pool Eestit olid Soome, Läti ja Leedu. Tarneid tehti ka Poola, Rootsi, Saksamaale ja Venemaale. Müügitulude kasv välisurgudel oli seotud peamiselt fiiber-optiliste toodete müügiimahtude suurenemisega 1,6 korda. Teiste tootegruppide osakaalus olulisi muutusi ei toimunud.

Piisava tootmisressursi tagamiseks ja kaasajastamiseks on ettevõtte teinud viimastel aastatel märkimisväärsed investeeringuid tootmistehnoloogiasse ja tootmispinda. Tootmistsükli kiiremaks ja paindlikumaks muutmiseks soetati kombineeritud lehetötluskeskus, milles on ühendatud nii stantsimine kui ka laserlõiklus. Ligi miljon krooni investeeriti ettevõttega liitunud mehaanika jaos-konna seadmetesse. Väiksemas mahus investeeringuid tehti ka infotehnoloogia-sse ja metallitöötlemiskeskuste programme täiendamiseks.

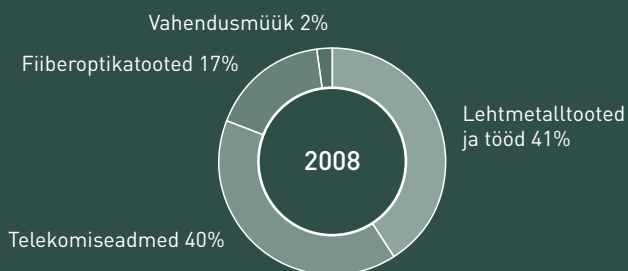
ASis Eltek on juurutatud rahvusvaheliste standardite ISO9001:2000 ja ISO14001:2004 nõuetele vastav kvaliteedi- ja keskkonnanjuhtimise süsteem. 2008. aasta alguses läbiti edukalt rahvusvahelise sertifitseerimisorganisat-siooni BVQI spetsialistide poolt kvaliteedisüsteemide vastavuse kontroll. Järgmine korraline resertifitseerimine toimub 2011. aastal.

Piisava tootmisressursi tagamiseks ja kaasajas-tamiseks on ettevõtte teinud viimastel aastatel märkimisväärsed inves-teeringuid tootmistehno-loogiasse ja tootmispinda

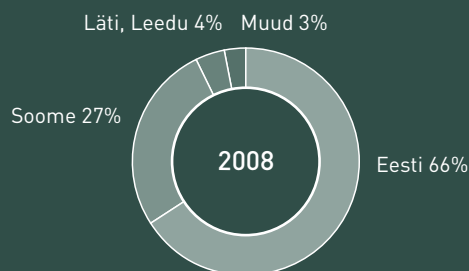
MÜÜGITULUD



TOOTEGRUPID



MÜÜGITULUD TURGUDE LÕIKES



2009. aastal tuleb ettevõttel suunata kõik ressursid müügitöö tõhustamiseks. Viimaste aastate investeeringud on oluliselt suurendanud ettevõtte tootmisvõimsusi ja konkurentsivõimet. Seepärast on täna võtmetähtsusega müügimeeskonna tugevdamine, et leida uusi kliente ja tellimusi, et piisavalt rakendada olemasolevaid tootmisvõimsusi. Väga oluline on tagada personali motiveeritus ja areng.

SOOME

SATMATIC OY

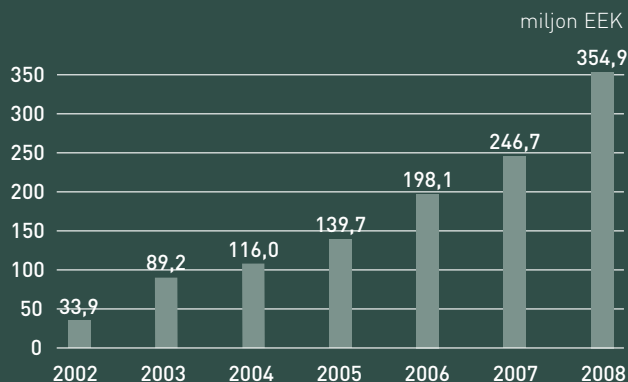
Harju Elektri 100%line tütarettevõtte Satmatic Oy on juhtiv tööstusautomaatika- ning elektrienergia jaotus- ja ülekandeseadmete tootja Soomes. Ettevõtte tegevus on rajatud pikaajalistele kliendisuhetele, kus kvaliteetsete ja professionaalsete lahenduste väljatöötamise kõrval pööratakse suurt tähelepanu mõlemapoolse lisaväärtuse pakkumisele. Satmaticu tootevalik katab klientide vajadused toodete-programmide-projektide välja töötamisest hooldusteenuseni. Satmaticu peakontor ja tehas asuvad Pori lähedal Ulvilas. Helsingi ettevõtluspiirkonna ning klientide paremaks teenindamiseks on firmal müügiesindus ja tehas ka Helsingi lähedal Keraval.

Toetudes viimaste aastate soodsale olukorrale Soome majanduses, vastava majandussektori tõusule, ekspordiettevõtete tellimuste suurenemisele välisturgudelt ning Satmatic Oy positiivse imago ja tuntuse kasvule, jätkus käivitatud suurprojektide ja -tellimuste eduka teostamise toel ettevõtte hoogne areng. Kuigi maailmamajanduse olukord muutus aasta edenedes üha pingelisemaks, suutis Satmatic kasvatada oma müügitulusid 43,8% võrra 354,9 miljoni kroonini. 2002. aastal kontserniga ühinenud firma müügitulude kasvutempod on olnud muljetavaldavad, küündides viimastel aastatel keskmiselt üle 30%. Valdav osa ehk 71% (2007: 82%) müügituludest tuli tööstussektorile suunatud toodete müügist. Oluline müügimahtude tõus on toimunud jõu- ja elektrienergiajaotussektori toodete osas.

Valdav osa ehk 71% (2007: 82%) müügituludest tuli tööstussektorile suunatud toodete müügist

Tööstussektori toodete osakaalu domineerimine müügituludes sai veelgi tuge Satmaticu vastloodud tööstusautomaatika tarkvara projekteerimise osakonnast, kelle tootearendusinseneride eestvedamisel lõpetati edukalt suurprojekt Poola klaasvillatehasele. Projekti raames töötati välja ja tarniti kogu protsessijuhtimise tarkvara. Aasta jooksul arendati välja ja tarniti täislahendusi veel mitmetele teistele kodu- ja välismaistele projektidele, milledest suurimatena võib nimetada päikese-paneelide valmistamise liini ning tuumajäätmete pakkimisliini. Osakonna tegevus laiendab kontserni kompetentsi seadmete tootmiselt protsesside juhtimise tarkvara valdkonda, pakkudes klientidele komplekssete lahenduste näol lisaväärtust. Energiajaotussektori toodete jõuline kasv baseerus peamiselt Talvivaara kaevanduse komplekt-alajaamade tellimuse edukal täitmisel.

MÜÜGITULU



TOOTEGRUPID



2008. aastal jätkus uue online-tellimustesüsteemi aktiivne edasiarendamine ettevõttes. Aasta jooksul tehti kõik vajalikud toimingud ning uudse elektroonilise andmekäitlussüsteemiga liideti kolm uut partnerit. Elektroonilised otseühendused on tellimuste käsitlemist oluliselt kiirendanud ja lihtsustanud ning süsteem tervikuna saanud klientidelt positiivse tagasiside.

Seoses kasvavate tellimuste ja tootmismahutudega otsustas kontserni juhtkond laiendada Satmatic Oy tehase tootmispindasid. Novembris allkirjastati leping tootmispindade suurendamiseks Ulvilas ligi 2000 m² võrra. Täna rendib Satmatic 2200 m² ulatuses tootmispindasid, mis uute pindade valmimise järel kasvavad 4215 m²ni. Investeeringu orienteeruv maksumus on 2,8 miljonit eurot. Rahastamise tagab Ulvila linnavalitsus ning ehitust juhib linnavalitsuse operaatorfirma Kiinteistö. Uued tootmispinnad on kavas Satmatic Oy-le anda 1.09.2009.

Ka kiires kasvufaasis ei jäta ettevõtte töö- ja tootmisprotsesside korraldamisel tagaplaanile keskkonnasäästlikkust. Satmaticu personal on saanud spetsiaalse väljaõppe jäätmekäitluse ja pakendiringluse eeskirjade järgimiseks ning vastavalt jätkusuutliku säästliku arengu põhimõtetele energia tarbimise vähendamiseks. Ettevõtte tootmiskorraldus on tunnistanud vastavaks ISO9001 kvaliteedinõuetele, mida kinnitab ka kehtiv vastavustunnistus. Korraline resertifitseerimine toimub 2009. aasta lõpus.

Satmatic Oy 2009. aasta väljavaated müügitulude suurenemiseks on vaatamata meid ümbritsevale majandusolukorrale head. Keskendutakse projektipõhiste toodete osakaalu hoidmisele ja suurendamisele tooteportfellis. Tootlikkuse tõstmiseks panustatakse toimiva allhankeketi välja arendamisele, aga ka Harju Elektri kontserni toodete müügi suurendamisele. Majandussurutise tingimustes muutub kvaliteetse toote kõrval määravaks ka aktiivne müügi- ja turundustegevus.

LEEDU

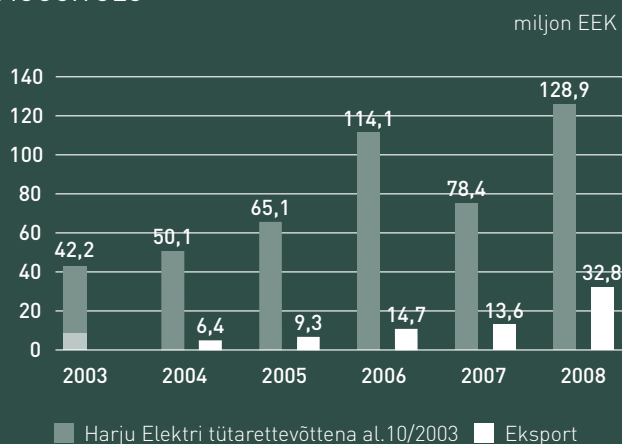
RIFAS GRUPP

Rifas on Harju Elektri 51%line tütarettevõtte Leedus Panevežys. Firma põhitegevus on tööstusautomaatikaseadmete ning elektrienergia jaotus- ja ülekandeseadmete tootmine ja turustamine. Rifas Gruppi (edaspidi: Rifas) kuuluvad Leedu tootmisettevõtte Rifas UAB ning tema projekteerimisega tegelev tütarettevõtte UAB Automatikos Iranga.

2008. aasta oli Rifasele väga edukas. Firma müügiimaht suurenes 128,9 miljoni kroonini, mis teeb aastaseks kasvuks 64,5%. Müük koduturule kasvas enam kui 1,5 korda ning eksporditurgude maht näitas enam kui kahekordset tõusu. Aasta kokkuvõttes moodustas müük väljaspool Leedut juba 25% ettevõtte müügituludest. Oluliste välis- turgudena jätkasid Norra, Valgevene ja Läti, uue turuna tõusis esile Taani.

2008. aasta oli Rifasele väga edukas. Firma müügiimaht suurenes 128,9 miljoni kroonini, mis teeb aastaseks kasvuks ligi 65%

MÜÜGITULU



Aastat iseloomustas mitmete suurprojektide võitmine, aga ka projektide koguarvu kasv nii kodu- kui ka välisurul. Projektitarned sisaldasid nii projektide juhtimist kui tehases toodetud elektriseadmete müüki. Väljaspool Leedut kasvas suurimaks turuks Taani, kuhu valmistati ja tarniti madalpinge juhtimisseadmeid tuuleparkide tuulegeneraatorite tarbeks. Suurtellimus kasvatas Taani osakaalu ekspordis 46%ni. Olulise osa müügituludes saavutas ka elektriseadmete müük laevaehitussektori tarbeks.

2008. aastal allkirjastati leping Euroopa Liidu toetusrahade kasutamise kohta tootmiseladmete moderniseerimiseks Rifases. Jätkati ka tootmispindade laiendamist. Uus tootmis- ja büroohoone valmis I poolaasta lõpuks ja see avati pidulikult augustis. Ruumikas, avar ja kaasaegse tehnikaga sisustatud hoone on 3-korruselise ning paikneb otse tootmishalli kõrval, olles esimese korruse kaudu sellega ühendatud. Hoones asuvad nõupidamise ruumid, administratiiv-, müügi- ja raamatupidamisosakonnad ning insener-tehniline personal ja tootmisjuhid. Ehituse kogumaksumus oli 12,5 miljonit krooni.

Seoses tootmismahdade kasvu ning uute toodete lisandumise ja juurutamisega tehase tootevalikusse suurenesid nõudmised ka töötajaskonnale, mistõttu jätkati töötajate kutseoskuste parandamiseks käivitatud koolitusprogrammi läbiviimist.

Rifas, kõige innovatiivsem ettevõtte Panevežys

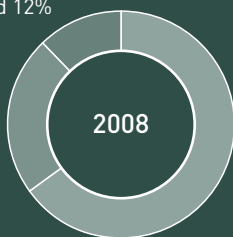
Ettevõtte viimaste aastate edusammud tootevaliku laiendamisel, tootmispindade suurendamisel ja -seadmete moderniseerimisel leidsid äramärkimist ka kohaliku omavalitsuse poolt, kes nimetas Rifase kõige innovatiivsemaks ettevõtteks Panevežyses. Saadud tiitel kinnitas firma edu ja arengut ning oli tunnustuseks juhtkonnale ja töötajatele.

2009. aastal on kavas jätkata tööd tootesortimendi täiustamiseks ning uute klientide ja projektide võitmiseks nii kodu- kui ka välisurudel. Seda toetavad suurenenud tootmisvõimsused, aktiivne müügitöö ja tänaseks juba teostatud edukad projektid. Uute turgude ja partnerite leidmiseks on kavas osaleda erialamessidel Põhjamaades. Suuremahuliste välistellimuste lisandumisega on kavas ekspordimahtu firma müügituludes veelgi kasvatada.

TOOTEGRUPID

Energiajaotussektori
tooted 12%

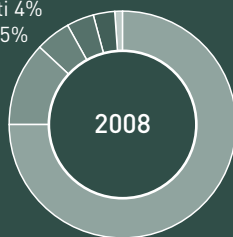
Ehitussektori
tooted 23%



Tööstussektori
tooted 65%

MÜÜGITULU TURGUDE LÕIKES

Norra 3% Muu 1%
Läti 4%
Valgevene 5%
Taani 12%

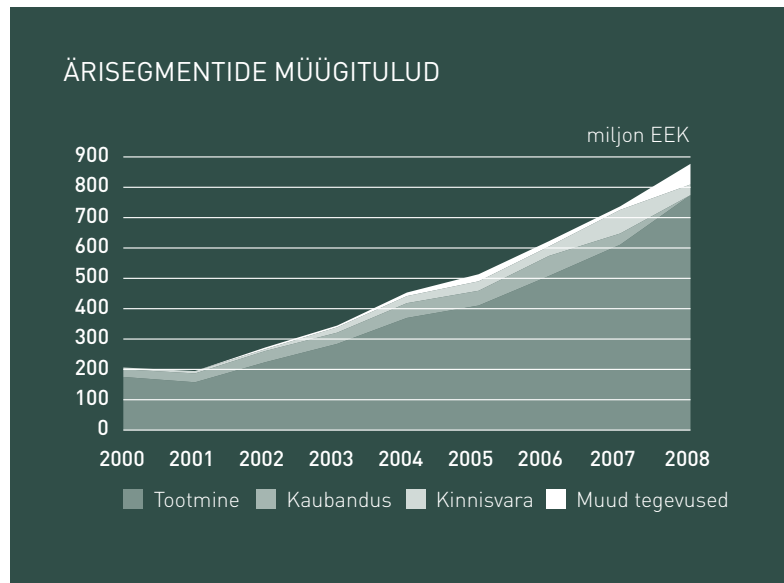


Leedu 75%

Ärisegmendid

31. detsembri 2008 seisuga toimus Kontserni tegevus kahes valdkonnas, milles tegutsemisega kaasnesid riskid ja hüved erinesid oluliselt ja iga tegevusala oli piisavalt suure osakaaluga, et moodustada eraldi kajastatavat segmenti. Aruandeaastal ei olnud kaubanduse osakaal piisavalt suur, mistõttu kajastati see muude valdkondade koosseisus. Kontserni äritegevus jaotus 2008. aastal kahe ärisegmendi vahel: tootmine ja kinnisvara ning muud segmenteerimata tegevused.

Tootmise segmenti osakaal konsolideeritud müügituludes kasvas aastaga 5,0 protsendipunkti võrra 88%ni. Kontsernis elektriseadmeid tootvate ettevõtete arvestatavate müügi-mahtude kasvu toel suurenes tootmise segmenti müügimaht kontsernivälistele klientidele 12 kuuga 26,2% 769,2 miljoni kroonini. Kinnisvarasegmenti müügitulu jäi 2007. aasta tasemele, kasvades 1,0 miljoni krooni võrra ehk 2,6% 36,5 miljoni kroonini. Kinnisvara- ja ehitusturu langusest tingitult vähenes kaubanduse müük väike- ja keskmise suurusega elektripaigaldusfirmadele. Kaubanduse ja muude tegevuste müügi-maht moodustas konsolideeritud müügitulust 8%, mis on 65,8 miljonit krooni, vähenedes aastaga veerandi võrra.

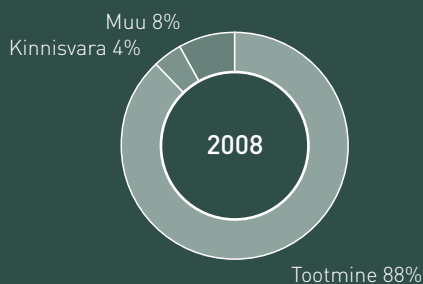


TOOTMINE

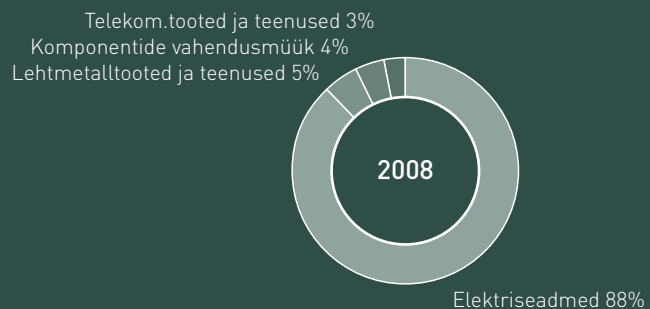
Tootmise segment hõlmab elektriseadmete tehaseid Eestis (AS Harju Elekter Elektrotehnika), Soomes (Satmatic Oy) ja Leedus (UAB Rifas), kus tehaste põhitootangu moodustavad elektrienergia jaotusseadmed (alajaamad, kaablijaotus- ja liitumiskilbid) ning automaatika- ja juhtimiskeskused energia- ja tööstussektori ning infrastruktuuri tarbeks. Samuti kuulub segmenti AS Eltek Eestis, mis valmistab tooteid nii andmeside- ja telekommunikatsiooni- kui ka elektrotehnikasektorile.

Suurima panuse konsolideeritud müügitulu kasvule andis Soome ettevõtte, mille müügituludes on oluliselt kasvanud suuremahuliste projektide osakaal. Soome ettevõtte panus konsolideeritud müügitulu kasvus oli 102,7 miljonit krooni. 2008. aasta oli väga edukas ka Leedu tootmisettevõttele, mis võitis aruandeaastal mitmeid olulisi tööstusobjektide ehitusprojekte, sisenes edukalt nii Taani kui ka Norra turule. Leedu ettevõtte tööstustoodangu müük kontsernivälistele klientidele kasvas aastaga 52,7 miljonit krooni 124,7 miljoni kroonini.

MÜÜGITULU SEGMENTIDE VIISI



TOOTMISSEGMENTI MÜÜGITULU TOOTEGRUPPIDE KAUPA



Sidusettevõtted

Kontsernil oli aasta lõpu seisuga 34%line osalus sidusettevõttes Draka Keila Cables. Kontsern müüs 2007. aastal oma 33,3%lise osaluse sidusettevõttes AS Saajos Inexa. Sidusettevõtte tulemused on konsolideeritud finantsaruannetes kajastatud ühel real, kasutades laiendatud kapitaliosaluse meetodit. Põhjustatuna tooraine hindade järsust langusest ning sellest tingitud varude allahindlusest aasta lõpus, konsolideeriti 2008. aastal sidusettevõttelt 4,1 miljonit krooni kahjumit. 2007. aastal konsolideeriti 73 tuhat krooni kasumit, millest 1,5 miljonit krooni oli ASi Saajos Inexa osaluse müügikasum ja Draka Keila Cablesi kapitaliosa- luse kahjum 1,4 miljonit krooni.

Draka Keila Cables on Baltimaade suurim kaabli- tootja

Draka Keila Cables on Baltimaade suurim kaablitootja. Keila tehas on spetsialiseerunud pea- miselt alumiiniumist jõukaablite tootmisele. Lisaks ettevõtte omatoodangule turustatakse laias sortimendis Draka kontserni tooteid, olles Draka kontserni esindaja koduturul.

2008. aastal tegutses ettevõtte majanduskeskkonnas, kus esimese poolaasta tormilisele tõusule jätkus kiire langus nii toorainehindades kui ka ehitusturgudel Baltikumis ja Skandi- naavias. Sellised kiired muutused maailmas eeldasid firmalt kohest reageerimist ning suurt paindlikkust.

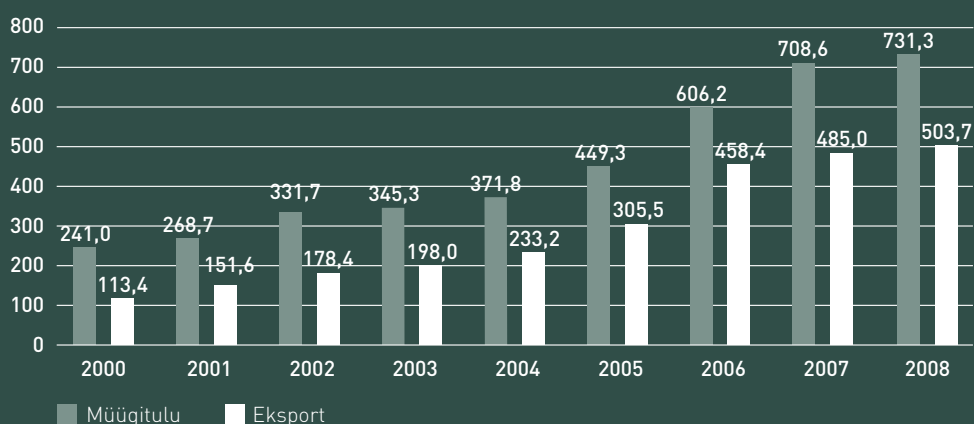
ASi Draka Keila Cables 2008. aasta müügitulu oli 731,3 miljonit krooni, kasvades aastaga 3%. Seejuures moodustas eksport 503,7 miljonit krooni. Muutunud olukorda arvesse võttes võib müügitulemustega siiski rahule jääda. Ettevõtte turupositsioon paranes tänu laienenud tootesortimendile. Samuti suudeti aasta jooksul vältida kõrvalekaldeid tarnimistähtaegadest kinnipidami- sel ning sisse viia konkreetseid protseduure tarnekindluse tõstmiseks soovitud tasemele. Positiivseks sammuks võib pidada ka tarnetähtaegade märgatavat lühendamist.

2008. aastal jätkusid ümberkorraldused tootmises toodangu kvaliteedi parandamiseks ja ülekulu vähendamiseks. Ümberkorral- duste tulemusena vähenes materjali ülekulu ning suurenes tootmise efektiivsus.

2009. aastal on põhitähelepanu all ettevõtte töö ümberkorraldamine muutunud majanduskeskkonnas toimetulekuks. Tootmis- korralduses on kavas viia vahetuste arv vastavusse muutunud nõudlusega ja lihvida tootmisprotsesse. Turunõudlusest tingituna on plaanis ka mõningate uute toodete juurutamine. Müügitegevuses on põhieesmärgiks klienditeeninduse kvaliteedi pidev paren- damine. Jätkub Draka kontserni teistes tehastes valmistatud toodete tutvustamine kohalikele tarbijatele.

MÜÜGITULU

miljon EEK



Muud finantsinvesteeringud

SIA ENERGOKOMPLEKSS

SIA Energokomplekss on müügiorganisatsioon, mis asutati 2006. aastal koos Läti juhtiva elektriseadmete tootja A/Siga Jauda ning teiste Läti ettevõtjatega. Harju Elektri osalus ettevõttes on 10%. Osalus SIA Energokomplekssis võimaldab ühiselt osa võtta suuremahulistest kesk- ja madalpingeseadmete hankekonkurssidest peamiselt Lätis, aga ka väljaspool.

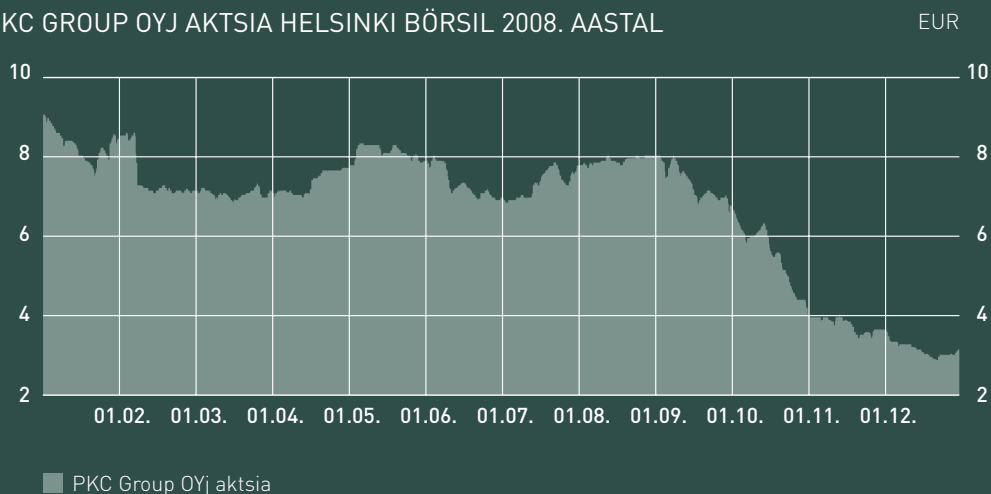
PKC GROUP OYJ

AS Harju Elekter on Soome börsiettevõtte PKC Group Oyj – auto-, telekommunikatsiooni- ja elektroonikatööstustele juhtme- köidiste ja ühenduskaablite valmistaja – suurim aktsionär ja strateegiline investor alates 1994. aastast. Ettevõtte on tehased Soomes, Eestis, Venemaal, Brasiilias, Hiinas ja Mehhikos, kus töötab kokku 5600 inimest.

AS Harju Elekter on PKC Group Oyj suurim omanik, kellele kuulus 31.12.2008 seisuga 8,9%line osalus. Ettevõtte aktsiad on noteeritud Helsingi Börsil ja on bilansis kajastatud turuhinnas. Aktsia turuhinna muutusel võib olla oluline mõju Kontserni finantsnäitajatele. Aktsia turuhind langes aasta jooksul 5,70 euro (89,19 krooni) võrra, mis vähendas investeeringu maksumust bilansis 140,9 miljonit krooni. Viimasel kauplemispäeval oli aktsia hind Helsingi Börsil 3,00 eurot (2007: 8,70 eurot).

PKC Group Oyj maksis 2008. aastal dividende 0,45 eurot (7,04 krooni) aktsialt. Dividenditulu kontsernile oli 11,1 (2007: 12,5) miljonit krooni. Kuna 2007. aastal müüdi 220 tuhat aktsiat, tekkis aktsiate müügist kasumit 32,9 miljonit krooni, kokku koos dividendiga moodustas tulu finantsinvesteeringult 2007. aastal 45,3 miljonit krooni.

PKC GROUP OYJ AKTSIA HELSINKI BÖRSIL 2008. AASTAL



INVESTEERIMINE JA ARENDUSTEGEVUS

2008. aastal investeeris kontsern kokku 37,2 miljonit krooni, mis on 13,9% vähem kui 2007. aastal

2008. aastal investeeris kontsern kokku 37,2 miljonit krooni, mis on 13,9% vähem kui 2007. aastal. Investeeringud kinnisvarasse moodustasid 5,2 (2007: 14,0), materiaalsesse põhivarasse 30,9 (2007: 28,5) ja immateriaalsesse põhivarasse 1,1 (2007: 0,7) miljonit krooni.

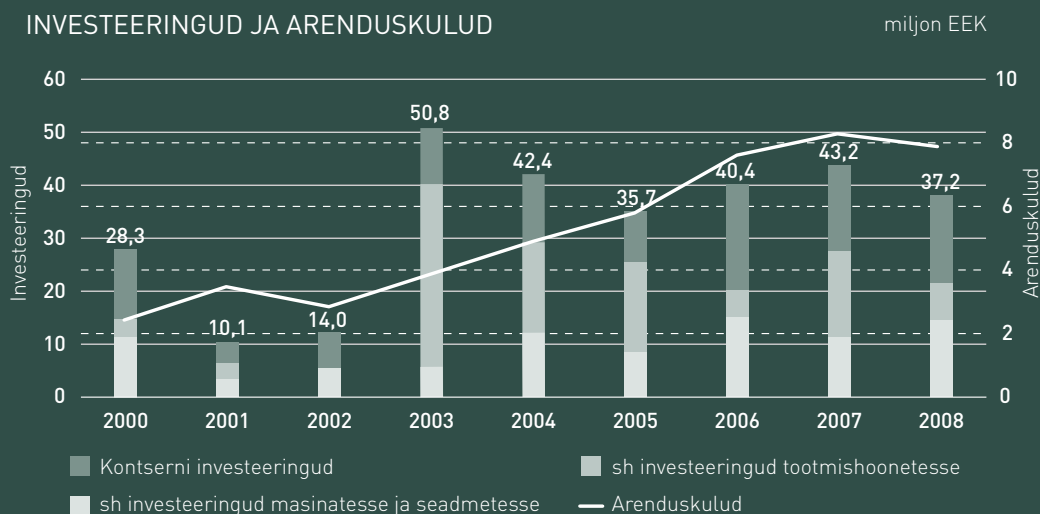
Investeeringud võib jagada kaheks, millest üks pool on suunatud kontserni edasise arengu toetamiseks ja kindlustamiseks ning teine on taastuvinvesteeringud tootmisruumide ja -tehnoloogia kvaliteedi ja kaasaja nõuetele vastavuse tagamiseks.

Kontserni arenduspõhimõtete kohaselt on Harju Elektri tootearenduse eesmärk pidevalt moderniseerida ja töötada välja tellijate vajadustele vastavaid tooteid ning täiustada tehnoloogiat. Arenduskulud ulatusid kokku 7,8 miljoni kroonini (2007: 8,3 miljonit krooni), moodustades 0,9% kontserni müüginahust. Kontserni peamine tootearendusressurss on koondunud tütaretevõttesse Harju Elekter Elektrotehnika. 2008. aastal läbisid katsetused ja said vastavussertifikaadi kaks uut lehtmatalikorpusega komplekt-alajaama. Välisurgude tarbeks arendati välja uue lahendusega õhkiisolatsiooniga keskpingseseadmega alajaam, mis sai tellijatelt positiivse vastukaja. Uue tootena töötati välja ja toodi turule keskpinge fiiderpunkt. Vastavalt Skandinaavia turu vajadustele arendati välja kõrgendatud kaitseastmega turvalised kaablikappide lahendused, mille turustamist alustatakse 2009. aastal. Koostöös laevatööstuse tellijatega projekteeriti ja juurutati tootmisesse mitu uut elektrienergia jaotusseadet, mis kiirendavad elektriinstallatsioonitööde teostust laevaehitusel. Tootmisesse juurutati ka ehitiste IT-liitumiste tarbeks nõrkvoolu muundur- ja sidekapp ning uudne portatiivne välitingimustes kasutatav ajutise toite kilbiseeria.

Soome tütaretevõttes jätkus online-tellimuste süsteemi edasi arendamine ning laiendamine. Aasta jooksul liideti süsteemiga kolm uut klienti. Uudne elektrooniline andmekäitlussüsteem muudab tellimuste käsitlemise oluliselt kiiremaks ja ka lihtsamaks. Tänapäevaks on süsteemiga liidetud juba enamus klientidest ja koostööpartneritest.

2008. aastal jätkus tütaretevõttes Satmatic protsesside juhtimise tarkvara valdkonna kompetentsi ja töö edasi arendamine. Tööstusautomaatika tarkvara projekteerimise osakonna tootearendusinsenerid töötasid välja mitmeid kompleksseid lahendusi, mis sisaldasid tooteid protsessijuhtimise tarkvarast seadmeteni. Täislahendusi tarniti Soome, Poola, Kasahstani ja kaugemalegi.

Metalltoodete ja -detailide kvaliteedi parandamiseks ning tootmistsükli kiiremaks ja paindlikumaks muutmise nimel soetati tütaretevõttesse Eltek kombineeritud lehetöötluskeskus, kus on ühendatud nii stantsimine kui ka laserlõik. Aasta teises



pooles võeti kasutusse uusi tootmis- ja büroopindasid Leedu tütarettevõttes Panevėžys (ehituse kogumaksumus 12,5 miljonit krooni) ning tehti ettevalmistustöid tütarfirmade tootmispindade suurendamiseks nii Eestis (1500 m²) kui ka Soomes (2000 m²). Tootmiselamuid ja transpordivahendeid soetati 2008. aastal 14,1 miljoni krooni eest.

2008. aasta alguses läbis AS Eltek edukalt kvaliteedijuhtimissüsteemide ISO9001:2000 ja ISO14001:2004 resertifitseerimise auditid. Sertifikaat kehtib 2011. aastani.

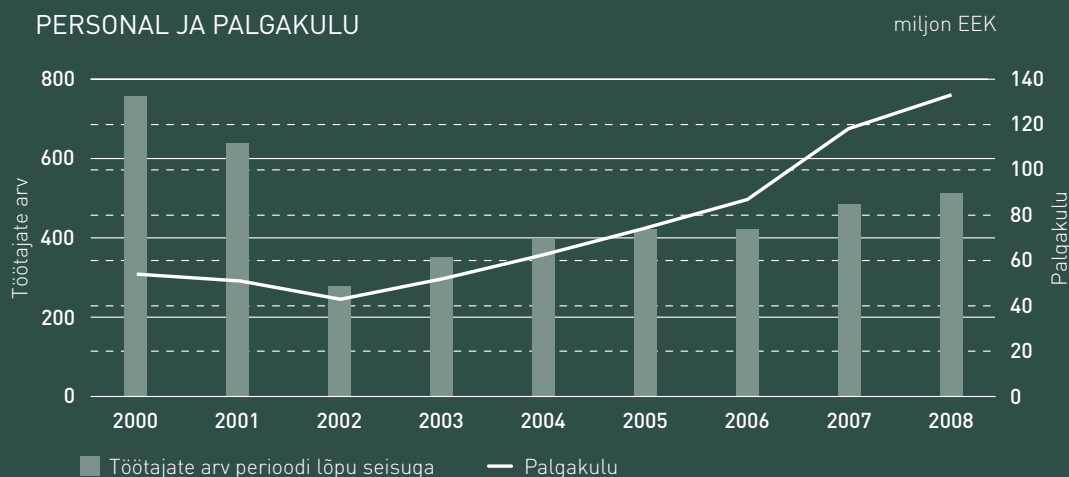
PERSONAL

Bilansipäeva 31.12.2008 seisuga töötas Kontsernis 515 (2007: 486) inimest ning aasta keskmiseks töötajate arvuks kujunes 501 (2007: 442). Aruandeperioodi palgakulu moodustas 132,4 miljonit krooni, kasvades aastaga 16,2 miljoni krooni võrra, tingituna peamiselt uute töötajate juurdetulekust. Kokku kasvasid kulutused tööjõule 2008. aastal 8,2% võrra 172,2 miljoni kroonini.

2008. aastat iseloomustasid kiired muutused nii tööjõuturul kui ka majanduskeskkonnas üldiselt. Aasta esimeses kvartalis valitses tööjõuturul endiselt pinev olukord ja kontserni ettevõtetel jätkus veel keskmisest suurem vajadus kvalifitseeritud tööjõu järele. I kvartali tööjõunappusele järgnesid kaks kvartalit, mil olukord tööjõuturul stabiliseerus ning taas oli vajadusel võimalik palgata kvalifitseeritud erialase väljaõppe saanud spetsialiste. Samaaegselt hakkas taanduma ka pikka aega kestnud üldine tugev surve palkade tõstmiseks. Aasta teises pooles ületas tööjõu pakkumine turul nõudluse ning viimases kvartalis kadus vajadus täiendava tööjõu värbamise järele sootuks. Vabanenud ressursid suunas personaliteenistus ümber (personali) arenguprogrammidesse nagu firma põhiväärtuste kaasajastamine ja töötajateni viimine, juhendaja/koolitaja ja uue töötaja (arengu)programmid, sisekoolitused jms.

Keskmine brutopalk kontsernis oli 22 tuhat krooni (2007: 21 tuhat krooni). Arvestades töötajaskonna suurenemist ning kõrvutades näitajaid riikide keskmistega, võib neid näitajaid pidada efektiivseteks.

Kontserni töötajatest suurem osa – 344 inimest – töötas Eestis, sealhulgas emaettevõttes 55 inimest. Soomes töötavate inimeste arv oli aasta lõpus 87 ning Leedus 84. Eestis töötas 241 mees- ja 103 naistöötajat, kellest on kõrgharidus 53 inimesel. Kesk-eri või keskharidus oli 223 inimesel ning põhiharidus 68 töötajal. Soomes oli kesk-eri või keskharidusega töötajaid 70 ning Leedus 43. Töötajate kutseoskuste ja kvalifikatsiooni parandamiseks ja tõstmiseks on koostöös kõrg- ja ametikoolidega käivitatud ühised tasemekoolitused ning täiendõppeprogrammid.



Ligi 300 Harju Elektri kontserni 515st töötajast omab enam kui 5-aastast tööstaaži ettevõttes

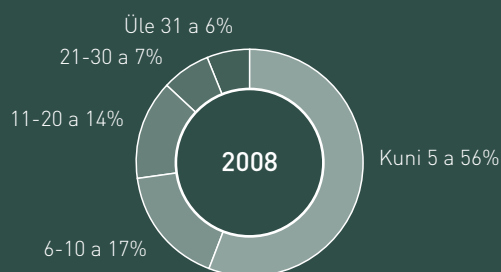
2008. aasta sügisel oma 40. tegevusaastat tähistanud Harju Elektri üks tugevustest on väljakujunenud organisatsioonikultuur. Pikaajalises töösuhtes olevate töötajate kõrge osakaal soodustab traditsioonide järgimist ja jätkamist ka uute kolleegide poolt. Ligi 300 Harju Elektri kontserni 515st töötajast omab enam kui 5-aastast tööstaaži ettevõttes ning Harju Elekter stabiilse tööandjana oskab töötajate lojaalsust ka vääriliselt hinnata.

Kontserni töötajate keskmine vanus on püsinud viimastel aastatel stabiilsena 42 eluaastal. Noorte võimekate töötajate leidmiseks teeb Harju Elekter tihedat koostööd ülikoolide ja kutseõppeasutustega, kes kasutavad kontserni ettevõtteid vajadusel ka suvise praktikabaasina või täiend- ja ümberõppeprogrammide raames. Harju Elekter on Tallinna Tehnikaülikooli kuldsponsor. Tänapäevaks on TTÜ Arengufondi ja Harju Elektri stipendiumiprogrammi toel kontserniga liitunud üheksa noort inseneri.

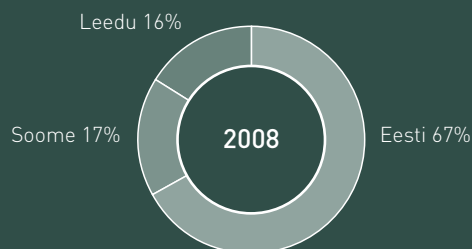
Personali motiveerimiseks kasutab kontsern ärikasumist sõltuvat premeerimissüsteemi. Mudelisse on kaasatud kõik töötajad. Kasumist sõltuvad boonused motiveerivad töötajaid lähtuma tehtava töö tulemuslikkusest ettevõttele tervikuna. Samuti arendatakse edasi töötajate firmadevahelist ja riikideülest vahetusprogrammi, soodustades sel viisil teadmiste ja kogemuste kiiret arengut kontsernis ning pakkudes töötajatele rotatsioonivõimalusi.

Vastutustundliku ja hooliva tööandjana pakub Harju Elekter töötajatele kaasaegseid töö- ja puhketingimusi. Kontsernil on konstruktiivne koostöö Keila Tööstusküla Ametiühinguga, kelle vahendusel on sõlmitud kollektiivlepingud. Harju Elektri stabiilsus, sotsiaalsed garantiid ja motivatsioonipaketid sisendavad usaldust firma ja tema töötajate vahel ning säilitavad töörahu.

STAAŽ EESTI ETTEVÕTETES



TÖÖTAJAD RIIKIDE KAUPA



RISKIDE JUHTIMINE

Oma äritegevuses lähtub kontsern põhimõttest võtta põhjendatud ja kaalutud riske nii, et tehingu tulemusena on ettevõtte jaoks tagatud optimaalne tulu ja riski suhe ning et negatiivsete sündmuste puhul on tehingust tekkiv kaotus minimaalne.

Kontserni edasise kasvuga seotud riskide ennetamiseks on välja töötatud sisekontrolliprotseduurid, mille täitmist jälgib siseaudiitor, kes annab regulaarselt aru kontserni juhatusele ja nõukogule.

Vähendamaks tegevusest tulenevaid riske, kasutatakse lisaks muudele meetmetele ka varade kindlustamist. Harju Elektris on kindlustatud nii tootmise põhivara, käibevara kui ka tootmishooned. Lisaks on kindlustatud ka äritegevusega seotud tootevastutus- ja personaliriskid.

FINANTSRISKIDE puhul lähtub kontsern järgmisest:

- krediidirisk – kui kliendid või tehingupartnerid jätavad omapoolsed kohustused täitmata – juhtimiseks on välja töötatud regulatsioonid. Riski vältimiseks uuritakse enne tehingu sõlmimist kliendi tausta ja maksevõimet. Pidevalt jälgitakse maksedistsipliini. See on võimaldanud hoida krediidiriskist tulenevaid kahjusid alla 1% (0,12%);
- valuutarisk: kontsern ei ole olulises osas valuutariskidele avatud, kuna piiriülesed tehingud toimuvad reeglina eurodes;
- intressimäära risk: tuleneb pikaajalistest laenudest. Intressimäärade risk on esmalt sõltuvuses euribori (Euro Interbank Offered Rate) võimalikust muutusest, kuna osa kontserni laenudest on euriboriga seotud. Risk suureneb, kui intressimäärad tõusevad. Riski maandamiseks sõlmitakse osa laenulepinguist fikseeritud intressimääraga;
- likviidsusrisk: kui Kontsern ei suuda oma vajalikke kulusid ja investeeringuid katta rahavoo puudujäägi tõttu. Likviidsusrisi maandatakse erinevate finantsinstrumentidega, nagu laenud ja kapitalirent.

TOORAINERISKIDE haldamisel järgitakse järgmiseid põhimõtteid:

- musta metalli osas on sõlmitud pikaajalised lepingud suuremate tarnijatega. Parima hinna saamiseks teevad kontserni ettevõtted ühiseid hankeid;
- elektrikomponentide sisseostuks on sõlmitud kogu kontserni hõlmavad lepingud juhtivate tarnijatega ning parima hinna saamiseks korraldatakse ühiseid hankeid.

PERSONALIGA SEOTUD RISKID on kontserni juhtkonna hinnangul järgmised:

- personali erialaste oskustega seotud riskid: kontsern vajab kindla erialase väljaõppega inimesi. Selleks tehakse koostööd kutseõppeasutustega (nt Tallinna Ehituskool, Tallinna Tööstushariduskeskus) ning kõrgkoolidega (nt Tallinna Tehnikaülikool, Tallinna Polütehnikum, Satakunna Ametikõrgkool Soomes). Firma kui tulevase tööandja tutvustamiseks korraldatakse koolituspäevi ja ekskursioone tehastesse. Inseneride pideva juurdekasvu kindlustamiseks on kontsern käivitanud koostöös TTÜ Arengufondiga stipendiumiprogrammi TTÜ bakalaureuse- ja magistriõppe üliõpilastele. Lisaks toimub pidev ettevõtte sisene koolitustegevus;
- personali geograafilise paiknemisega seotud riskid: kontserni peamaja ja Eesti tehased asuvad Keilas, lisaks tehased Soomes Ulvilas ja Keraval ning Leedus Panevežyses. Välismaal asuvad tütarettevõtted tegelevad personaliküsimustega iseseisvalt. Eesti ettevõtete personaliteenistus on koondunud kontserni tasandile, kus toimub nii protsesside igapäevane haldamine kui ka pidev personaliotsing;
- personalivoolavus: 2008. aastal mõjutasid tööjõu olukorda kontsernis kiired muutused maailma ja ettevõtluspiirkonna majanduskeskkonnas. Aasta esimestel kuudel domineerisid endiselt kvalifitseeritud tööjõu nappus ja surve palgatõusuks, kuid kevadeks olukord stabiliseerus ning aasta viimases kvartalis ületas tööjõu pakkumine turul juba nõudluse. Personalivoolavus kontsernis oli 2008. aastal 13,9% (2007: 11,8%). Seda tingis kahe kaupluse sulgemine, aga ka mitme staažika töötaja vanaduspensionile siirdumine. Töötajate voolavust aitab kontrolli all hoida pidev töö inimestega, sisemise infokorralduse kvaliteedi tagamine ning firma eesmärkidega kursishoidmine. Lisaks on kontsernis välja töötatud selged ja atraktiivsed palga- ning preemiasüsteemid ning töötajate motivatsiooniprogrammid, mida pidevalt ajakohastatakse. Rahvusvahelise kontsernina on töötajatel rotatsiooni korras võimalik töötada kontserni erinevate riikide tehastes.

KVALITEEDIJUHTIMINE JA KESKKONNAPOLIITIKA

Kvaliteetne äri- ja juhtimismudel on üks Harju Elektri kontserni väärtustest. Eesmärk on arendada äriprotsesse, toimimisviise ja süsteeme jätkuva parendamise põhimõttel, vastavuses klientide vajaduste ja ootustega. Kvaliteedi arendamine on pidev protsess, kus kõikidel töötajatel on keskne roll. Erilist tähelepanu pööratakse kontsernis klientidelt saadava tagasiside käsitlemisele, et vajalik info jõuaks minimaalsete viivitustega vajalike töötajateni ning korrigeerivad ja vältivad tegevused saaksid mõjusalt ellu viidud.

Kontserni Eesti ettevõtetest keskendus Harju Elekter Elektrotehnika 2008. aastal ettevõtte siseinfo jätkuval kvaliteedi parandamisele ning värviliste metallijäätmete suhtelise osakaalu vähendamisele. Samuti koolitas tütarettevõtte oma töötajate hulgas välja 10 uut siseaudiitorit, kelle ülesanne on kogu keskkonna- ja kvaliteedialaste protseduuride auditeerimine. Koolitusel osales 13 töötajat.

Tütarettevõtte Eltek soetas uue kombineeritud täisautomaatse lehtmetsakeskuse, mis vähendab tunduvalt materjalikulu ning säästab sellega ümbritsevat keskkonda. Samuti läbiti edukalt rahvusvahelise sertifitseerimisorganisatsiooni BVQI spetsialistide poolt kvaliteedisüsteemide vastavuse kontroll ning resertifitseerimine.

Soome tütarettevõttes olid tähelepanu all tootmisprotsesside täiustamine ettevõtte- ja kontsernisiseses koostöös töhustamiseks, pidades silmas ka keskkonnasäästlikkust. Personal osales väljaõppel jäätmekäitluse ja pakendiringluse eeskirjade järgimiseks ning energiatarbimise vähendamiseks. Aasta jooksul korraldati personali arendamiseks ka mitmeid ühiseid kursuseid ja koolitusprogramme kohaliku kõrgkooliga.

Kõigile kontserni ettevõtetele on omistatud kvaliteedi- ja keskkonnajuhtimise sertifikaadid ISO9001 ja ISO14001

Tootmine Harju Elektri kontserni ettevõtetes ei oma olulist keskkonnakahjulikku mõju. Siiski, keskkonnapoliitikast lähtuvalt jälgivad ja mõeldavad kontserni ettevõtted pidevalt oma keskkonnamõjusid, korraldavad ohtlike jäätmekogumist ja üleandmist jäätmekäitlusfirmadele. Keskkonnast hoolimine on igapäevaste rutiinide kindel osa, mis ulatub kontserni kõigi ettevõtete igapäevategevustesse. Kontserni ettevõtetes on välja töötatud ja juurutatud süsteem pakendite kogumiseks ja taaskasutamiseks vastavalt pakendiseaduses esitatud nõuetele. Kontsern on MTÜ Eesti Pakendiringlus lepinguline partner. Harju Elektri kaubandusgrupi kauplustes on vastavalt jäätmeseadusele tagatud elektroonikaromude (boilerid), päevavalguslampide ja patareide kogumine ja/või kõrvaldamise korraldamine.

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008-
Harju Elekter Elektrotehnika	ISO9001, ISO14001				●			● kuni 1/2010	
Eltek		ISO9001, ISO14001				●			● kuni 1/2011
Rifas				ISO9001:2001			● kuni 12/2009		
Satmatic				ISO9001			● kuni 10/2009		
Draka Keila Cables	ISO9001, ISO14001			●			● kuni 3/2009		

● - resertifitseerimine

AKTSIONÄRID JA AKTSIA

HARJU ELEKTRI AKTSIA KAUPLEMISAJALUGU ¹	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Kõrgeim hind (EEK)	36,51	49,50	85,80	69,47	71,97	53,98
Madalaim hind (EEK)	14,34	34,94	48,82	51,63	47,25	14,86
Sulgemishind (EEK)	34,94	47,46	64,15	64,93	53,20	15,49
Muutus (%)	+129,45	+35,82	+35,17	+1,22	-18,1	-70,9
KAUBELDUD AKTSIAID	1 722 283	1 500 267	2 064 396	4 549 191	5 787 606	4 634 592
KÄIVE (mln EEK)	114,13	180,26	278,96	277,51	335,42	178,25
TURUVÄÄRTUS (mln EEK)	566,09	797,35	1 077,72	1 090,24	893,76	260,23

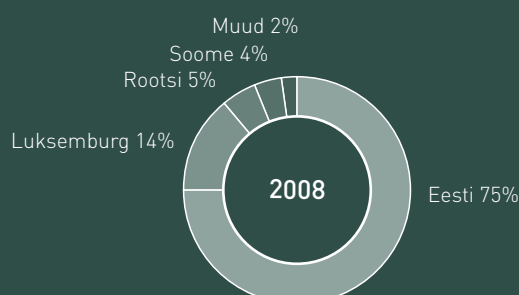
Täiendav info: <http://www.ee.omxgroup.com/>

2008. aasta alguses jätkus ja süvenes veidi varem alanud aktsiahindade langus Tallinna Börsil veelgi. Kuigi börsitehingute arv aasta esimeses pooles oluliselt ei muutunud, vähenes madalamate hindade tõttu tehingute käive. Aasta II pooles läks ka börsitehingute hulk langusesse. Samuti ei viidud 2008. aastal läbi ühtegi esmaemissiooni ning uusi börsiettevõtteid ei lisandunud.

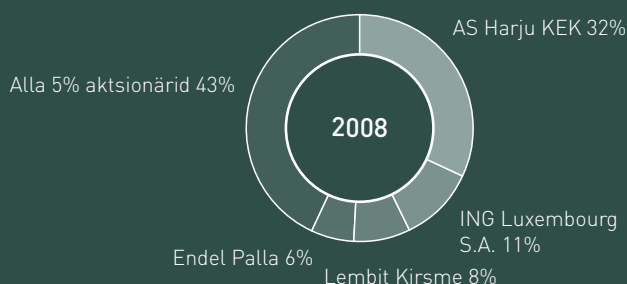
Harju Elektri aktsiad on noteeritud Tallinna Väärtpaberibörsil 1997. aastast alates. Ettevõtte aktsiakapital on 168 miljonit krooni, mis on jaotatud üheliigilisteks nimelisteks 16,8 miljoniks lihtaktsiaks. Kõik aktsiad on börsil vabalt kaubeldavad. Harju Elektrile teada olevalt ei ole aktsionäride omavahelistes lepingutes mingeid piiranguid seoses väärtpaberite võõrandamisega, nagu ka spetsiifilisi kontrolliõigusi. Ettevõtte kõik aktsionärid on võrdsed. Iga aktsia annab võrdse hääleõiguse. Eraldi hääleõigust käsitlevad piirangud või kokkulepped puuduvad.

AKTSIONÄRID OSALUSE JÄRGI	aktsionäride arv	osa üldarvust	hääleõiguse %
üle 10%	2	0,2%	43,5%
1,0 - 10,0%	10	1,0%	29,5%
0,1 - 1,0 %	109	10,6%	19,6%
alla 0,1%	912	88,3%	7,4%
KOKKU	1033	100%	100%

AKTSIONÄRID RIIKIDE KAUPA



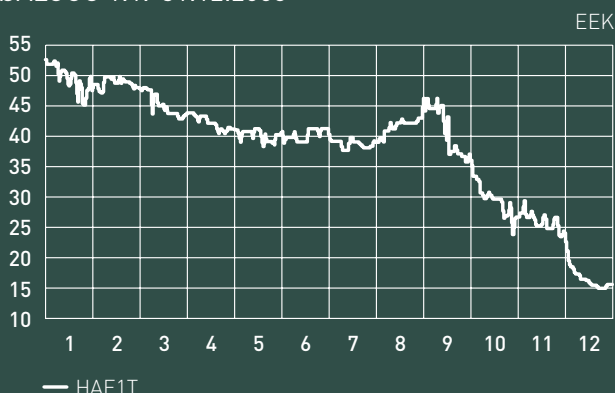
AKTSIONÄRID (OSALUS ÜLE 5%)



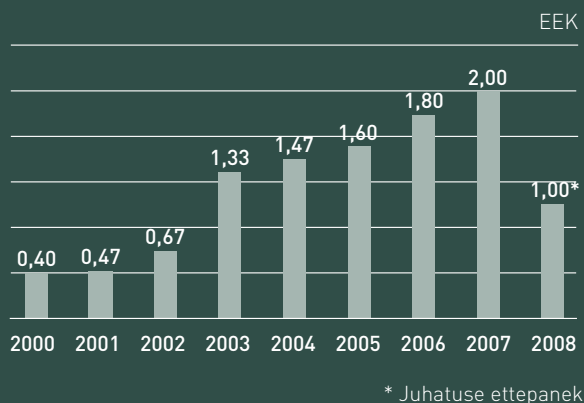
¹ Näitajad arvestavad 2005. aasta fondiemissiooni.

Lähtuvalt headest majandustulemustest, kapitaliseeritusest ning positiivsest kasvuväljavaatest, kuid arvesse võttes kujunenud majandusolukorda, teeb juhatus ettepaneku maksta 2008. aasta dividendideks 1,00 kroon aktsia kohta.

HARJU ELEKTRI AKTSIA KAUPLEMIS-
AJALUGU 1.1.-31.12.2008



DIVIDENDID AKTSIA KOHTA



SOTSIAALNE VASTUTUS JA HEATEGEVUS

Keskkond meie ümber loob või piirab tegutsemisvõimalusi. 40 tegevusaasta jooksul on Harju Elekter kasvanud üheks suuremaks ettevõtteks piirkonnas ning suurettevõttena soovib ja tahab võtta vastutust ühiskonna üldise arengu eest. Aastate jooksul on kontsernis välja kujunenud neli peamist toetusvaldkonda.

SOTSIAALSE VASTUTUSE KANDMINE

Kohaliku suurettevõttena tunnetab Harju Elekter vastutust nii piirkonna üldise arengu kui ka siinsete ühiskonnaliikmete heaolu suurendamise eest fookusega laste ja noorte õpingute toetamisele ja vaba aja sisustamisele alates lasteaedadest kuni noorteklubideni. Ettevõtte on pikaajaline koostöö Keila Gümnaasiumi ja lasteaedadega ning Keila noorte korv- ja jalgpalliklubidega.

INSENERIHARIDUSE TOETAMINE EESTIS

Ettevõtte teeb tihedat koostööd haridusasutustega insenerihariduse arendamiseks ja populariseerimiseks pakkudes noortele elektriala- ja mehaanikaspetsialistidele praktika- või töötamisvõimalust kontserni ettevõtetes. Harju Elekter on Tallinna Tehnikaülikooli kuldsponsor ning arendab erinevaid koostööprogramme Tallinna Kutsehariduskeskuse, Tallinna Polütehnikumi ning Tallinna Ehituskooliga.

NOORSPOORTLASTE INNUSTAMINE JA TOETAMINE

Harju Elekter on spordile suunatud toetustes panustanud enim noortespordile, orienteerudes pikaajalisele järjepidevale koostööle ja spordiala laiale kandepinnale. Ettevõtte on juba aastaid olnud Eesti Suusaliidu noorsportlaste ja noortekoondiste ning Eesti Käsipalli noortekoondise toetaja.

TÖÖTAJATE TERVISESPORDI EDENDAMINE

Koostöös Harju KEKi Rahvaspordiklubiga tehakse kõik endast olenev, et soodustada töötajate aktiivset sportlikku eluviisi. Terved energilised töötajad on ettevõtte jaoks hindamatu väärtusega ressurss.

Kokku ulatus erinevate toetusprogrammide maht 2008. aastal 355,5 tuhande kroonini.

NÕUKOGU, JUHATUS, AUDIITORID

ASi Harju Elekter juhtkonnas 2008. aastal muutusi ei toimunud. Nõukogu jätkas koosseisus Endel Palla (esimees ja ASi Harju Elekter arendusdirektor) ning liikmed Ain Kabal (Kabal & Partners OÜ juhataja), Lembit Kirsme (ASi Harju KEK nõukogu esimees), Madis Talgre (ASi Harju KEK juhataja) ja Andres Toome (konsultant). Reeglina toimuvad nõukogu koosolekud täiskoosesis. Aruandeaastal on olnud erandiks vaid nõukogu liige Lembit Kirsme, kes on tervislikel põhjustel osalenud vähem kui pooltel nõukogu koosolekutel. Vastavalt Harju Elektri põhikirjale valib ja kinnitab ettevõtte nõukogu aktsionäride üldkoosolek. Viieliikmeline nõukogu sai heakskiidu ettevõtte aktsionäride 2007. aasta üldkoosolekult, kes kinnitas koosseisu järgmiseks viieks aastaks. Nõukogu pädevuses on aktsiaseltsile juhatuse esimehe valimine ning tema ettepanekul juhatuse liikmete ametisse nimetamine.

2008. aastal ei toimunud muutusi ka ettevõtte juhatuses, mille esimehena jätkas Andres Allikmäe ning liikmetena Karin Padjus (finantsdirektor) ja Lembit Libe (peaökonoomist). Kõik juhatuse liikmed kuuluvad ka firma tegevjuhtkonda. Juhatuse esimees saab tasu vastavalt ametilepingule, juhatuse liikmetele eraldi tasu ei maksta. Juhatuse pädevus ja volitused on ära toodud ettevõtte põhikirjas, muid erisusi või kokkuleppeid ei esine.

ASi Harju Elekter nõukogu ja juhatuse liikmetele maksti 2008. aastal liikme- ja töötasudena kokku 4,2 miljonit krooni, võrreldaval perioodil 3,9 miljonit krooni. Nõukogu ja juhatuse liikmete teenistuselepingu lõppemisel või ennetähtaegsel lõpetamisel ei teki Kontsernil suurema hüvitise maksmise kohustust, kui seadusega ette nähtud. Juhatuse esimehega on sõlmitud ametileping, mis määratleb sotsiaalsed garantiid ametist lahkumise puhul.

Vastavalt aktsionäride üldkoosoleku otsusele (20.04.2006) viib ASi Harju Elekter 2006.-2008. aasta auditid läbi KPMG Baltics AS, keda esindab audiitorite grupp vannutatud audiitori Andres Rooti juhtimisel. Eestist väljaspool tegutsevates tütarettevõtetes teostavad audiitorkontrolli UAB Baltijos Auditas Leedus ja Pyydönniemi Ky Soomes.

KONTSERNI TEGEVUS AASTAL 2009

Harju Elekter näeb müügitulude kasvu allikaid jõulises sisenemises uutele välisurgudele ning senistel turgudel müügi suurenemises. Põhirõhk on suunatud Põhjamaade ja kogu Euroopa Liidu riikide projektide, klientide ja koostööpartnerite leidmisele ja kaasamisele. Töö tõhustamiseks luuakse kontsernis ekspordijuhi ametikoht, kelle ülesandeks on nii uute turgude leidmine, arendamine kui ka aktiivne kohalolek. Samaaegselt jätkatakse atraktiivsete ettevõtete otsimist, et neid huvide kattumisel ja sobival tingimustel Harju Elektri kontserniga siduda.

Täna olemasolev kontserni tootmisvõimsus on piisav uutesse suurtesse projektidesse sisenemiseks

Kontserni ettevõtete tiheda koostöö ja toimivuse aluseks on kaasaegsete ühilduvate infosüsteemide kasutamine ja rakendamine. 2008. aastal viidi läbi infosüsteemide põhjalik analüüs ja alustati uue tootmisjuhtimise ja majandusarvestuse tarkvara arendusprojekti kontserni Eesti ettevõtetes. 2009. aastal on kavas uue süsteemi juurutamine esmalt emaettevõttes ja Harju Elekter Elektrotehnikas ning seejärel süsteemi laiendamine kogu kontsernis. Lõppeesmärgiks on kasutusele võtta tuleviku tööriist õigete kulu- ja ajaefektiivsete lahenduste leidmiseks, organisatsioonis ringleva info paremaks juhtimiseks ja ajastamiseks ning kliendiinfo efektiivsemaks analüüsimiseks ja kaasamiseks.

Harju Elektri kontsern on teinud sihipäraseid investeeringuid tootmisvõimsuste suurendamiseks nii innovatiivsete tootmistehnoloogiahange ja seniste seadmete kaasajastamise kui ka tootmispindade laiendamise läbi. Täna olemasolev kontserni tootmisvõimsus on piisav uutesse suurtesse projektidesse sisenemiseks.

Jätkub laienemine tootekesksetl müügitl tehnoloogiliste portsesside juhtimise ja energiavarustuse tarkvara programmide arendamise valdkonda. Eesmärk on pakkuda klientidele täislahendusi, mis sisaldavad nii elektriseadmeid kui ka nende juhtimiseks vajalikke juhtprogramme.

Ettevõtete edukuse kindlustab klientide vajaduste ja nõudmistega kooskõlas tootearendus, professionaalne lai tootevalik ja omatoodangu turustamine. Sellele aitavad kaasa nii sektori kui ka klientide, koostööpartnerite arengukavade ja -suundadega kaas käimine ning nende toetamine. Kontsern suunab üha enam ressursse lõpptarbijale orienteeritud omatoodangu eelisarendamise, milles kontserni juhatus näeb pikaajalist edu ning ka paremat kasumlikkust. Harju Elektri kaubamärgi kasvav tuntus ja toodete laitmatu kvaliteet avavad selleks üha paremaid võimalusi.

Investeeringud personali on suunatud peamiselt töötajate erialase tasemekoolituse tõhustamisele ja nende kvalifikatsiooni tõstmisele. Väga oluline on kontserni ettevõtete vahelise koostöö tihendamine kõigil tasanditel, et ühiselt õigeid valikuid tehes ja õigeid võtteid kasutades keerulised ajad üle elada.

Harju Elekter piirkonna suurettevõttena tunneb sotsiaalset vastutust nii ümbruskonna üldise arengu kui ka ühiskonnaliikmete eaolu suurendamise eest ning jätkab väljakujunenud valdkondade rahalist toetamist.

HEA ÜHINGUJUHTIMISE TAVA

Harju Elekter lähtub oma äritegevuse õiguspärasest korraldamises ettevõtte põhikirjast, riikide õigusnormidest ning Tallinna Börsi nõuetest. Aktsionäride üldkoosoleku pädevuses on põhikirja muutmise ja uue kinnitamise, aktsiakapitali suuruse muutmise, nõukogu liikme tagasikutsumise ja ettevõtte tegevuse lõpetamise, jagunemise, ühinemise ja ümberkujundamise otsustamine, eeldades vähemalt 2/3 üldkoosolekul esindatud aktsionäride häälte heakskiitu. Kontserni tasemel juhivad igapäevast äritegevust vastavalt vastutusvaldkonnale emaettevõtte juhatuse liikmed ning ettevõtte tööga igapäevaselt tegelev osa nõukogu liikmetest. Väljaspool Eestit tagab äritavade järgimise kohalik juhtkond. Kontserni kõigi liikmete juhtkondasid iseloomustab pikaajaline, enam kui 10-aastane staaž.

Arvestades ettevõtete suhteliselt väikesearvulist tippjuhtkonda, ei ole seni tekkinud praktilist vajadust eriotstarbeliste komiteede ning muude taoliste täiendavate juhtimisorganite loomiseks. Vajalikud protseduurid on reguleeritud eeskirjadega. Juhatuse ja nõukogu koosolekud toimuvad kokkulepitud regulaarsusega ja vastavalt vajadustele. Kontserni riskide paremaks hindamiseks ja juhtimiseks on loodud siseauditi funktsioon, mis regulaarselt raporteerib juhtkonnale.

Börsiettevõttena lähtub AS Harju Elekter avatuse ja investorite võrdse kohtlemise põhimõttest

Juhtkonna motivatsiooniskeemid on solidaarsed kõigi teiste töötajatega ning lähtuvad ettevõtte ärikasumist.

Börsiettevõttena lähtub AS Harju Elekter avatuse ja investorite võrdse kohtlemise põhimõttest. Börsireglemendis nõutavat infot avaldatakse regulaarselt kooskõlas tähtaegadega. Seejuures lähtub Harju Elekter põhimõttest mitte avaldada ettevaatavaid prognoose – kajastatakse ja kommenteeritakse toimunud faktilist infot.

Investorite ja avalikkuse operatiivseks teavitamiseks peab Harju Elekter kodulehekülge, mis sisaldab kõiki börsiteateid, majandusaruandeid ning samuti ülevaadet kontserni ajaloost, toodetest ja muust olulisest. Kõigil kontserni tütar- ja sidusettevõtetel on ka oma kodulehed.

ASi Harju Elekter juhatuse ja nõukogu poolt kinnitatud Hea Ühingujuhtimise Tava aruandega saab tutvuda ettevõtte kodulehel www.harjuelekter.ee.

HEA ÜHINGUJUHTIMISE TAVA ARUANNE 2008

Vastavalt Tallinna Börsi ja Finantsinspektsiooni poolt 1. jaanuarist 2006 kehtima hakanud Hea Ühingujuhtimise Tavale (HÜT) koostas Harju Elekter HÜT aruande, kus ettevõtte juhatus kinnitab HÜT nõuete järgimist või selgitab mittejärgimise põhjuseid. AS Harju Elekter järgib aastaaruande koostamisel enamikku HÜT juhistest. Samas ei järgi Harju Elekter mõningaid HÜT nõudeid, mille põhjuseks on peamiselt ettevõtte ärivaldkonna iseärasused. Järgnevalt ongi välja toodud nimetatud nõuded ja nende mittejärgimise selgitused.

HÜT punkt 2.2.1

„Nõukogu esimees sõlmib juhatuse liikmega tema ülesannete täitmiseks ametilepingu.“

Ettevõtte juhatusse kuuluvad töötajad, kes vastutavad ettevõtte strateegiliste valdkondade eest: juhatuse esimees – peadirektor, juhatuse liikmed: finantsdirektor ja peaökonomist. Juhatuse liikme leping on sõlmitud juhatuse esimehega. Teiste juhatuse liikmetega on sõlmitud töölepingud. Vastavalt ettevõtte põhikirjale ja juhatuse ning organisatsiooni tööjaotuse regulatsioonile, on sätestatud juhatuse ülesanded, kohustused ja vastutus.

HÜT punkt 2.2.7

**„Iga juhatuseliikme põhipalk, tulemustasu, lahkumishüvitis, talle makstavad muud hüved ning preemiasüsteemid, samuti nende olulised tunnused avaldatakse selges ja üheselt arusaadavas vormis emitendi veebilehel ning HÜT aruandes. Avaldatavad andmed on selged ja üheselt arusaadavad, kui need väljendavad otseselt kulutuse suurust emitendile või töö-
nälise kulutuse suurust avalikustamise päeva seisuga.“**

Juhatuse liikme tasu makstakse vaid juhatuse esimehele, teised juhatuse liikmed saavad töötasu vastavalt ametikohale ja töölepingule. Juhatuse esimehe tasu ja lahkumishüvitise suurus ning maksmise tingimused on määratud ametilepinguga ja ei kuulu poolte kokkuleppel avalikustamisele. Juhatuse teiste liikmete lahkumishüvitise suurus ja maksmise tingimused tulenevad töölepingu seadusest.

Tulemuspalka makstakse juhatuse liikmetele ühistel alustel emaettevõtte administratsioonipersonaliga ning selle summaarseks määraks on 4,0% kontserni ärikasumist. Tulemuspalk jaotatakse vastavalt põhipalgale ja tööpanusele, kusjuures juhatuse liikmete tulemuspalk kooskõlastatakse nõukogu esimehega. Tulemuspalk makstakse välja kvartali kaupa 90% ulatuses, ülejäänud 10% makstakse pärast majandusaasta tulemuste selgumist.

Juhatuse liikmetele makstakse aastapreemiat summaarselt 0,3% konsolideeritud puhaskasumist. Aastapreemia kinnitab nõukogu esimees ning see makstakse välja pärast kontserni aastaaruande auditeerimist.

Lisatasu tööstaaži eest makstakse kõigile alalistele töötajatele tööstaaži alusel, mille hulka kuulub pideva töötamise aeg Harju Elektri kontsernis. Staažitasu määr on kuni 10% põhipalgast.

HÜT punkt 3.2.5

„Üldkoosoleku määratud nõukogu liikme tasu suurus ja maksmise kord avaldatakse emitendi HÜT aruandes, tuues eraldi välja põhi- ja lisatasu (sh lahkumishüvitis ja muud makstavad hüved).“

Harju Elektri aktsionäride üldkoosoleku pädevuses on valida ja kinnitada nõukogu koosseis ja volituste aeg. 26.4.2007 toimunud ettevõtte aktsionäride üldkoosolek kinnitas nõukogu koosseisu ja liikmed järgnevas 5 aastaks, määrates samas nõukogu liikme tasuks 8000.- krooni kuus ja nõukogu esimehe tasuks 25 000.- krooni kuus, kusjuures ettevõttes arendusdirektorina töötavale nõukogu esimehele rakendatakse ASis Harju Elekter kehtivat premeerimissüsteemi. Nõukogu liikmele lahkumishüvitust ette nähtud ei ole.

HÜT punkt 5.3

„Emitendi veebilehel on aktsionäridele kättesaadavad muuhulgas ka nõukogu poolt kinnitatud emitendi üldised strateegiasuunad.“

Ettevõtte juhatus on seisukohal, et strateegia kuulub ettevõtte ärisaladuste hulka ning ei kuulu avalikustamisele. Siiski on üldised suunad ja olulised teemad ära toodud aastaaruande kohustusliku lisana avaldatavas juhatuse tegevusaruandes.

HÜT punkt 5.6

„Emitent avalikustab analüütikutega kohtumiste, analüütikutele või investoritele või institutsionaalsetele investoritele tehtavate esitluste ja pressikonverentside toimumise ajad ja asukohad emitendi veebilehel. Emitent võimaldab aktsionäridel osaleda nimetatud üritustel ning teeb ettekanded kättesaadavaks oma veebilehel. Emitent ei korralda kohtumisi analüütikutega ega investoritele tehtavaid esitlusi vahetult enne finantsaruandluse avalikustamise kuupäevi.”

Ettevõtte lähtub oma tegevuses alati aktsionäride võrdse kohtlemise printsiibist. Kohustuslik, oluline ja hinnatundlik info avalikustatakse esmalt Tallinna Börsi süsteemis, seejärel firma koduleheküljel. Lisaks on igal aktsionäril õigus küsida ettevõttelt vajadusel lisainfot ja kokku leppida kohtumisi. Ettevõtte juhatus ei pea oluliseks erinevate aktsionäride kohtumiste aja- ja päevakorragraafiku pidamist, sest kohtumistel piirduakse juba avalikustatud teabega. See reegel kehtib kõigi kohtumiste korral, ka vahetult enne finantsaruandluse avalikustamist.

HÜT punkt 6.2.

„Audiitori valimine ja raamatupidamise aastaaruande auditeerimine.“

Harju Elektri aktsionäride 20.04.2006 üldkoosolek valis ettevõttele audiitori 2006.-2008. aastaks, kelleks osutus audiitorfirma KPMG Baltics AS ja vannutatud audiitor Andres Root. Informatsioon audiitori kohta on kättesaadav ettevõtte koduleheküljel internetis. Audiitori tasustamine toimub vastavalt lepingule ning tasu suurust poolte kokkuleppel ei avalikustata. Vastavalt Finantsinspektsiooni 24.9.2003 juhendile „Riikliku finantsjärelevalve teatud subjektide audiitorite rotatsioonist“ korraldab ettevõtte audiitori rotatsiooni tagades audiitori sõltumatuse, vahetades täitevaudiitorit vähemalt iga viie aasta järel.

JUHATUSE KINNITUS TEGEVUSARUANDELE

Juhatus deklareerib oma vastutust ning kinnitab oma parimas teadmises, et lehekülgedel 9 kuni 32 esitatud tegevusaruanne on ASi Harju Elekter 31. detsember 2008 lõppenud majandusaasta aruande lahutamatu osa ning annab õige ja õiglase ülevaate ASi Harju Elekter ja selle tütarettevõtete kui terviku äritegevuse arengust, tulemustest ning finantsseisundist ja sisaldab peamiste riskide ning kahtluste kirjeldust.

26. veebruar 2009



Andres Allikmäe
juhatuse esimees



Lembit Libe
juhatuse liige



Karin Padjus
juhatuse liige

Raamatupidamise aastaaruanne

JUHATUSE DEKLARATSIOON

Juhatus võtab vastutuse lehekülgedel 33 kuni 75 esitatud ASi Harju Elekter (edaspidi emaettevõtte) ja selle tütarettevõtete (edaspidi koos kui „Kontsern”) konsolideeritud 2008. a raamatupidamise aastaaruande koostamise õigsuse eest ning kinnitab, et:

- raamatupidamise aastaaruande koostamisel rakendatud põhimõtted on kooskõlas rahvusvaheliste finantsaruandluse standarditega, nagu need on vastu võetud Euroopa Liidu poolt;
- raamatupidamise aastaaruanne kajastab õigesti ja õiglaselt kontserni finantsseisundit, majandustulemusi ja rahavoogusid;
- kõik teadaolevad olulised asjaolud, mis on selgunud aruande valmimise kuupäevani 26. veebruar 2009, on raamatupidamise aastaaruandes nõuetekohaselt arvesse võetud ja esitatud;
- AS Harju Elekter ja tütarettevõtted on jätkuvalt tegutsevad.

26. veebruar 2009



Andres Allikmäe
juhatuse esimees



Lembit Libe
juhatuse liige



Karin Padjus
juhatuse liige

KONSOLIDEERITUD BILANSS

		EEK '000		EUR'000	
31. DETSEMBRI SEISUGA	Lisa	2008	2007	2008	2007
KÄIBEVARA					
Raha- ja pangakontod	5	23 379	26 257	1 494	1 678
Äritegevuse ja muud nõuded	6	99 449	84 601	6 356	5 407
Ettemaksed	7	3 217	1 548	205	99
Sealhulgas ettevõtte tulumaks	18	47	717	3	46
Varud	8	123 351	128 639	7 884	8 222
KÄIBEVARA KOKKU		249 396	241 045	15 939	15 406
PÕHIVARA					
Investeeringud sidusettevõtetesse	9	17 907	21 975	1 144	1 404
Muud pikaajalised finantsinvesteeringud	10	74 323	215 236	4 750	13 756
Kinnisvarainvesteeringud	11	133 737	133 839	8 547	8 554
Materiaalne põhivara	12	123 423	104 948	7 889	6 707
Immateriaalne põhivara	14	3 201	3 269	205	209
PÕHIVARA KOKKU		352 591	479 267	22 535	30 630
VARAD KOKKU					
		601 987	720 312	38 474	46 036
KOHUSTUSED					
Võlakohustused	15	41 958	27 942	2 682	1 786
Võlad tarnijatele ja muud võlad	17	112 395	106 495	7 183	6 806
Maksuvõlad	18	11 216	12 008	717	767
Sealhulgas ettevõtte tulumaks	18	1 551	672	99	43
Lühiajalised eraldised	19	1 294	1 421	83	91
Lühiajalised kohustused kokku		166 863	147 866	10 665	9 450
Pikaajalised võlakohustused	15	16 381	20 382	1 046	1 302
Muu pikaajaline võlg		0	469	0	30
Pikaajalised kohustused kokku		16 381	20 851	1 046	1 332
KOHUSTUSED KOKKU		183 244	168 717	11 711	10 782
OMAKAPITAL					
Aksiakapital	21	168 000	168 000	10 737	10 737
Ülekurss		6 000	6 000	384	384
Reservid	21	69 746	207 259	4 457	13 246
Jaotamata kasum		153 445	151 894	9 808	9 708
Emaettevõtte omanikele kuuluv omakapital kokku		397 191	533 153	25 386	34 075
Vähemusosalus		21 552	18 442	1 377	1 179
OMAKAPITAL KOKKU		418 743	551 595	26 763	35 254
KOHUSTUSED JA OMAKAPITAL KOKKU					
		601 987	720 312	38 474	46 036

Aastaaruande lisad on raamatupidamise aastaaruande lahutamatud osad.

KONSOLIDEERITUD KASUMIARUANNE

01. JAANUAR KUNI 31 DETSEMBER	Lisa	EEK '000		EUR'000	
		2008	2007	2008	2007
Müügitulud	22, 23	871 610	731 985	55 706	46 782
Müüdnud toodete kulud	23	-733 467	-595 320	-46 877	-38 048
BRUTOKASUM		138 143	136 665	8 829	8 734
Turustuskulud	23	-38 785	-36 843	-2 479	-2 355
Üldhalduskulud	23	-48 758	-47 737	-3 117	-3 051
Muud äritulud	23	324	589	21	38
Muud ärikulud	23	-860	-1 166	-55	-74
ÄRIKASUM		50 064	51 508	3 199	3 292
Finantstulud	23	11 689	45 808	747	2 929
Finantskulud	23	-2 995	-2 689	-191	-172
Tulu sidusettevõtetest	9	-4 068	73	-260	4
KASUM ENNE MAKSUSTAMIST		54 690	94 700	3 495	6 053
Tulumaks	24	-12 629	-8 765	-807	-560
ARUANDEAASTA PUHASKASUM		42 061	85 935	2 688	5 493
sh emaettevõtte omanike osa puhaskasumist		38 551	84 456	2 464	5 398
vähemusomanike osa puhaskasumist		3 510	1 479	224	95
Tava- ja lahustatud puhaskasum aktsia kohta (EEK/EUR)	25	2,29	5,03	0,15	0,32

Aastaaruande lisad on raamatupidamise aastaaruande lahutamatud osad.

KONSOLIDEERITUD RAHAVOOGUDE ARUANNE

01. JAANUAR KUNI 31. DETSEMBER		EEK '000		EUR '000	
	Lisa	2008	2007	2008	2007
RAHAVOOD ÄRITEGEVUSEST					
Ärikasum		50 064	51 508	3 199	3 292
Korrigeerimised					
Põhivara kulum ja väärtuse langus	11, 12, 14, 23	18 904	19 373	1 208	1 239
Kasum põhivara müügist	23	-13	-44	-1	-4
Äritegevusega seotud nõuete muutus		-15 322	956	-978	61
Varude muutus		5 288	-49 610	338	-3 171
Äritegevusega seotud kohustuste muutus		-109	33 292	-7	2 128
Makstud ettevõtte tulumaks	26	-11 080	-11 209	-708	-717
Makstud intressid	26	-2 780	-2 623	-178	-167
KOKKU RAHAVOOD ÄRITEGEVUSEST		44 952	41 643	2 873	2 661
RAHAVOOD INVESTEERIMISTEGEVUSEST					
Tasutud kinnisvarainvesteeringud	11	-5 237	-14 013	-335	-896
Tasutud materiaalne põhivara	12, 26	-18 225	-27 786	-1 165	-1 776
Tasutud immateriaalne põhivara	14, 26	-1 108	-725	-71	-46
Laekunud põhivara müügist		13	179	1	12
Laekunud finantsinvesteeringute müügist		0	39 056	0	2 496
Antud laenud		-35	-50	-2	-3
Antud laenude tagasimaksed		35	100	2	6
Laekunud intressid	26	528	335	34	22
Saadud dividendid	9, 23	11 125	12 663	711	810
KOKKU RAHAVOOD INVESTEERIMISTEGEVUSEST		-12 904	9 759	-825	625
RAHAVOOD FINANTSEERIMISTEGEVUSEST					
Saadud laenud	15	14 345	11 200	917	716
Laenude tagasimaksed	15	-11 364	-10 054	-726	-643
Kapitalirendi põhiosa maksed	15	-3 856	-1 242	-247	-79
Makstud dividendid		-34 000	-31 706	-2 173	-2 027
KOKKU RAHAVOOD FINANTSEERIMISTEGEVUSEST		-34 875	-31 802	-2 229	-2 033
KOKKU RAHAVOOD		-2 827	19 600	-181	1 253
Raha jääk perioodi algul					
	5	26 257	6 712	1 678	429
Rahajääkide muutus		-2 827	19 600	-181	1 253
Valuutakursside muutuste mõju	23	-51	-55	-3	-4
RAHA JÄÄK PERIOODI LÕPUS	5	23 379	26 257	1 494	1 678

Aastaaruande lisad on raamatupidamise aastaaruande lahutamatud osad.

KONSOLIDEERITUD OMAKAPITALI MUUTUSTE ARUANNE

EEK '000	Emaettevõtte omanikele kuuluv omakapital					Vähemus-osalus	KOKKU
	Aktsia-kapital	Ülekurss	Reservid	Jaotamata kasum	Kokku		
SALDO 31.12.2006	168 000	6 000	331 552	100 078	605 630	18 429	624 059
Kasum läbi kasumiaruande	0	0	0	84 456	84 456	1 479	85 935
Kasum otse omakapitali	0	0	-126 693	0	-126 693	0	-126 693
Kokku 2007. a. kasum	0	0	-126 693	84 456	-42 237	1 479	-40 758
Dividendid	0	0	0	-30 240	-30 240	-1 466	-31 706
Reservkapitali suurendamine	0	0	2 400	-2 400	0	0	0
SALDO 31.12.2007	168 000	6 000	207 259	151 894	533 153	18 442	551 595
Kasum läbi kasumiaruande	0	0	0	38 551	38 551	3 510	42 061
Kasum otse omakapitali	0	0	-140 913	0	-140 913	0	-140 913
Kokku 2008. a. kasum	0	0	-140 913	38 551	-102 362	3 510	-98 852
Dividendid	0	0	0	-33 600	-33 600	-400	-34 000
Reservkapitali suurendamine	0	0	3 400	-3 400	0	0	0
SALDO 31.12.2008	168 000	6 000	69 746	153 445	397 191	21 552	418 743

EUR'000							
SALDO 31.12.2006	10 737	384	21 190	6 396	38 707	1 178	39 885
Kasum läbi kasumiaruande	0	0	0	5 398	5 398	95	5 493
Kasum otse omakapitali	0	0	-8 097	0	-8 097	0	-8 097
Kokku 2007. a. kasum	0	0	-8 097	5 398	-2 699	95	-2 604
Dividendid	0	0	0	-1 933	-1 933	-94	-2 027
Reservkapitali suurendamine	0	0	153	-153	0	0	0
SALDO 31.12.2007	10 737	384	13 246	9 708	34 075	1 179	35 254
Kasum läbi kasumiaruande	0	0	0	2 464	2 464	224	2 688
Kasum otse omakapitali	0	0	-9 006	0	-9 006	0	-9 006
Kokku 2008. a. kasum	0	0	-9 006	2 464	-6 542	224	-6 318
Dividendid	0	0	0	-2 147	-2 147	-26	-2 173
Reservkapitali suurendamine	0	0	217	-217	0	0	0
SALDO 31.12.2008	10 737	384	4 457	9 808	25 386	1 377	26 763

Informatsioon aktsiakapitali ja reservide kohta on esitatud lisas 21.
Aastaruande lisad on raamatupidamise aastaruande lahutamatud osad.

KONSOLIDEERITUD RAAMATUPIDAMISARUANDE LISAD

ÜLDINE INFORMATSIOON

AS Harju Elekter on Eestis registreeritud äriühing. Seisuga 31.12.2008 koostatud raamatupidamise aastaaruanne hõlmab AS-i Harju Elekter (edaspidi Emaettevõte) ning tema tütar-ettevõtte AS ELTEK, AS Harju Elekter Elektrotehnika, Satmatic OY ja UAB Rifas (koos Kontserni), Kontserni osaluse sidusettevõttes AS Draka Keila Cables. AS Harju Elekter on noteeritud Tallinna Väärtpaberibörsil alates 1997.a. 30. septembrist, 32,15% ettevõtte aktsiatest on ASi Harju KEK (Eesti) omandis.

Juhatus allkirjastas 31. detsembril 2008 lõppenud majandusaasta konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande 26. veebruaril 2009. Vastavalt Eesti Vabariigi äriseadustikule kinnitatakse juhatuse poolt koostatud ja nõukogu poolt heakskiidetud majandusaasta aruanne, mis sisaldab ka konsolideeritud raamatupidamise aastaaruannet, aktsionäride üldkoosolekul.

Kontserni põhitegevusalaks on elektrienergia jaotus- ja juhtimis-eadmete tootmine ja müük energia-, ehitus- ja tööstus-sektoris. Täpsemalt kirjeldatakse Kontserni tegevust lisas 22 „Informatsioon segmentide kohta“.

1 OLULISED ARVESTUS- JA ARUANDLUSPÕHIMÕTTED

Käesolevate konsolideeritud raamatupidamisaruannete koostamisel kasutatud peamised arvestuspõhimõtted on esitatud allpool. Neid põhimõtteid on rakendatud järjepidevalt mõlema käsitletud aasta suhtes, kui ei ole märgitud teisiti.

1.1. Koostamise alused

Kontserni 2008. aasta konsolideeritud raamatupidamise aastaaruanne on koostatud kooskõlas rahvusvaheliste finantsaruandluse standarditega (IFRS), nagu need on vastu võetud Euroopa Liidu poolt. Konsolideeritud raamatupidamisaruannete koostamisel on lähtutud soetusmaksumuse printsiibist, välja arvatud müügikõlblikud finantsvarad, mida hinnatakse õiglases väärtuses.

IFRS-ga kooskõlas oleva raamatupidamise aastaaruande koostamine nõuab juhtkonnapoolset eelduste kujundamist, hinnangute langetamist ja otsuste tegemist, mis mõjutavad rakendatavaid arvestuspõhimõtteid ja kajastatud varasid ja kohustusi ning tulusid ja kulusid. Hinnangud ja nendega seotud eeldused tuginevad ajaloolisele kogemusele ning mitmetele muudele faktidele, mis on eeldatavasti asjakohased ning lähtuvad asjaoludest, mis kujundavad põhimõtteid varade ja kohustuste väärtuste hindamiseks, mis ei tulene otseselt muudest allikatest. Tegelikud tulemused võivad olla hinnangu-test erinevad.

Hinnangud ja nende aluseks olevad eeldused vaadatakse perioodiliselt üle. Raamatupidamislike hinnangute ülevaatamisest tulenev mõju kajastatakse hinnangute muutmise perioodil ja tulevastel perioodidel, mida muutus mõjutab. Valdkonnad, milles hinnangute osakaal või keerukuse tase on suurem, või

valdkondades, kus eeldused ja hinnangud on konsolideeritud raamatupidamisaruannete suhtes olulised, on esitatud lisas 3.

1.2. Standardid, tõlgendused ja olemasolevate standardite muudatused

Järgmised uued standardid ja tõlgendused ei ole veel jõus-tunud ja neid pole seetõttu käesoleva aruande koostamisel rakendatud:

- [IFRS 2 „Aktsiapõhine makse” muudatused \(kohaldatakse aruandeperioodidele, mis algavad 1. jaanuaril 2009 või hiljem\)](#)

Muudatustega täpsustatakse omandiõiguse ülemineku põhi-tingimusi ja võetakse kasutusele omandiõiguse ülemineku lisatingimuste mõiste. Omandiõiguse ülemineku lisatingi-musi tuleb arvestada võimaldamise kuupäeva õiglase väärtuse hindamisel ning nende täitmata jätmist käsitle-takse tavaliselt tehingu tühistamisena. Kontsern pole veel lõpetanud standardi muudatuste mõju analüüsi.

- [Muudetud IFRS 3 „Äriühendused” \(kohaldatakse aruande-perioodidele, mis algavad 1. juulil 2009 või hiljem\)](#)

Muudetud on standardi rakendusala ja laiendatud äritege-vuse mõistet. Muudetud standard sisaldab ka mitmeid muid potentsiaalselt olulisi muudatusi. Näiteks:

- Igasugust omandaja poolt tasutud tasu, kaasa arvatud tingimuslikku tasu, kajastatakse ja mõõdetakse omandamiskuupäeva õiglases väärtuses.
- Hilisemaid muudatusi tingimuslikus tasus kajastatakse kasumiaruandes.
- Tehingukulutusi, välja arvatud aktsiate ja võlakirjade emiteerimise kulutusi, kajastatakse nende tekkimise perioodi kuludes.

Omandaja võib valida tehingupõhiselt, kas mõõta mitte-kontrollivat osalust omandamiskuupäeva õiglases väärtu-ses (täismahuline firmaväärtus) või proportsionaalselt selle osalusega omandatavate eristatavate varade ja kohustuste õiglases väärtuses. Kuna muudetud standardit ei pea kohal-dama enne selle rakendamiskuupäeva, siis ei mõjuta muude-tud standard raamatupidamise aruannet äriühenduste osas, mis leiavad aset enne muudetud standardi rakendamist.

- [IFRS 8 „Tegevussegmentid” \(kohaldatakse aruandeperioodi-dele, mis algavad 1. jaanuaril 2009 või hiljem\)](#)

Standard kehtestab segmentiaruandluse „juhtimismeetodi” ja nõuab, et segmentiaruandlus esitatakse majandusüksuse komponentide kohta, mille tulemusi juhtkond jälgib äritege-vust puudutavate otsuste langetamisel. Tegevussegmentid on majandusüksuse komponendid, mille kohta on võimalik saada eraldiseisvat finantsinformatsiooni, mida Kontserni tegevjuht-kond ressursside jaotamiseks ning finantstulemuste hindami-seks regulaarselt analüüsib. Käesoleval ajal esitab Kontsern segmentiaruandluse geograafiliste segmentide kohta (lisa 22). Kontsern on otsustamas, milliste täiendavate segmentide aru-andlust esitada. Standard ei mõjuta Kontserni finantstulemust ega omakapitali.

1 OLULISED ARVESTUS- JA ARUANDLUSPÕHIMÕTTED (JÄRG)

- Muudetud IAS 1 „Finantsaruannete esitamine” (kohaldatakse aruandeperioodidele, mis algavad 1. jaanuaril 2009 või hiljem)

Muudetud standard kehtestab nõude, et raamatupidamise aruannetes esitatavad andmed summeeritakse ühiste tunnuste põhjal, ja koondkasumiaruande mõiste ja esitamise kohustuse. Tulud, kulud ja muu koondkasumi võib esitada ühes, koondkasumiaruandes (mis sisuliselt ühendab kasumiaruande ja omanikest mittetingitud omakapitali muutuste kirjed ühte aruandesse), või kahes aruandes (eraldi kasumiaruandes ja sellele järgnevas koondkasumiaruandes).

Kontsern on analüüsimas, kas esitada üks, koondkasumiaruanne või kaks erinevat aruannet.

- Muudetud IAS 23 „Laenukasutuse kulutused” (kohaldatakse aruandeperioodidele, mis algavad 1. jaanuaril 2009 või hiljem)

Muudetud standard kaotab võimaluse laenukasutuse kulutusi kuluna kajastada ja nõuab, et tingimustele vastava varaga (st varaga, mille kasutamiseks või müügiks ettevalmistamine võtab olulise aja) seotud laenukasutuse kulutused kapitaliseeritaks.

Kontsern rakendab muudetud standardit IAS 23 tingimustele vastavale varale, millega seotud laenukasutuse kulutuste kapitaliseerimine algab 1. jaanuaril 2009 või hiljem. Seetõttu ei mõjuta muudetud standard eelnevaid perioode Kontserni 2009. aasta konsolideeritud raamatupidamise aruannetes.

- IAS 27 „Konsolideeritud ja konsolideerimata finantsaruanded” muudatused (kohaldatakse aruandeperioodidele, mis algavad 1. jaanuaril 2009 või hiljem)

Muudatused kaotavad hetkel standardis IAS 27 esitatud „soetusmaksumuse meetodi” mõiste ning kehtestavad nõude, et kõik tütarettevõttest, ühiselt kontrollitavast majandusüksusest või sidusettevõttest saadavad dividendid kajastatakse nõudeõiguse tekkimisel investori konsolideerimata raamatupidamise aruannetes tuluna.

Lisaks selgitavad muudatused, millal dividenditulu saamist tuleb käsitada väärtuse langusele viitava asjaoluna.

IAS 27 muudatused ei mõjuta käesolevat aruannet, kuna see on Kontserni konsolideeritud raamatupidamise aruanne. Juhtkonna hinnangul IAS 27 muudatused ei mõjuta rakendamise hetkel emaettevõtte konsolideerimata raamatupidamise aruannet, kuna muudatusi tuleb kohaldada edasiulatuvalt.

- Muudetud IAS 27 „Konsolideeritud ja konsolideerimata finantsaruanded” (kohaldatakse aruandeperioodidele, mis algavad 1. juulil 2009 või hiljem)

Muudetud standardis on „vähemusosaluse” mõiste asendatud mõistega „mitte-kontrolliv osalus”, mis on määratletud kui „tütarettevõtte omakapital, mis ei kuulu otseselt ega kaudselt emaettevõttele”. Muudetud standard muudab ka mitte-kontrollivate osaluste arvestust, tütarettevõtte üle kontrolli kaotamist ja kasumi või kahjumi ning muu koondkasumi jaotamist kontrollivate ja mittekontrollivate osaluste vahel. Kontsern pole veel lõpetanud muudetud standardi mõju analüüsi.

- IAS 32 „Finantsinstrumendid: esitamine” ja IAS 1 „Finantsaruannete esitamine” muudatused (kohaldatakse aruandeperioodidele, mis algavad 1. jaanuaril 2009 või hiljem)

Muudatused sätestavad erandi IAS 32 põhimõttele, mille kohaselt instrumente üldjuhul omakapitaliks liigitatakse. Muudatused lubavad mõningaid majandusüksuse poolt emitteeritud müügiõigusega instrumente, mida tavaliselt liigitatakse kohustusteks, teatud tingimustel omakapitaliks liigitada. Muudatused ei mõjuta Kontserni raamatupidamise aruandeid, kuna ükski Kontserni kuuluv ettevõtte pole emitteerinud müügiõigusega instrumente, mida muudatused võiksid mõjutada.

- IAS 39 „Finantsinstrumendid: kajastamine ja mõõtmine” muudatused (kohaldatakse aruandeperioodidele, mis algavad 1. juulil 2009 või hiljem)

Muudatused selgitavad, kuidas rakendada kehtivaid põhimõtteid, mis võimaldavad otsustada, kas konkreetseid riske või rahavooge võib määratleda riskimaandamissuhtesse. Riskimaandamissuhtesse määratlemiseks peavad nimetatud riskid ja rahavood olema selgesti eristatavad ning usaldusväärselt mõõdetavad; samas inflatsiooni ei ole võimalik riskimaandamissuhtesse määratleda, välja arvatud piiratud tingimustel. Kontsern pole veel lõpetanud standardi muudatuste mõju analüüsi.

- IFRIC 13 „Kliendilojaalsusprogrammid” (kohaldatakse aruandeperioodidele, mis algavad 1. juulil 2008 või hiljem)

Tõlgendus selgitab, kuidas majandusüksused, mis annavad nende kaupu ja teenuseid ostvatele klientidele boonuspunkte, peavad arvestama oma kohustust anda boonuspunkte lunastavatele klientidele tasuta või soodushinnaga kaupu või teenuseid. Taolised majandusüksused peavad kajastama osa esialgsest müügisummast antud boonuspunktidenä ja kajastama seda tuluna alles siis, kui nad on oma kohustuse täitnud. Juhtkonna hinnangul ei mõjuta tõlgendus Kontserni konsolideeritud raamatupidamise aruandeid.

- IFRIC 15 „Kinnisvara ehituslepingud” (kohaldatakse aruandeperioodidele, mis algavad 1. jaanuaril 2009 või hiljem)

IFRIC 15 selgitab, et kinnisvara ehituslepingutest saadavat tulu kajastatakse valmidusastme meetodil järgmistel juhtudel:

- leping vastab standardi IAS 11 paragrahvis 3 esitatud ehituslepingu mõistele;
- lepingu puhul on tegemist üksnes teenuse osutamise lepinguga vastavalt standardile IAS 18 (s.t. majandusüksus ei ole kohustatud tarnima ehitusmaterjale); ja
- leping on sõlmitud kaupade müügiks, kuid standardi IAS 18 paragrahvis 14 esitatud tulu kajastamise kriteeriumid on ehitustegevuse edenedes pidevalt täidetud.

Kõigil muudel juhtumitel kajastatakse tulu siis, kui kõik standardi IAS 18 paragrahvis 14 esitatud tulu kajastamise kriteeriumid on täidetud (st ehitustegevuse lõpetamisel või objekti üleandmisel).

IFRIC 15 ei mõjuta Kontserni raamatupidamise aruandeid, kuna Kontsern ei osuta kinnisvaraehitusteenuseid ja ei arenda kinnisvara müügi eesmärgil.

- IFRIC 16 „Välismaisesse majandusüksusesse tehtud netoinvesteeringu riskimaandamine” (kohaldatakse aruandeperioodidele, mis algavad 1. oktoobril 2008 või hiljem)

Tõlgendus selgitab, missuguseid riske võib maandada, missuguses kontserniüksuses võib maandatud riskiga objekti

1 OLULISED ARVESTUS- JA ARUANDLUSPÕHIMÕTTED (JÄRG)

hoida, kas konsolideerimismeetod mõjutab riskimaandamise efektiivsust, mis vormi maandav instrument võib omada ja missugused omakapitalis kajastatud summad tuleb välismaise majandusüksuse võõrandamisel kasumiaruandes kajastatavateks ümber liigitada. Kontsern pole veel lõpetanud uue tõlgenduse mõju analüüsi.

- [IFRIC 17 „Mitterahaliste varade jaotamine omanikele” \(kohaldatakse edasiulatuvalt aruandeperioodidele, mis algavad 15. juulil 2009 või hiljem\)](#)

Tõlgendus reguleerib mitterahaliste varade ühepoolset jaotamist omaniku funktsioonis tegutsevatele omanikele. Tõlgenduse kohaselt tuleb dividendide maksmise kohustust kajastada, kui dividendide maksmine on nõuetekohaselt kinnitatud ning ei sõltu enam ettevõtte äranägemisest ja seda tuleb mõõta jaotatavate varade õiglasest väärtuses. Dividendivõla bilansilist väärtust mõõdetakse uuesti igal bilansipäeval ja bilansilise väärtuse muutused kajastatakse omakapitalis jaotatava summa korrigeerimistena. Kui dividendivõlg kustutatakse, kajastatakse võimalikud erinevused jaotatud varade ja dividendivõla bilansiliste väärtuste vahel kasumiaruandes.

Kuna tõlgendust tuleb kohaldada alles rakendamiskuupäevast alates, ei mõjuta see tõlgenduse rakendamise perioodile eelnevate perioodide aruandeid. Lisaks, kuna see käsitleb tulevase dividendi, mille jaotamise otsustab juhatus/otsustavad aktsionärid, ei ole rakendamise mõju võimalik eelnevalt kindlaks määrata.

1.3. Konsolideerimine

Konsolideeritud raamatupidamise aastaaruanne on koostatud ASi Harju Elekter ja tema tütarettevõtete 31. detsember 2008 seisuga lõppenud majandusaasta kohta koostatud finantsaruannete põhjal. Tütarettevõtete finantsaruanded on koostatud sama perioodi kohta nagu konsolideeritud raamatupidamise aastaaruanne, kasutades samu arvestuspõhimõtteid. Kui tütarettevõtte kasutab samades tingimustes toimunud sarnaste tehingute puhul konsolideeritud aruandega võrreldes teistsuguseid arvestuspõhimõtteid, tehakse konsolideeritud aruande koostamisel tütarettevõtte finantsaruannetes vastavad korrigeerimised.

(a) Tütarettevõtted

Tütarettevõtted on kõik ettevõtted, milles Kontsern omab kontrolli finants- ja tegevuspoliitika üle eesmärgiga saada selle tegevusest majanduslikku kasu, mis üldiselt kaasneb ühe poolte hääleõiguslike aktsiate omamisega. Kui hinnatakse, kas Kontsern omab kontrolli teise ettevõtte üle, võetakse arvesse jooksvalt kasutatavate või vahetatavate potentsiaalsete hääleõiguste olemasolu ja mõju. Tütarettevõtted konsolideeritakse täielikult alates kuupäevast, mil kontroll läheb üle Kontsernile. Nende konsolideerimine lõpetatakse alates kuupäevast, mil kontroll lakkab.

Kontserni poolt tütarettevõtete omandamise kajastamisel kasutatakse ostumeetodit. Omandatava ettevõtte väärtust mõõdetakse üleantud varade, emiteeritud omakapitaliinstrumentide ja tekkinud või ülevõetud kohustiste õiglastes väärtustes vahetuskuupäeval, millele lisanduvad omandamisega otseselt seotud kulud. Äriühenduses omandatavaid eristatavaid varasid ja võetavaid kohustisi ja tingimuslikke kohustisi mõõdetakse algselt nende õiglasest väärtuses omandamise

kuupäeval, olenemata mis tahes vähemusosaluse ulatusest. Omandatud ettevõtte väärtuse osa, mis ületab omandatud eristatavate netovarade Kontserni osa õiglast väärtust, kajastatakse firmaväärtusena. Kui omandatud ettevõtte väärtus on omandatud tütarettevõtte netovarade õiglasest väärtusest väiksem, kajastatakse vahe otse kasumiaruandes.

Kontserni ettevõtete vahelised tehingud, saldod ja realiseerimata kasumid ja kahjumid Kontserni ettevõtete vahelistelt tehingutelt elimineeritakse. Vajadusel on muudetud tütarettevõtete arvestuspõhimõtteid, et tagada järjepidevus Kontsernis rakendatavate põhimõtetega.

(b) Tehingud ja vähemusosalused

Kontsernis kasutatava arvestuspõhimõtte kohaselt käsitletakse tehinguid ettevõtetega, milles Kontsern omab vähemusosalust, tehingutena kontserniväliste osapooltega. Vähemusosalusega ettevõtte võõrandamisest tulenevad Kontserni kasumid ja kahjumid kajastatakse kasumiaruandes.

(c) Sidusettevõtted

Sidusettevõtted on ettevõtted, milles Kontsern omab olulist mõju, aga mitte kontrolli, mis üldiselt kaasneb vahemikus 20% kuni 50%-lise hääleõiguslike aktsiate omamisega. Investeeringuid sidusettevõttesse kajastatakse kapitaliosaluse meetodil ja võetakse algselt arvele soetusmaksumuses. Kontserni investeeringud sidusettevõttesse hõlmavad omandamisel tuvastatud firmaväärtust, millest on maha arvatud väärtuse langusest tulenevad kumuleerunud kahjumid.

Kontserni osa sidusettevõtete omandamisjärgsetes kasumites või kahjumites kajastatakse kasumiaruandes ning Kontserni osa omandamisjärgsetes reservide liikumistes kajastatakse reservides. Kumulatiivseid omandamisjärgseid liikumisi korrigeeritakse investeeringu bilansilise maksumusega. Kui Kontserni osa sidusettevõtte kahjumis võrdub investeeringuga sidusettevõttes või ületab selle, siis lõpetab Kontsern edasiste kahjumiosade kajastamise, välja arvatud siis, kui Kontsern on võtnud sidusettevõtte nimel kohustusi või teinud tema eest makseid.

Realiseerimata kasumid Kontserni ja sidusettevõtte vahelistelt tehingutelt elimineeritakse ulatuses, mis vastab Kontserni osalusele sidusettevõttes. Ka realiseerimata kahjumid elimineeritakse, välja arvatud siis, kui tehing sisaldab tõendeid üleantava vara väärtuse languse kohta. Juhul, kui sidusettevõtte arvestuspõhimõtted erinevad Kontserni omadest, korrigeeritakse sidusettevõtte aruandeid ühtlustamiseks arvestuspõhimõtteid Kontserni poolt kasutatavate põhimõtetega.

1.4. Välisvaluuta ümberarvutus

(a) Arvestus- ja esitusvaluuta

Kontserni ettevõtted kasutavad arvestuses oma majanduskeskkonna valuutat. Kontserni Eesti ettevõtted kasutavad arvestuses Eesti krooni (EEK), Soome ettevõtted eurot (EUR) ja Leedu ettevõtted Leedu litti (LTL). Eesti kroon on fikseeritud euro suhtes kursiga 15,6466 krooni 1 euro kohta ja Leedu liti 3,4528 liti 1 euro kohta.

Konsolideeritud finantsaruanded esitatakse tuhandetes Eesti kroonides, mis on Emaettevõtte arvestus- ja esitusvaluuta ning kõik arvnäitajad on ümardatud lähima tuhandeni, kui pole osutatud teisiti. Vastavalt Tallinna Börsi reeglendi nõuetele on raamatupidamise aastaaruanne lisaks Eesti kroonile esitatud

1 OLULISED ARVESTUS- JA ARUANDLUSPÕHIMÕTTED (JÄRG)

ka eurodes. Kuna Eesti krooni kurss euro suhtes on fikseeritud (vt eelnev lõik), siis ei teki sellisest aruannete esitusviisist valuutakursi erinevusi. Tuhande Eesti krooni tähisena on aruandes kasutatud lühendit EEK'000 ja tuhande euro tähisena EUR'000.

(b) Välisvaluutapõhised tehingud ja saldod

Välisvaluutas kajastatud tehingud arvestatakse ümber arvestusvaluutasse, kasutades tehingute kuupäevadel kehtinud vahetuskursse. Selliste tehingute arveldamisest ja välisvaluutas fikseeritud finantsvarade ja -kohustiste aasta lõpu vahetuskursiga ümberarvestamisest tulenevad valuutakursi kasumid ja kahjumid kajastatakse kasumiaruandes.

Välisvaluutas noteeritud mittemonetaarsed varad ja kohustused kajastatakse nende õiglases väärtuses ja arvestatakse ümber esitusvaluutasse konverteerimise hetkel kehtiva vahetuskursi alusel. Konverteerimisel tekkinud valuutakursi erinevused kajastatakse kasumi või kahjumina kasumiaruandes välja arvatud müügivalmis omakapitali instrumendid, mis kajastatakse otse omakapitalis.

(c) Välisriikides asuvate ettevõtete aruanded

Kontserni kõikide ettevõtete finantstulemused ja -seisund, mille arvestusvaluuta erineb esitusvaluutast, arvestatakse ümber esitusvaluutasse. Välismaiste ettevõtete varad ja kohustused hinnatakse ümber Eesti kroonidesse bilansipäeval kehtinud valuutakursi alusel.

Välismaal asuvate ettevõtete kasumiaruanded teisendatakse Eesti kroonidesse fikseeritud kursiga: Soome ettevõtte aruanne Eesti krooni ja euro (15,6466) ning Leedu ettevõtte aruanne Eesti krooni ja Leedu liti (4,53157) Eesti Panga fikseeritud vahetuskurssidega. Sellest ajast, kui Eesti kroon ja Leedu liti on euroga seotud, ei teki tehingute esitusvaluutasse konverteerimisel kursivahesid.

Välismaise üksuse osalisel võõrandamisel või müümisel kajastatakse omakapitalis kajastatud valuutakursi vahed kasumiaruandes müügikasumi või -kahjumi osana.

Välismaise üksuse omandamisel tekkivaid firmaväärtuse ja õiglase väärtuse korrigeerimisi käsitletakse välismaise üksuse varade ja kohustistena ning need arvestatakse ümber sulgemiskursiga.

1.5. Finantsvarad

Kontsern liigitab oma finantsvarad järgmistesse kategooriatesse: laenud ja nõuded ning müügivalmis finantsvarad. Liigitamine sõltub finantsvarade soetamise otstarbest. Juhtkond määrab finantsvarade liigituse nende arvelevõtmisel.

(a) Laenud ja nõuded

Laenud ja nõuded on aktiivsel turul noteerimata finantsvarad, mille maksed on püsivad või kindlaksmääratavad, ning nende hulka ei kuulu tuletisinstrumendid. Laenud ja nõuded arvestatakse käibeara hulka, v.a tähtaegade puhul, mis on pikemad kui 12 kuud pärast bilansipäeva. Need liigitatakse põhivaraks. Kontserni laenud ja nõuded hõlmavad bilansis äritegevusega seotud nõudeid ja muid nõudeid ning raha ja raha ekvivalente.

- Raha ja raha ekvivalendid, rahavoogude aruanne. Raha ja raha ekvivalendid hõlmavad sularaha kassas, nõudmiseni hoiuseid pangas, muid lühiajalisi likviidseid investeeringuid, mille esialgne tähtaeg on kolm kuud või vähem, välja arvatud arvelduskrediiti pangas.

Arvelduskrediiti kajastatakse bilansis lühiajalistes kohustustes laenuna. Rahavood äritegevusest on esitatud kaudsel meetodil.

- Nõuded ostjatele võetakse algselt arvele õiglases väärtuses ja edaspidi mõõdetakse neid amortiseeritud soetusmaksumuses, kasutades efektiivse intressimäära meetodit, arvates maha kahjumi vara väärtuse langusest. Väärtuse langus määratletakse siis, kui mõistlikul alusel on põhjust eeldada, et Kontsern ei saa tagasi kõiki nõuete esialgsete tingimuste kohaselt saadaolevaid summasid. Erinevus bilansilise maksumuse ja tulevaste efektiivse intressimäära alusel diskonteeritud rahavoogude vahel kajastatakse allahindluse kahjumina kasumiaruandes turustuskuludena. Kui äritegevusega seotud nõue osutub lootusetuks, kantakse see äritegevusega seotud nõuete reservkonto arvelt maha. Varem mahakantud summade laekumisel krediteeritakse kasumiaruandes müügi- ja turunduskulusid.

(b) Müügivalmis finantsvarad

Müügivalmis finantsvarad on finantsvarad, mis on määratletud sellesse kategooriasse kuuluvana ning nende hulka ei kuulu tuletisinstrumendid. Need arvatakse põhivarade hulka, välja arvatud juhul, kui juhtkond kavatseb investeeringu võõrandada 12 kuu jooksul bilansipäevast arvates.

Finantsvarade oste ja müüke kajastatakse tehingu kuupäeval – kuupäeval, mil Kontsern otsustab vara osta või müüa. Investeeringud võetakse algselt arvele õiglases väärtuses, millele lisanduvad tehingukulud.

Kontserni finantsinvesteeringuid aktsiatesse klassifitseeritakse müügivalmis finantsvaradeks ning neid hinnatakse õiglases väärtuses. Finantsvarade õiglase väärtuse muutustest tekkinud kasumid ja kahjumid kajastatakse otse omakapitalis ümberhindluse reservina välja arvatud juhtudel, kui tegemist on varade väärtuse püsiva langusega. Müügivalmis finantsvarade õiglaseks väärtuseks loetakse nende pakkumisteeringuid bilansipäeva seisuga. Kui müügivalmis finantsvarade kajastamine lõpetatakse, kantakse vastav omakapitali akumulatsioon kasum või kahjum kasumiaruandesse.

Muid finantsinvesteeringuid, millel puudub aktiivne turg ja mille õiglast väärtust ei ole võimalik usaldusväärselt hinnata, kajastatakse korrigeeritud soetusmaksumuse meetodil.

Äritegevusega seotud nõuete väärtuse languse kontrollimist on kirjeldatud lisa 1.10.

1.6. Varud

Varusid kajastatakse kas soetusmaksumuses või neto realiseerimisväärtuses, olenevalt sellest, kumb on madalam. Varude arvestamisel kasutatakse Kontsernis kaalutud keskmise soetushinna meetodit. Valmiskaupade ja lõpetamata toodangu soetusmaksumus hõlmab projekteerimiskulusid, toormaterjali, otseseid tööjookulusid, muid otseseid kulusid ja seonduvaid tootmise üldkulusid (tavalise tööviisuse baasil). Neto realiseerimisväärtus on hinnanguline müügihind tavalise äritegevuse käigus, millest on maha arvatud kehtivad muutuvad müügikulud.

1 OLULISED ARVESTUS- JA ARUANDLUSPÕHIMÕTTED (JÄRG)

1.7. Kinnisvarainvesteeringud

Kinnisvarainvesteering on vara, mida ettevõtte hoiab kas omanikuna või kapitalirendi tingimustel rendituna renditulu teenimise, väärtuse kasvu või mõlemal eesmärgil. Kinnisvara-investeeringud on näidatud soetusmaksumuse meetodil, see tähendab soetusmaksumuses, millest on maha arvatud akumulieeritud kulum ja võimalikud allahindlused väärtuse langusest.

Kinnisvarainvesteeringute amortiseerimiseks kasutatakse materiaalse põhivara analoogsete objektide amortiseerimiseks kasutatavaid amortisatsiooninorme/kasulikku eluiga (vt alljärgnev).

1.8. Materiaalne põhivara

(a) Kajastamine ja mõõtmine

Materiaalset põhivara kajastatakse soetusmaksumuses, mida on vähendatud akumulieerunud kulumi ja varade väärtuse vähenemisest tuleneva kahjumi võrra. Oma tarbeks valmistatud põhivara soetusmaksumus koosneb materjalikulust, otsestest tööjõukuludest ning proportsionaalsest osast tootmise üldkuludest. Põhivara soetamise, ehitamise või tootmisega seotud laenukasutuse kulutusi ei kapitaliseerita ja need kajastatakse kasumiaruandes.

Ehitatavaid ja arendatavaid kinnisvaraobjekte kajastatakse materiaalse põhivarana soetusmaksumuses kuni ehitus- või arendustegevuse lõpetamiseni. Alles seejärel toimub nende varaobjektide ümberklassifitseerimine kinnisvarainvesteeringuteks.

Juhul, kui materiaalse põhivara objekt koosneb üksteisest eristatavatest olulistest komponentidest, millel on erinevad kasulikud eluead, võetakse need komponendid raamatupidamises arvele eraldi varaobjektidena, määraes neile eraldi amortisatsiooninormid vastavalt komponentide kasulikule elueale.

(b) Edaspidised väljaminekud

Mõne materiaalse põhivaraobjekti osasid tuleb teatud ajavahemike järgi vahetada või renoveerida. Sellised väljaminekud kajastatakse materiaalse põhivara bilansilises maksumuses juhul, kui on tõenäoline, et ettevõtte saab varaobjekti osaga seotud tulevast kasu ja varaobjekti osa soetusmaksumust saab usaldusväärselt hinnata. Asendatud osade kajastamine bilansis lõpetatakse. Vastavalt eelmises lõigus toodud arvelevõtmise põhimõtetele ei kajastata materiaalse põhivara objekti bilansilises maksumuses igapäevase hooldusega seotud kulusid. Sellised väljaminekud on tekkepõhiselt perioodikulud.

(c) Kulumi arvestus

Kulum kajastatakse kasumiaruandes ning arvestatakse materiaalselt põhivaralt ning selle eristatavatelt komponentidelt lineaarsel meetodil. Maad ja lõpetamata ehitisi ei amortiseerita. Kontserni ettevõtetel kasutatavad suures osas ühetaolisi amortisatsiooninorme. Hinnangulised majanduslikult kasulikud eluead on järgmised:

Materiaalse põhivara grupp	Kasulik eluiga
Ehitised ja rajatised	10 - 33 aastat
Tootmiseseadmed	6 ² / ₃ - 10 aastat
Muud masinad ja seadmed	4 - 6 ² / ₃ aastat
Sõidukid	5 - 6 ² / ₃ aastat
Muu inventar	3 - 6 ² / ₃ aastat

Materiaalsele põhivarale määratud kasulikud eluead, jääkväärtused ja amortisatsioonimeetodid vaadatakse üle iga-aastaselt. Muudatustest tulenev mõju kajastub aruandeperioodis ja järgnevatel perioodides.

1.9. Immateriaalne põhivara

Immateriaalset põhivara (välja arvatud firmaväärtus) amortiseeritakse lineaarsel meetodil hinnangulise kasuliku eluea jooksul. Immateriaalse põhivara väärtuse langust hinnatakse juhul, kui eksisteerib sellele viitavaid asjaolusid, analoogiliselt materiaalse põhivara väärtuse languse hindamisele.

(a) Arenguväljaminekud

Arenguväljaminekud on kulutused, mida tehakse uurimistulemuste rakendamisel uute toodete ja teenuste väljatöötamiseks. Uute teaduslike või tehniliste teadmiste genereerimise eesmärgil läbiviidud uuringute ja teadustööga seotud kulutused kajastatakse nende tekkimise momendil kasumiaruandes kuluna.

Arenguväljaminekud kapitaliseeritakse ainult juhul, kui varasemate uuringute tulemusi kasutatakse nii tehniliselt kui majanduslikult otstarbeka uue toote või tootmisprotsessi väljatöötamisel ning kui Kontsernil on arendusprojekti lõpetamiseks piisavalt vahendeid. Kapitaliseeritud väljaminekud sisaldavad materjalikulu, otseseid tööjõukulusid ning tootmise üldkulude proportsionaalset osa. Muud arenguväljaminekud kajastatakse nende tekkimise perioodil kasumiaruandes kuluna. Kapitaliseeritud arenguväljaminekud kajastatakse soetusmaksumuses, millest on maha arvatud akumulieerunud kulum (vt. alljärgnev) ja vara väärtuse vähenemisest tulenevad kahjumid. Arenguväljaminekud kantakse kuludesse lineaarselt eeldatava kasuliku eluea jooksul, mille maksimumpikkus ei ületa 5 aastat.

(b) Muu immateriaalne vara

Muu immateriaalne vara hõlmab litsentse ja arvutitarkvara. Omandatud litsentsid kajastatakse soetusmaksumuses. Omandatud arvutitarkvaralitsentsid kapitaliseeritakse asjaomase tarkvara omandamiseks ja kasutusse võtmiseks kantud kulude põhjal. Muu ostetud immateriaalne vara kajastatakse soetusmaksumuses, vähendatuna akumulieerunud kulumi ja vara väärtuse vähenemisest tulenevate kahjumite võrra. Muu immateriaalne põhivara kantakse kuludesse lineaarselt eeldatava kasuliku eluea jooksul, mille maksimumpikkus ei ületa 5 aastat.

1.10. Varade väärtuse vähenemine

Igal bilansipäeval hindab Kontsern kriitiliselt, kas on märke, mis võiksid viidata varade väärtuse langusele. Nii toimitakse varadega, mis ei ole varud ja edasilükkunud maksuvarad. Kui ilmneb märke varade väärtuse võimalikust vähenemisest, viiakse läbi vara kaetava väärtuse test.

1 OLULISED ARVESTUS- JA ARUANDLUSPÕHIMÕTTED (JÄRG)

Varade väärtuse vähenemisest tulenev kahjum kajastatakse, kui vara või raha teeniva üksuse raamatupidamisväärtus ületab vastava vara või raha teeniva üksuse kaetava väärtuse. Varade väärtuse vähenemisest tulenev kahjum kajastatakse kasumiaruandes.

Raha teeniva üksuse väärtuse langusest tekkinud kahjum jaotatakse selliselt, et esiteks vähendatakse üksusele (üksuste rühmale) jaotatud firmaväärtuse bilansilist maksumust ning seejärel hinnatakse proportsionaalselt alla kõik kõnealusesse üksusesse (üksuste rühma) kuuluvad varad.

Kui müügivalmis finantsvara õiglase väärtuse langus on kajastatud otse omakapitalis ja esineb objektiivseid tõendeid varaobjekti väärtuse languse kohta, siis otse omakapitalis kajastatud kumulatiivne kahjum kajastatakse kasumiaruandes, ehkki finantsvara enese kajastamist ei ole lõpetatud. Kasumiaruandes kajastatava kumulatiivse kahjumi summa on soetusmaksumuse ja antud hetke õiglase väärtuse vaheline erinevus, millest on maha arvatud eelnevalt kasumiaruandes kajastatud kõnealuse finantsvara kõik vara väärtuse langusest tulenevad kahjumid.

Korrigeeritud soetusmaksumuses kajastatud nõuete kaetav väärtus arvutatakse tulevaste rahavoogude nüüdisväärtusena kasutades varaga seotud algset efektiivset intressimäära. Lühiajalisi nõudeid ei diskonteerita.

Muude varade kaetav väärtus on kõrgem kas vara õiglasest väärtusest, mida on vähendatud müügikulude võrra või vara kasutusväärtusest. Vara kasutusväärtuse hindamisel diskonteeritakse hinnangulised tulevased rahavood nende nüüdisväärtusesse, kasutades tulumaksueelset diskontomäära, mis peegeldab nii raha väärtuse muutust ajas kui ka varaga seonduvaid riske. Kui vara ei genereeri iseseisvalt rahavoogu, leitakse kaetav väärtus raha teeniva üksuse kohta, mille koosseisu nimetatud vara kuulub.

Korrigeeritud soetusmaksumuses kajastatud nõuete kaetavat väärtust suurendatakse ainult juhul, kui kaetava väärtuse suurenemine on objektiivselt seostatav sündmusega, mis toimus pärast väärtuse vähenemisest tuleneva kahjumi kajastamist.

Müügivalmiks liigitatud omakapitaliinstrumenti tehtud investeeringu väärtuse langusest tulenevaid kahjumeid ei tühistata kasumiaruande kaudu. Kui müügivalmiks liigitatud võlainstrumenti õiglane väärtus tõuseb ja seda tõusu saab objektiivselt seostada sündmusega, mis toimus pärast vara väärtuse langusest tuleneva kahjumi kajastamist kasumiaruandes, siis tühistatakse vara väärtuse langusest tulenev kahjum ja tühistamise summa kajastatakse kasumiaruandes.

Teiste varade kaetavat väärtust suurendatakse juhul, kui on viiteid, et vara väärtus on tõusnud ja kaetava väärtuse arvutamisel kasutatud hinnangud muutuvad. Kui väärtuse testi tulemusel selgub, et vara kaetav väärtus on tõusnud üle bilansilise jääkmaksumuse, tühistatakse varasem allahindlus ning suurendatakse bilansilist jääkmaksumust. Ülempiiriks on vara bilansiline jääkmaksumus, mis oleks kujunenud arvestades vahepealsetel aastatel normaalset amortisatsiooni.

1.11. Rendilepingud

Kapitalirenditehinguks loetakse tehingut, mille kohaselt kõik olulised vara kasutamisega seotud riskid ja hüved siirduvad

rentnikule. Ülejäänud rendilepinguid käsitletakse kasutusrendina.

(a) Kontsern kui rendileandja

Kapitalirendi alusel väljarenditud vara kajastatakse bilansis nõudena kapitalirenti tehtud netoinvesteeringu summas. Saadavad rendimaksud jagatakse kapitalirendinõude põhiosa makseteks ja finantstuluks. Finantstulu kajastatakse rendiperioodi jooksul efektiivse intressimäära alusel.

Kasutusrendi tingimustel väljarenditud vara kajastatakse bilansis tavakorras, analoogselt muule ettevõtte bilansis kajastatavale varale. Kasutusrendi maksud kajastatakse rendiperioodi jooksul lineaarselt tuluna.

(b) Kontsern kui rentnik

Kapitalirendiga seotud vara ja kohustused kajastatakse algselt bilansis vara ja kohustusena renditud vara õiglase väärtuse summas või rendimaksede miinimumsumma nüüdisväärtuses, juhul kui see on madalam. Makstavad rendimaksud jagatakse finantskuluks ja kohustuse vähendamiseks. Finantskulud jaotatakse rendiperioodile nii, et intressimäär oleks igal ajahetkel rendiperioodi jooksul kohustuse jääkmaksumuse suhtes sama.

Kasutusrendi maksud kajastatakse rendiperioodi jooksul lineaarselt kuluna.

1.12. Finantskohustused

Kohustused, mille maksetähtajad on bilansi kuupäevast arvestatuna üle ühe aasta, on bilansis esitatud pikaajaliste kohustustena. Kohustused liigitatakse lühiajaliseks, kui selle tasumise tähtaeg on kaheteist kuu jooksul alates bilansipäevast.

(a) Laenud ja võlakohustused

Laenud ja võlakohustused võetakse algselt arvele õiglasest väärtuses, millest on maha arvatud kantud tehingukulud. Edaspidi kajastatakse laene amortiseeritud soetusmaksumuses; erinevused tulude (millest on maha arvatud tehingukulud) ja lunastamisväärtuse vahel kajastatakse kasumiaruandes laenuperioodi vältel, kasutades tegeliku intressimäära meetodit.

(b) Võlad tarnijatele

Võlad tarnijatele võetakse algselt arvele õiglasest väärtuses ja edaspidi mõõdetakse neid amortiseeritud soetusmaksumuses, kasutades efektiivse intressimäära meetodit.

1.13. Tulumaks

(a) Ettevõtte tulumaks

Eestis 1. jaanuarist 2000 jõustunud tulumaksuseaduse kohaselt ei maksustata ettevõtte kasumit, vaid dividende. Dividendide väljamaksmisega kaasnevat tulumaksu kajastatakse kohustusena ja kuluna dividendide väljakuulutamise hetkel. Dividendide tulumaksu kajastatakse tulumaksukuluna kasumiaruandes samal perioodil, kui dividendid välja kuulutatakse, sõltumata sellest, mis perioodi eest need on välja kuulutatud või millal need tegelikult välja makstakse.

Tulevase dividendi tulumaksu suhtes ei moodustata eraldist enne dividendide väljakuulutamist, kuid info selle kohta avalikustatakse lisades.

Konsolideeritud kasumiaruandes kajastatakse Leedus ja Soomes asuvate tütarettevõtete kasumilt arvestatud ettevõtte

1 OLULISED ARVESTUS- JA ARUANDLUSPÕHIMÕTTED (JÄRG)

tulumaks, edasilükkunud tulumaksukohustus ning Eesti ettevõtete dividendide tulumaks.

(b) Edasilükkunud tulumaks

Kehtiva tulumaksuseaduse kohaselt ei teki kontserni Eestis asuvatel ettevõtetel erinevusi varade ja kohustuste maksuarvestuslike ja bilansiliste jääkväärtuste vahel, millelt tekiks edasilükkunud tulumaksukohustus või –nõue. Vastavalt asukohariigi tulumaksuseadustele maksustatakse Soomes ja Leedus ettevõtte kasumit, mida on korrigeeritud nende seadustes ettenähtud erinevustega (vt alljärgnevalt).

(c) Välismaiste tütarettevõtete tulumaks

Tulumaks koosneb jooksvast ja edasilükkunud tulumaksust. Reeglina kajastatakse tulumaks kasumiaruandes, välja arvatud juhul, kui see seondub otse omakapitalis kajastatud kirjetega. Sellisel juhul kajastatakse ka tulumaks otse omakapitalis.

Jooksev tulumaks koosneb majandusaasta maksustatavalt tulult arvestatud tulumaksust, kasutades bilansipäeval kehtivat või sisuliselt kehtivat maksumäära, ning eelmiste perioodide korrigeeritud maksukohustustest.

Edasilükkunud tulumaksu kajastatakse bilansilisel meetodil, mille kohaselt näidatakse bilansis ajutiste erinevuste tõttu edasilükkunud maksusummad. Ajutised erinevused on vahed varade ja kohustuste maksubaasi ning raamatupidamisväärtuse vahel. Alljärgnevalt ajutisi erinevusi ei arvestata:

- maksustamisel mittemahaarvatav firmaväärtus;
- varade või kohustuste esmane kajastamine, mis ei mõjuta ei arvestuslikku kasumit ega ka maksustatavat tulu;
- tütarettevõtete investeeringutest tulenevad erinevused, kui on tõenäoline, et ajutine erinevus ei kao lähemas tulevikus. Ajutiste erinevuste tõttu edasilükkunud tulumaksusumma leidmisel arvestatakse vara realiseerimise või kohustuse likvideerimise eeldatavat viisi ning maksusumma kalkuleerimisel kasutatakse maksumäära, mis kehtib või sisuliselt kehtib bilansikuupäeval.

Edasilükkunud maksuvara kajastatakse eeldusel, et ettevõtte teenib tõenäoliselt tulevikus maksustatavat kasumit, mille vastu on maksuvara võimalik ära kasutada ning ulatuses, mille määrab ära tulevane tõenäoline maksustatav tulu. Edasilükkunud maksuvara vähendatakse selle tulevikus tõenäoliselt mitterealiseeruva summa ulatuses.

1.14. Töötajate hüvitised

(a) Kasumiosalus ja boonusskeemid

Grupp kajastab kasumiosalusega ja preemiade maksimisega seotud kohustust ja kulusid valemi abil, mis võtab arvesse pärast teatud korrigeerimisi ettevõtte aktsionäridele omistatavat kasumit. Kontsern kajastab eraldist, kui see tuleneb lepingust või kui varasem praktika on loonud faktilise kohustuse.

(b) Töösuhete lõpetamise hüvitised

Töösuhete lõpetamise hüvitised kuuluvad maksamisele siis, kui grupp lõpetab töösuhete enne tavapärase pensionilejäämise kuupäeva või kui töötaja aktsepteerib vabatahtlikku töölt

lahkumist vastutasuna nende hüvitiste eest. Kontsern kajastab töösuhete lõpetamise hüvitisi, kui ta on selgelt kohustunud: lõpetama töösuhete olemasolevate töötajatega vastavalt üksik-asjalikule ametlikule kavale, millest ettevõtte ei ole reaalset võimalik taganeda; maksuma töötajatele tehtud töösuhete lõpetamist soodustava pakkumise alusel hüvitist. Kui töösuhete lõpetamise hüvitiste maksetähtaeg saabub enam kui 12 kuud pärast bilansipäeva, tuleb need diskonteerida.

1.15. Eraldised

Eraldised kajastatakse siis, kui: grupil on varasematest sündmustest tulenev juriidiline või faktiline kohustus; kui on tõenäoline, et selle kohustuse arveldamiseks on nõutav ressursside väljavool; summa on usaldusväärselt hinnatud. Eraldisi ei kajastata tulevase tegevuskahjumi katteks.

Mitme sarnase kohustuse olemasolu korral määratakse kohustuste täitmiseks vajalik ressursside vähenemise tõenäosus kindlaks, vaadeldes kõiki kohustusi kui üht tervikut. Eraldis kajastatakse ka siis, kui ressursside väljavoolu tõenäosus seoses mis tahes samasse kohustuste liiki kuuluva artikliga võib olla väike.

Eraldisi mõõdetakse kohustuse täitmiseks eeldatavalt vajalike kulutuste nüüdisväärtuses, kasutades maksueelset diskontomäära, mis kajastab turu hinnanguid raha hetkeväärtusele ja kohustusele iseloomulikele riskidele. Aja möödumisest tulenev eraldise suurenemine kajastatakse intressikuluna.

1.16. Tingimuslikud kohustused

Olulised lubadused ja muud kohustused, mis tulevikus võivad teatud tingimustel muutuda kohustuseks, on avalikustatud raamatupidamise aastaaruande lisades tingimuslike kohustustena. Tingimuslike kohustuste üle peetakse arvestust bilansiväliselt.

1.17. Aktsiakapital

Lihtaktsiad liigitatakse omakapitaliks. Uute aktsiate või optioonide emiteerimisega otseselt kaasnevad kulud kajastatakse omakapitalis mahaarvamisenä laekumistest.

Kui Kontserni mis tahes ettevõtte ostab tagasi ettevõtte omakapitaliinstrumendid (omaaktsiad), arvatakse makstav tasu, sh otseselt kaasnevad kulud (ilma tulumaksuta), maha ettevõtte aktsionäride osast omakapitalis kuni aktsiate tühistamise või uuesti emiteerimiseni. Nende aktsiate uuesti emiteerimisel kantakse saadav tasu, millest on maha arvatud otseselt kaasnevad tehingukulud ja seotud tulumaksumõjud, ettevõtte aktsionäride osasse omakapitalis.

1.18. Segmendiaruandlus

Ärisegment on varade ja tegevuste rühm, mis on kaasatud toodete või teenuste pakkumisse, millega on seotud teiste ärisegmentide riskidest ja tootlustest erinevad riskid ja tootlused. Geograafiline segment tegeleb toodete või teenuste pakkumisega konkreetses majanduskeskkonnas, millega on seotud teistsugustes majanduskeskkondades tegutsevate segmentide riskidest ja tootlustest erinevad riskid ja tootlused. Kontserni aruandluses on esmaseks segmendiks loetud geograafilist ja teiseseks segmendiks ärisegmenti.

1.19. Tulu kajastamine

Tulu koosneb Kontserni tavapärase äritegevuse käigus kaupade ja teenuste müügi eest saadud või saadaoleva tasu õiglasest

1 OLULISED ARVESTUS- JA ARUANDLUSPÕHIMÕTTED (JÄRG)

väärtusest. Tulu kajastamisel arvatakse maha käibemaks, tagastused, hinnavähendid ja allahindlused ning elimineeritakse grupisisene müük.

Kontsern kajastab tulu, kui tulu summat on võimalik usaldusväärselt mõõta, kui on tõenäoline, et tulevane majanduslik kasu tuleb ettevõttele, ja kui Kontserni iga tegevuse osas on täidetud konkreetsed kriteeriumid, mida on allpool kirjeldatud. Tulu summat ei loeta usaldusväärselt mõõdetavaks, kuni kõik müügiga seotud ettenägematud asjaolud ei ole lahendatud. Kontsern tugineb oma hinnangutes varasematele tulemustele, võttes arvesse kliendi liiki, tehingu liiki ja iga kokkuleppe konkreetseid asjaolusid.

(a) Kaupade müük – jae- ja hulgimüük

Kontsern toodab ja müüb elektrienergia tootmis- ja juhtaparatuuri ning mitmesuguseid metalltooteid. Kauba müüki kajastatakse siis, kui Kontserni ettevõtte on tarninud tooted ostjale, ostjal on täielik otsustusõigus toodete üle ning ei ole ühtegi täitmata kohustust, mis võiks mõjutada ostja poolt toodete vastuvõtmist. Tarne ei toimu enne, kui olulised omandiga seonduvad riskid on läinud üle ostjale ja ostja on tooted kooskõlas müügilepinguga vastu võtnud või vastuvõtmistingimused on täidetud või Kontsernil on objektiivseid tõendeid selle kohta, et kõik vastuvõtmise kriteeriumid on täidetud. Müüki kajastatakse müügilepingutes sätestatud hindade põhjal.

Kontsernil on elektritarvete müümiseks jaemüügipunktide kett. Kaupade müüki kajastatakse siis, kui Kontserni ettevõtte müüb toote kliendile. Jaemüügil arveldatakse tavaliselt sularahas või krediitkaardiga.

(b) Teenuste osutamine

Tulu teenuste osutamisest kajastatakse teenuse osutamise momendil või juhul, kui teenuse osutamine kestab pikema perioodi, siis lähtudes teenuse valmidusastmest bilansipäeval.

(c) Renditulu

Kinnisvarainvesteeringutest saadud renditulu kajastatakse kasumiaruandes rendiperioodi vältel lineaarselt. Antud rendisoodustusi käsitletakse renditulu koostisosana.

(d) Intressitulu

Intressitulu kajastatakse ajalise suhte alusel, kasutades sisse- ja väljastamise intressimäära meetodit. Kui nõude väärtus on langenud, vähendab grupp bilansilist maksumust kaetava väärtuseni, milleks on prognoositav tulevane rahavoog, mis on diskonteeritud instrumendi esialgse tegeliku intressimääraga ning jätkab allahindluse kajastamist intressituluna. Intressitulu langenud väärtusega laenuvõlalt kajastatakse, kasutades esialgset tegelikku intressimäära.

(e) Dividenditulu

Dividenditulu kajastatakse siis, kui tekib õigus makseid saada.

1.20. Puhaskasum aktsia kohta

Tava puhaskasum aktsia kohta leitakse jagades aruandeaasta emaeetevõtte omanike osa puhaskasumist perioodi kaalutud keskmise emiteeritud aktsiate arvuga. Lahustatud puhaskasum aktsia kohta leitakse jagades aruandeaasta emaeetevõtte omanike osa puhaskasumist perioodi kaalutud keskmise aktsiate arvuga, arvesse võttes ka potentsiaalselt emiteerivate aktsiate arvu.

1.21. Dividendide jaotamine

Dividendide jaotamist ettevõtte aktsionäridele kajastatakse kohustusena grupi finantsaruannetes perioodil, mil ettevõtte aktsionärid dividendid kinnitavad.

1.22. Seotud osapooled

AS Harju Elekter aastaaruande koostamisel on seotud osapoolteks loetud:

- AS Harju KEK, kelle omanduses on 32,15% AS Harju Elekter aktsiatest;
- emaeetevõtte juhatuse ja nõukogu liikmeid;
- eelpool loetletud isikute lähikondlasi;
- ettevõtteid, mida kontrollivad juhatuse ja nõukogu liikmed;
- sidusettevõtteid.

2 FINANTSRISKIDE JUHTIMINE

2.1. Finantsriski tegurid

Kontsern puutub oma tegevuses kokku mitmesuguste finantsriskidega: tururisk (sh valuutarisk, õiglase väärtuse intressimäära risk, rahavoo intressimäära risk ja hinnarisk), krediidirisk ja likviidsusrisk. Finantsriskide juhtimise eesmärgiks on finantsriskide maandamine.

(a) Valuutarisk

Kontserni tegevus toimub Eestis (valuuta EEK), Soomes (valuuta EUR) ja Leedus (valuuta LTL). Nii Eesti kroon, kui ka Leedu liti on seotud euroga.

Valuutariskide maandamiseks sõlmitakse kontsernis kõik olulised välislepingud eurodes. Kontsernil puuduvad olulised nõuded (lisa 6) ja kohustused välisvaluutas, mis ei ole seotud

euroga. Kõik olemasolevad pikaajalised laenu- ja kapitalirendilepingud (lisa 15) on sõlmitud eurodes või kontserniettevõtte kohalikus valuutas, mistõttu käsitletakse neid valuutariskivabade kohustustena.

Võlad tarnijatele ja mitmesugused muud võlad kajastatakse korrigeeritud soetusmaksumuses. Kohustuste summad, mille tasumise tähtaeg saabub hiljem kui 12 kuu pärast, on kajastatud pikaajalise kohustusena.

Tulenevalt eeltoodust on juhtkond seisukohal, et Kontsern ei ole olulises osas valuutariskidele avatud ja seetõttu ei ole Kontsernis kasutatud eraldi instrumente valuutariskide maandamiseks. Informatsioon valuutakursi kasumite ja kahjumite kohta on esitatud lisas 23.

2 FINANTSRIISKIDE JUHTIMINE (JÄRG)

(tuhandetes)	Lisa	EEK		EUR		LTL		KOKKU	
		EEK	EUR	EEK	EUR	EEK	EUR	EEK	EUR
Raha ja pangakontod	5	10 478	670	9 316	595	3 585	229	23 379	1 494
Äritegevuse nõuded	6	20 120	1 286	56 310	3 599	20 988	1 341	97 418	6 226
Müügivalmis finantsvara	10	0	0	74 323	4 750	0	0	74 323	4 750
KOKKU		30 598	1 956	139 949	8 944	24 573	1 570	195 120	12 470
Võlakohustuste lühiajaline osa	15	0	0	39 741	2 541	2 217	141	41 958	2 682
Ostjate ettemaksed	17	789	50	10 943	699	488	32	12 220	781
Võlad tarnijatele	17	17 744	1 134	54 536	3 485	450	29	72 730	4 648
Intressivõlad	17	205	13	0	0	0	0	205	13
Võlakohustuste pikaajaline osa	15	0	0	11 943	762	4 438	284	16 381	1 046
KOKKU		18 738	1 197	117 163	7 487	7 593	486	143 494	9 170
Avatud valuutapositsioon		11 860	759	22 786	1 457	16 980	1 084	51 626	3 300

(b) Hinnarisk

Kontsern puutub kokku omakapitaliinstrumentide hinnariskiga, mis tuleneb Kontserni hoitavatest investeeringutest, mis on liigitatud müügivalmis varadeks. Muude pikaajaliste finantsinvesteeringutena kajastatud PKC Group Oyj aktsiate turuhinna kõikumine võib oluliselt mõjutada Harju Elektri varade väärtust. Aktsia turuhind vähenes 2008. aastal 5,70 euro (89,19 krooni) võrra. Varade väärtus langes aastaga 140,9 miljoni krooni (9,0 miljoni euro) võrra. Ümberhindluse kahjum kajastati otse omakapitalis (lisa 10).

(c) Rahavoogude ja õiglase väärtuse intressimäära risk

Kuna Kontsernil ei ole olulisi intressi teenivaid varasid, on grupi tulud ja äritegevuse rahavood turu intressimäärade muutustest sisuliselt sõltumatud.

Kontserni intressimäära risk tuleneb pikaajalistest laenudest. Muutuva määraga laenude kaudu puutub grupp kokku rahavoogude intressimäära riskiga. Kontserni intressimäärade risk on esmalt sõltuvuses euribori (Euro Interbank Offered Rate) ja vilibori (Vilnius Interbank Offered Rate) võimalikust muutusest, kuna osa kontserni laenudest (lisa 15) on euribori ja viliboriga seotud. Kontserni intressiriskide maandamiseks jälgitakse põhimõtet, et osa laenulepinguid sõlmitakse fikseeritud intressimääraga. 31. detsembri 2008. aasta seisuga oli fikseeritud intressimääraga pikaajalise laenu jääk 3,9 miljonit krooni (251 tuhat eurot) ning seetõttu ei mõjuta intressi fikseerimise asjaolu oluliselt Kontserni pikaajaliste laenude õiglast väärtust (lisa 15).

Intressimäärade risk on sõltuvuses ka Kontserni ettevõtte asukohariigi majanduslikust olukorrast ning pankade keskmiste intressimäärade muutustest. Kontserni Leedu ettevõtte pikaajalise laenu keskmine intressimäär oli 2008. aastal 7,9%, tõstes Kontserni keskmist efektiivset intressimäära 0,6 protsendipunkti võrra.

Kontsernis on intressimäärade muutusest tulenev rahavoorisk, kuna osa laene on muutuva intressimääraga. Juhtkonna hinnangul ei ole rahavoorisk olulise mõjuga, mistõttu ei kasutata kontsernis finantsinstrumente riskide maandamiseks. Informatsioon intressikulu kohta on esitatud lisas 23.

31. detsembri 2008. aasta seisuga – kui valuutas fikseeritud laenude intressimäärad oleksid olnud 1% kõrgemad, kusjuures kõik teised muutujad oleksid püsitud samad, oleks aasta kasum pärast makse olnud 250,6 tuhat krooni ehk 16,0 tuhat eurot (2007: 16,1 tuhat krooni ehk 1,0 tuhat eurot) madalam, seda peamiselt ujuva määraga laenude kõrgema intressikulu tulemusel.

(d) Krediidirisk

Krediidirisk tuleneb rahast ja raha ekvivalentidest, tuletis-instrumentidest ning hoiustest pangas ja finantsasutustes ning ka klientide krediidist, sh tasumata nõuetest ja sõlmitud tehingutest. Krediidirisk väljendab potentsiaalset kahju, mis tekib juhul, kui vastaspool ei suuda täita oma lepingulisi kohustusi. Krediidiriskide vähendamiseks jälgitakse iga-päevaselt klientide maksedistsipliini ja nende võimet endale võetud kohustusi täita. Kontsernis siseste ja -väliste reitingute põhjal kehtestatakse klientidele individuaalsed riskiliimid. Krediidilimiitide kasutamise üle teostatakse regulaarset seiret. Jaeklientidele müügil toimub arveldus sularahas või krediitkaartidega. On kehtestatud tingimused, mille korral alustatakse võla sissenõudmist kohtu teel.

Maksimaalne krediidiriskile avatud summa on ostjatelt laekumata arvete bilansiline maksumus, millest on maha arvatud nõuete allahindlused ja hoiused pangas ja finantsasutustes. Bilansipäeva seisuga oli kontserni krediidirisk 122 miljonit krooni (8 miljonit eurot) ja 31.12.2007 seisuga 109 miljonit krooni (7 miljonit eurot). Ehkki nõuete laekumist võivad mõjutada majanduslikud tegurid, on juhtkond seisukohal, et kontsernil puudub oluline kahjumirisk, mis ületaks juba kajastatud allahindluse summat.

(e) Likviidsusrisk

Likviidsusrisk on risk, et Kontsern ei suuda oma vajalikke kulusid ja investeeringuid katta rahavoo puudujäägi tõttu. Likviidsusriski maandatakse erinevate finantsinstrumentidega, nagu laenud ja kapitalirent. Majandusaasta lõpu seisuga oli Kontsernil vabu rahalisi vahendeid mahus 23,4 miljonit krooni (1,5 miljonit eurot), võlakohustusi mahus 58,3 miljonit krooni (3,7 miljonit eurot) (lisa 15).

2 FINANTSRIISKIDE JUHTIMINE (JÄRG)

2.2. Kapitali riskijuhtimine

Kontserni eesmärk kapitali juhtimisel on kaitsta grupi võimet jätkata tegutseva ettevõtte, et tagada tootlus aktsionäridele ja hüved teistele huvitatud osapooltele ning et säilitada optimaalne kapitalistruktuur kapitalikulu vähendamiseks.

Kapitalistruktuuri säilitamiseks või korrigeerimiseks võib Kontsern korrigeerida aktsionäridele makstavate dividendide summat, tagastada kapitali aktsionäridele, emiteerida uusi aktsiaid või müüa varasid võlgade vähendamiseks.

2.3. Õiglase väärtuse hindamine

Sularaha, debitorsete võlgnevuste, lühiajaliste laenude ja võlakohustuste õiglased väärtused ei erine oluliselt nende raamatupidamisväärtusest, sest need tasutakse 12 kuu jooksul

arvestatuna bilansi kuupäevast. Pikaajaliste laenude ja võlakohustuste õiglase väärtus ei erine oluliselt nende raamatupidamisväärtusest, kuna nende intressimäärad vastavad turul kehtivatele intressimääradele.

Eeldatakse, et äritegevusega seotud nõuete ja kohustuste bilansiline maksumus, millest on maha arvatud väärtuse languse eraldis, on ligilähedane nende õiglasele väärtusele. Finantskohustuste õiglase väärtuse hindamiseks avalikustamise eesmärgil diskonteeritakse tulevasi lepingulisi rahavooge hetkel kehtiva turu intressimääraga, mis on grupile kättesaadav seoses sarnaste finantsinstrumentidega.

Aktiivsetel turgudel kaubeldavate finantsinstrumentide (müügivalmis väärtapaberid) õiglase väärtus põhineb bilansi-päeval noteeritud turuhindadel.

3 RAAMATUPIDAMISHINNANGUD JA OTSUSED

Rahvusvaheliste finantsaruandluse standardite nõuetele vastavate finantsaruannete koostamisel tuleb kasutada juhtkonnapoolseid raamatupidamislikke hinnanguid. Samuti tuleb juhtkonnal teha arvestuspõhimõtete valiku ja rakendamisega seotud otsuseid.

Juhtkonnapoolseid otsuseid ja hinnanguid on järjepidevalt üle vaadatud ning need põhinevad ajaloolisel kogemusel ning muudel asjaoludel, mille hulka kuuluvad ka sellised prognoosid tulevaste perioodide sündmuste suhtes, mida peetakse olemasolevate tingimuste juures mõistlikeks.

Valdkonnad, mis on seotud olulisemate või keerukamate juhtkonnapoolsete otsuste ja hinnangutega ning mis omavad olulist mõju finantsaruannetele, on kinnisvarainvesteeringute ja materiaalse põhivara eluea määramine ning tingimuslike varade ja kohustuste hindamine.

(a) Nõuete hindamine (lisa 6)

Nõuete hindamisel lähtub juhatus parimast talle teadaolevast informatsioonist arvestades ajaloolist kogemust. Nõuded hinnatakse alla siis, kui mõistlikul alusel on põhjust eeldada, et Kontsern ei saa tagasi kõiki nõuete esialgsete tingimuste kohaselt saadaolevaid summasid. Nõude väärtuse langusele viitavateks asjaoludeks loetakse võlgniku olulisi finantsraskusi, võlgniku pankroti või finantsilise ümberkorralduse tõenäosust ja maksete maksmata jätmist või maksmisega viivitamist.

(b) Varude hindamine (lisa 8)

Varude hindamisel lähtub juhatus parimast talle teadaolevast informatsioonist arvestades ajaloolist kogemust, üldist tausta-informatsiooni ja võimalikke tulevaste perioodide sündmuste eeldusi ja tingimusi. Varude allahindluse suuruse määramisel lähtutakse valmistoodangu ja müügiks ostetud kaupade puhul nende müügipotentsiaalset ning võimalikust neto realiseerimismaksumusest; tooraine ja materjali hindamisel lähtutakse selle kasutuspotentsiaalset valmistoodangu valmistamisel ja tulu teenimisel; lõpetamata toodangu hindamisel lähtutakse selle valmidusastmest, mida saab usaldusväärselt mõõta.

(c) Kinnisvarainvesteeringute ja materiaalse põhivara kasulik eluiga (lisa 1.7, 1.8, 11, 12)

Juhtkond on hinnanud kinnisvara, hoonete ja seadmete kasuliku eluea arvestades tootmise mahte ja tingimusi, ajaloolisi kogemusi antud valdkonnas ning tulevikuperspektiive.

(d) Tingimuslike kohustuste hindamine (lisa 1.16, 20)

Tingimuslike kohustuste realiseerumise tõenäosuse hindamisel lähtub juhtkond oma parimast teadmisest arvestades ajaloolist kogemust, üldist taustainformatsiooni ning võimalikke tulevaste perioodide sündmuste eeldusi ja tingimusi.

(e) Eraldised (lisa 19)

Müügilepingute kohaselt annab Kontsern müüdüd toodetele kaheaastase garantii, kohustudes selle aja jooksul tasuta parandama või välja vahetama mittekvaliteetsed või defektidega tooted (sõlmed). Tuginedes eelmiste aastate kogemustele moodustatakse potentsiaalsete garantiikulude katteks garantiireserv, mis on kajastatud lühiajalise eraldisena.

(f) Majanduskeskkonna ebakindlus

2007. aastal alanud ning tänaseni jätkuv ülemaailmne rahanduskriis on muuhulgas põhjustanud madalama likviidsuse taseme majanduses ning oluliselt raskendanud rahastamisvõimalusi kapitaliturgudel. Lisaks on Eestis alanud langus reaalmajanduses koos sellest tulenevate tagajärgedega, mis on mõjutanud ning võib jätkuvalt mõjutada negatiivselt ettevõtte tegevuse tulemuslikkust. Käesoleva raamatupidamise aastaaruande koostamisel on arvestatud juhtkonna hinnangut Eesti ja maailma majanduskeskkonna mõju kohta ettevõtte majandustulemustele ja finantsseisundile. Arvestades turusituatsiooni ebakindlust, võib majanduskeskkonna edasiste muutuste mõju ettevõttele erineda oluliselt juhtkonna tänases situatsioonis antud hinnangust.

4 FINANTSINSTRUMENDID

4.1. Finantsinstrumendid kategooriate viisi

		EEK '000		EUR '000	
31. DETSEMBRI SEISUGA	Lisa	2008	2007	2008	2007
VARAD BILANSIS					
Raha ja pangakontod	5	23 379	26 257	1 494	1 678
Nõuded ostjatele	6	97 418	83 125	6 226	5 313
Müügivalmis finantsvara	10	74 323	215 236	4 750	13 756
KOKKU		195 120	324 618	12 470	20 747
KOHUSTUSED BILANSIS					
Võlakohustused	15	58 339	48 324	3 728	3 088
Võlad tarnijatele	17	72 730	62 098	4 648	3 968

4.2. Finantsvarade krediitkõlblikkus

Finantsvarade, mis ei ole maksetähtaega ületanud ega allahinnatud, krediitkõlblikkust saab hinnata tuginedes ametlikele krediidiireitingutele või ajaloolisele informatsioonile koostööpartnerite maksetavade kohta.

NÕUDED OSTJATELE VANUSELINE ANALÜÜS:		EEK '000		EUR '000	
31. DETSEMBRI SEISUGA		2008	2007	2008	2007
Maksetähtaeg tulevikus		63 920	69 174	4 085	4 421
Kuni 3 kuud üle tähtaja		13 810	8 195	883	524
3 kuni 6 kuud üle tähtaja		16 055	1 013	1 026	65
Rohkem kui 6 kuud üle tähtaja		3 633	4 743	232	303
KOKKU		97 418	83 125	6 226	5 313

5 RAHA JA RAHA EKVIVALENDID

31. DETSEMBRI SEISUGA	EEK '000		EUR '000	
	2008	2007	2008	2007
RAHA JA PANGAKONTOD				
Sularaha kassas	92	150	6	10
Arvelduskontod pankades	23 287	26 107	1 488	1 668
RAHA JA RAHA EKVIVALENDID RAHAVOOGUDE ARUANDES	23 379	26 257	1 494	1 678

Raha ja pangakontod valuutade järgi:		EEK '000		EUR '000	
31. DETSEMBRI SEISUGA		2008	2007	2008	2007
EEK		10 478	15 269	670	976
EUR		9 316	5 589	595	357
LTL		3 585	5 399	229	345
KOKKU		23 379	26 257	1 494	1 678

Hoiuste efektiivsed intressimäärad olid aruandeaastal keskmiselt 5,0% (2007: 3,5%).

6 ÄRITEGEVUSE JA MUUD NÕUDED

		EEK '000		EUR '000	
31. DETSEMBRI SEISUGA	Lisa	2008	2007	2008	2007
NÕUDED OSTJATELE					
Ostjatelt laekumata arved		98 158	83 222	6 273	5 319
Ebatõenäoliselt laekuvad arved		-740	-97	-47	-6
KOKKU NÕUDED ÕIGLASES VÄÄRTUSES		97 418	83 125	6 226	5 313
Nõuded sidusettevõtte vastu	27	1 970	243	126	16
Muud lühiajalised nõuded		25	36	2	2
Intressid		36	0	2	0
Muud viitlaekumised		0	1 197	0	76
NÕUDED KOKKU		99 449	84 601	6 356	5 407

Kontserni äritegevuse ja muude nõuete bilansiline maksumus jaotub alusvaluutade viisi alljärgnevalt:

31. DETSEMBRI SEISUGA	EEK '000		EUR '000	
	2008	2007	2008	2007
EEK	22 151	18 996	1 416	1 214
EUR	56 310	49 582	3 599	3 169
LTL	20 988	16 023	1 341	1 024
KOKKU	99 449	84 601	6 356	5 407

Äritegevuse nõuete maksumus, mis on täies mahus täidetavad, oli 31. detsembri 2008 seisuga bilansis summas 97 418 tuhat krooni ehk 6 226 tuhat eurot (2007: 83 125 tuhat krooni ehk 5 313 tuhat eurot).

31. detsember 2008 seisuga on alla hinnatud nõuete summa 740 tuhat krooni (47 tuhat eurot) ja 2007. aasta võrreldav summa oli 97 tuhat krooni (6 tuhat eurot). Nõuded hinnatakse alla siis, kui mõistlikul alusel on põhjust eeldada, et Kontsern ei saa tagasi kõiki nõuete esialgsete tingimuste kohaselt saadaolevaid summasid. Nõude väärtuse langusele viitavateks asjaoludeks loetakse võlgniku olulisi finantsraskusi, võlgniku pankroti või finantsilise ümberkorralduse tõenäosust ja maksete maksmata jätmist või maksmisega viivitamist (makse hilineb üle 180 päeva).

Muutused ebatõenäoliselt laekuvates summas		EEK '000		EUR '000	
1. JAANUAR – 31. DETSEMBER		2008	2007	2008	2007
Algsaldo		-97	-47	-6	-3
Laekunud ebatõenäolised arved		204	2	13	0
Kuludesse kantud ebatõenäolised arved		-1 082	-97	-69	-6
Lootusetuks kantud ebatõenäolised arved		235	45	15	3
LÕPPSALDO		-740	-97	-47	-6

Kulu ebatõenäoliselt laekuvate nõuete allahindlusest on kantud kasumiaruandes turustuskuludesse muude kulude reale (lisa 23).

Nõuete koosseisus olevad teised kirjed ei sisalda allahinnatud varasid.

7 ETTEMAKSED

31. DETSEMBRI SEISUGA	Lisa	EEK '000		EUR '000	
		2008	2007	2008	2007
Maksude ettemaksed	18	1 991	766	127	49
Ettemakstud kulud		1 226	782	78	50
ETTEMAKSED KOKKU		3 217	1 548	205	99

8 VARUD

31. DETSEMBRI SEISUGA		EEK '000		EUR '000	
		2008	2007	2008	2007
Tooraine ja materjal		49 565	44 281	3 168	2 830
Lõpetamata toodang		49 719	56 602	3 178	3 617
Valmistoodang		15 399	15 752	984	1 007
Ostetud kaubad müügiks		8 220	11 244	525	719
Ettemaks tarnijatele		448	760	29	49
KOKKU		123 351	128 639	7 884	8 222
Netorealiseerimisväärtusesse allahinnatud varud		1 182	217	76	14
Kulu varude allahindlusest netorealiseerimisväärtusesse perioodil 1.01. – 31.12.		389	1 290	25	82

9 INVESTEERINGUD SIDUSETTEVÕTETESSE

ETTEVÕTTE NIMI	TEGEVUSALA	ASUKOHAMAA
Draka Keila Cables AS	Kaablite tootmine ja hulgimüük	Eesti

Draka Keila Cables AS aktsia	2008	2007
Aktsiate arv (tk)	884	884
Osalus (%)	34,0	34,0
Aktsia nimiväärtus 31. detsembri seisuga (EEK)	10 000	10 000
Aktsia nimiväärtus 31. detsembri seisuga (EUR)	639	639

	EEK '000		EUR '000	
	2008	2007	2008	2007
Soetusmaksumus 31.detsembri seisuga	8 840	8 840	565	565
Bilansiline maksumus aasta alguses	21 975	23 378	1 404	1 494
Kapitaliosaluse kasum(-kahjum)	-4 068	-1 403	-260	-90
BILANSILINE MAKSUMUS AASTA LÕPUS	17 907	21 975	1 144	1 404
Omakapital aasta lõpus	52 729	64 826	3 370	4 143
Investeeriija osa omakapitalis	17 928	22 041	1 146	1 408
Realiseerimata kasumid	-21	-66	-2	-4

Sidusettevõtte aktsiad ei ole börsil noteeritud.

9 INVESTEERINGUD SIDUSETTEVÕTETESSE (JÄRG)

FINANTSKOKKUVÕTE	EEK '000		EUR '000	
	2008	2007	2008	2007
Varad 31. detsembri seisuga	230 817	320 615	14 752	20 491
Kohustused 31. detsembri seisuga	178 088	255 789	11 382	16 348
Müügitulud perioodi kohta	731 272	708 636	46 737	45 290
Puhaskasum (-kahjum) perioodi kohta	-12 097	-4 098	-773	-262

Kontsern müüs 2007. aasta septembris oma 33,3%lise osaluse sidusettevõttes Saajos Inexa AS, tulu sidusettevõttest oli 1 476 tuhat krooni (95 tuhat eurot).

10 MUUD PIKAAJALISED FINANTSINVESTEERINGUD

31. DETSEMBRI SEISUGA	Lisa	EEK '000		EUR '000	
		2008	2007	2008	2007
Müügivalmis aktsiad		74 165	215 078	4 740	13 746
Muud aktsiad		158	158	10	10
KOKKU		74 323	215 236	4 750	13 756

1. MÜÜGIVALMIS AKTSIAD

Bilansiline maksumus aasta alguses		215 078	344 726	13 746	22 032
Müüdnud aktsiad müügihinna		0	-35 771	0	-2 286
Müügikasum	23	0	32 816	0	2 097
Realiseerimata kasum aktsiate ümberhindlusest	21	-140 913	-126 693	-9 006	-8 097
BILANSILINE MAKSUMUS AASTA LÕPUS		74 165	215 078	4 740	13 746

2. MUUD AKTSIAD

Bilansiline maksumus aasta alguses		158	158	10	10
Bilansiline maksumus aasta lõpus		158	158	10	10
KOKKU BILANSILINE MAKSUMUS AASTA LÕPUS		74 323	215 236	4 750	13 756

PKC GROUP OYJ AKTSIA	2008	2007
Aktsiate arv (tk '000)	1 580	1 580
Osalus (%)	8,89	8,89
Aktsia turuhind 31. detsembri seisuga (EEK)	46,94	136,13
Aktsia turuhind 31. detsembri seisuga (EUR)	3,00	8,70

PKC Group Oyj aktsia on noteeritud Helsingi Börsil ja klassifitseeritud müügivalmis finantsvaraks ja seetõttu on need bilansis hinnatud õiglases väärtuses (lisa 1.5.b). Aktsia õiglaseks väärtuseks on turuhind. Finantsvarade õiglase väärtuse muutustest tekkinud kasumid ja kahjumid kajastatakse otse omakapitalis ümberhindluse reservina (lisa 21). Aktsia turuhinna muutus võib avaldada olulist mõju Kontserni varade väärtusele ja omakapitalile. Informatsioon pangalaenu tagatiseks panditud PKC aktsiate kohta on esitatud lisa 16. PKC Group Oyj maksis majandusaastal dividende 0,45 eurot (2007: 0,45 eurot) aktsia kohta.

Muud aktsiad on bilansis hinnatud soetusmaksumuses.

11 KINNISVARAINVESTEERINGUD

	EEK '000			EUR '000		
Lisa	Maa	Ehitised	KOKKU	Maa	Ehitised	KOKKU
31.12.2006 SEISUGA						
Soetusmaksumus	6 117	143 281	149 398	391	9 157	9 548
Kogunenud kulum	0	-22 130	-22 130	0	-1 414	-1 414
JÄÄKMAKSUMUS 31.12.2006	6 117	121 151	127 268	391	7 743	8 134

1.1. - 31.12.2007 TOIMUNUD LIIKUMISED

Soetatud		2 768	11 245	14 013	177	719	896
Arvestatud kulum		0	-4 946	-4 946	0	-316	-316
Ümberklassifitseerimine jääkväärtuses	12	0	-2 496	-2 496	0	-160	-160
LIIKUMISED KOKKU		2 768	3 803	6 571	177	243	420

31.12.2007 SEISUGA

Soetusmaksumus		8 885	152 022	160 907	568	9 716	10 284
Kogunenud kulum		0	-27 068	-27 068	0	-1 730	-1 730
JÄÄKMAKSUMUS 31.12.2007		8 885	124 954	133 839	568	7 986	8 554

1.1. - 31.12.2008 TOIMUNUD LIIKUMISED

Soetatud		0	5 237	5 237	0	335	335
Arvestatud kulum		0	-4 720	-4 720	0	-302	-302
Ümberklassifitseerimine jääkväärtuses	12	0	-619	-619	0	-40	-40
LIIKUMISED KOKKU		0	-102	-102	0	-7	-7

31.12.2008 SEISUGA

Soetusmaksumus		8 885	156 248	165 133	568	9 986	10 554
Kogunenud kulum		0	-31 396	-31 396	0	-2 007	-2 007
JÄÄKMAKSUMUS 31.12.2008		8 885	124 852	133 737	568	7 979	8 547

Kontserni kinnisvarainvesteeringuteks on tootmis- ja kontorihooned, mis paiknevad Keilas ja Haapsalus (Eesti), kus samaväärse kinnisvaraga tehtavad tehingud on ebaregulaarsed. Kirjeldatud asjaolust ja kinnisvaraobjektide suurest hulgast tingituna on kinnisvarainvesteeringute õiglase väärtuse määramine kulukas ning ei pruugi anda usaldusväärset tulemust, mistõttu ei ole kinnisvarainvesteeringute hindamisi sõltumatute hindajate poolt läbi viidud. Juhtkonna hinnangul jääb kinnisvarainvesteeringute õiglane väärtus vahemikku 130 kuni 150 miljonit krooni (8,3 kuni 9,6 miljonit eurot).

Kinnisvarainvesteeringute otsesed ülalpidamis- ja remondikulud olid 2008. aastal 3,4 (2007: 3,8) miljonit krooni ehk 0,22 (2007: 0,24) miljonit eurot. Saadud renditulude kohta on informatsioon esitatud lisas 13.

12 MATERIAALNE PÕHIVARA

12.1. Materiaalse põhivara liikumine

EEK '000	Lisa	Maa	Ehitised	Masina- ja seadmed	Muud	KOKKU
----------	------	-----	----------	-----------------------	------	-------

31.12.2006 SEISUGA

Soetusmaksumus		3 257	51 226	84 517	9 908	148 908
Kogunenud kulum		0	-10 218	-45 251	-6 093	-61 562
JÄÄKMAKSUMUS		3 257	41 008	39 266	3 815	87 346
Lõpetamata ehitus		0	0	100	0	100
KOKKU SEISUGA 31.12.2006		3 257	41 008	39 366	3 815	87 446

1.1. - 31.12.2007 TOIMUNUD LIIKUMISED

Soetatud		0	15 929	10 755	1 834	28 518
Müüdud põhivara jääkväärtuses		0	0	-116	-20	-136
Arvestatud kulum		0	-2 223	-8 854	-2 299	-13 376
Ümberklassifitseerimine jääkväärtuses	11	0	2 496	-2	2	2 496
LIIKUMISED KOKKU		0	16 202	1 783	-483	17 502

31.12.2007 SEISUGA

Soetusmaksumus		3 257	59 777	92 122	9 258	164 414
Kogunenud kulum		0	-9 628	-51 118	-5 926	-66 672
JÄÄKMAKSUMUS		3 257	50 149	41 004	3 332	97 742
Lõpetamata ehitus		0	7 061	145	0	7 206
KOKKU SEISUGA 31.12.2007		3 257	57 210	41 149	3 332	104 948

1.1. - 31.12.2008 TOIMUNUD LIIKUMISED

Soetatud		0	15 361	14 122	1 381	30 864
Arvestatud kulum		0	-3 028	-8 728	-1 252	-13 008
Ümberklassifitseerimine jääkväärtuses	11	0	619	0	0	619
LIIKUMISED KOKKU		0	12 952	5 394	129	18 475

31.12.2008 SEISUGA

Soetusmaksumus		3 257	64 567	106 000	9 836	183 660
Kogunenud kulum		0	-13 049	-59 575	-6 375	-78 999
JÄÄKMAKSUMUS		3 257	51 518	46 425	3 461	104 661
Lõpetamata ehitus		0	18 644	118	0	18 762
KOKKU SEISUGA 31.12.2008		3 257	70 162	46 543	3 461	123 423

12 MATERIAALNE PÕHIVARA (JÄRG)

EUR '000	Lisa	Maa	Ehitised	Masinad ja seadmed	Muud	KOKKU
31.12.2006 SEISUGA						
Soetusmaksumus		208	3 274	5 402	633	9 517
Kogunenud kulum		0	-653	-2 892	-389	-3 934
JÄÄKMAKSUMUS		208	2 621	2 510	244	5 583
Lõpetamata ehitus		0	0	6	0	6
KOKKU SEISUGA 31.12.2006		208	2 621	2 516	244	5 589
1.1. - 31.12.2007 TOIMUNUD LIIKUMISED						
Soetatud		0	1 018	688	117	1 823
Müüdud põhivara jääkväärtuses		0	0	-8	-1	-9
Arvestatud kulum		0	-143	-566	-147	-856
Ümberklassifitseerimine jääkväärtuses	11	0	160	0	0	160
LIIKUMISED KOKKU		0	1 035	114	-31	1 118
31.12.2007 SEISUGA						
Soetusmaksumus		208	3 820	5 888	592	10 508
Kogunenud kulum		0	-615	-3 267	-379	-4 261
JÄÄKMAKSUMUS		208	3 205	2 621	213	6 247
Lõpetamata ehitus		0	451	9	0	460
KOKKU SEISUGA 31.12.2007		208	3 656	2 630	213	6 707
1.1. - 31.12.2008 TOIMUNUD LIIKUMISED						
Soetatud		0	982	903	88	1 973
Arvestatud kulum		0	-193	-558	-80	-831
Ümberklassifitseerimine jääkväärtuses	11	0	40	0	0	40
LIIKUMISED KOKKU		0	829	345	8	1 182
31.12.2008 SEISUGA						
Soetusmaksumus		208	4 127	6 775	628	11 738
Kogunenud kulum		0	-834	-3 808	-407	-5 049
JÄÄKMAKSUMUS		208	3 293	2 967	221	6 689
Lõpetamata ehitus		0	1 192	8	0	1 200
KOKKU SEISUGA 31.12.2008		208	4 485	2 975	221	7 889

Seisuga 31.12.2008 oli täielikult amortiseerunud kasutuses oleva põhivara soetusmaksumus 15 340 tuhat krooni (980 tuhat eurot) ja seisuga 31.12.2007 8 411 tuhat krooni (538 tuhat eurot).

12 MATERIAALNE PÕHIVARA (JÄRG)

12.2. Kapitalirendi tingimustel ostetud põhivara

	EEK'000			EUR'000		
	Soetus- maksumus	Kulum	Jääk- väärtus	Soetus- maksumus	Kulum	Jääk- väärtus
31.12.2006 SEISUGA	4 460	-748	3 712	285	-48	237
Soetatud	1 057	0	1 057	68	0	68
Arvestatud kulum	0	-545	-545	0	-35	-35
Rent lõpetatud	-190	62	-128	-12	4	-8
31.12.2007 SEISUGA	5 327	-1 231	4 096	341	-79	262
Soetatud	10 890	0	10 890	696	0	696
Arvestatud kulum	0	-685	-685	0	-44	-44
Rent lõpetatud	-741	286	-455	-47	18	-29
31.12.2008 SEISUGA	15 476	-1 630	13 846	990	-105	885

Informatsioon kapitalirendi võlgnevuste ja tingimuste kohta on esitatud lisas 15.

12.3. Kasutusrendi tingimustel rendile antud vara

31. DETSEMBRI SEISUGA	EEK '000		EUR '000	
	2008	2007	2008	2007
MASINAD JA SEADMED				
Kasutusrendile antud vara soetusmaksumus	1 169	1 967	75	126
Kasutusrendile antud vara akumulieeritud kulum	-1 169	-1 424	-75	-91
JÄÄKMAKSUMUS AASTA LÕPUS	0	543	0	35

13 KASUTUSRENT

1. JAANUAR - 31. DETSEMBER	Lisa	EEK '000		EUR '000	
		2008	2007	2008	2007
RENDITULUD					
- kinnisvarainvesteeringult		28 971	27 928	1 851	1 785
- masinatelt ja seadmetelt		171	176	11	11
KOKKU	23	29 142	28 104	1 862	1 796
RENDIKULUD					
Büroo-, kaubandus- ja tootmisruumid		2 225	2 906	142	186
Transpordivahendid		869	901	56	58
Muud		513	555	33	36
KOKKU		3 607	4 362	231	280

Renditulu kajastub kasumiaruandes müügituludes, rendiobjektidega seotud kulud ja amortisatsioon on müüdnud toodete kuludes. Kontsern on kasutusrendi tingimustel rendile andnud tootmiseseadmeid ja kinnisvarainvesteeringuid (lisa 11).

13 KASUTUSRENT (JÄRG)

Mittekatkestatavate kasutusrentide tuleviku rendimaksete summa lepingutähtaegade alusel

1. JAANUAR - 31. DETSEMBER	EEK '000		EUR'000	
	2008	2007	2008	2007
RENDITULUD				
← 1 aasta	30 215	28 455	1 931	1 819
1-5 aastat	57 076	62 268	3 648	3 979
KOKKU RENDITULUD	87 291	90 723	5 579	5 798
RENDIKULUD				
← 1 aasta	1 046	636	67	41
1-5 aastat	393	834	25	53
KOKKU RENDIKULUD	1 439	1 470	92	94

14 IMMATERIAALNE PÕHIVARA

	EEK '000			EUR '000		
	Arengu- välja- minekud	Muud	KOKKU	Arengu- välja- minekud	Muud	KOKKU
31.12.2006 SEISUGA						
Soetusmaksumus	1 376	5 823	7 199	88	372	460
Kogunenud kulum	-610	-2 994	-3 604	-39	-191	-230
JÄÄMAKSUMUS	766	2 829	3 595	49	181	230
1.1. - 31.12.2007 TOIMUNUD LIIKUMISED						
Soetused	174	551	725	11	35	46
Arvestatud kulum	-168	-883	-1 051	-11	-56	-67
LIIKUMISED KOKKU	6	-332	-326	0	-21	-21
31.12.2007 SEISUGA						
Soetusmaksumus	1 550	6 374	7 924	99	407	506
Kogunenud kulum	-778	-3 877	-4 655	-50	-247	-297
JÄÄMAKSUMUS	772	2 497	3 269	49	160	209
1.1. - 31.12.2008 TOIMUNUD LIIKUMISED						
Soetused	306	802	1 108	20	51	71
Arvestatud kulum	-219	-957	-1 176	-14	-61	-75
LIIKUMISED KOKKU	87	-155	-68	6	-10	-4
31.12.2008 SEISUGA						
Soetusmaksumus	1 825	7 175	9 000	117	459	576
Kogunenud kulum	-966	-4 833	-5 799	-62	-309	-371
JÄÄMAKSUMUS	859	2 342	3 201	55	150	205

Arenguväljaminekud on uute konkreetsete toodete valmistamise ja katsetustega seotud otsesed kulud. Muu immateriaalne põhivara on põhiliselt tootevalmistuslitsentsid ja arvutitarkvara.

Seisuga 31.12.2008 oli täielikult amortiseerunud kasutuses oleva immateriaalse põhivara soetusmaksumus 1 152 tuhat krooni (74 tuhat eurot) ja seisuga 31.12.2007 1 280 tuhat krooni (82 tuhat eurot).

15 VÕLAKOHUSTUSED

15.1. Võlakohustused bilansis 31. detsembri seisuga

VÕLAKOHUSTUSED	EEK '000		EUR '000	
	2008	2007	2008	2007
Lühiajalised pangalaenud	27 849	16 509	1 780	1 055
Pikaajaliste pangalaenude tagasimaksed järgmisel perioodil	12 066	10 118	771	646
Pikaajaliste liisingkohustuste tagasimaksed järgmisel perioodil	2 043	1 315	131	85
KOKKU LÜHIAJALISED VÕLAKOHUSTUSED	41 958	27 942	2 682	1 786
Pikaajalised pangalaenud	8 967	19 274	573	1 232
Pikaajalised liisingkohustused	7 414	1 108	473	70
KOKKU PIKAAJALISED KOHUSTUSED	16 381	20 382	1 046	1 302
VÕLAKOHUSTUSED KOKKU	58 339	48 324	3 728	3 088
VÕLAKOHUSTUSED PERIOODI ALGUSES	48 324	47 340	3 088	3 026
Perioodi 1.01. – 31.12. jooksul toimunud liikumised				
Lühiajaliste laenukohustuste kasv(+)/vähenemine (-)	11 340	6 807	725	435
Saadud pikaajalised pangalaenud	3 005	4 393	192	281
Pikaajalise pangalaenu tasumine	-11 364	-10 054	-726	-643
Uued liisingkohustused	10 890	1 080	696	68
Pikaajaliste liisingkohustuste tasumine	-3 856	-1 242	-247	-79
VÕLAKOHUSTUSED PERIOODI LÕPUS	58 339	48 324	3 728	3 088

15.2. Lühiajaliste pangalaenude tingimused

31. DETSEMBRI SEISUGA

Alus- valuuta	Laenulimiit alusvaluutas		Intressimäär		EEK'000		EUR'000	
	2008	2007	2008	2007	2008	2007	2008	2007
EUR	600 000	600 000	1k euribor+0,5%	+0,5%	8 118	9 075	519	580
EUR	1 200 000	800 000	1k euribor+0,4%	+0,4%	13 893	7 434	888	475
EUR	500 000	300 000	1k euribor+0,4%	+0,5%	5 838	0	373	0
KOKKU LÜHIAJALISED PANGALAENUD					27 849	16 509	1 780	1 055

15.3. Pikaajalised pangalaenu ja tingimused

31. DETSEMBRI SEISUGA	EEK'000		EUR'000	
	2008	2007	2008	2007
LAENU KOGUSUMMA; TINGIMUSED; TAGASTAMISE AASTA				
EUR 850 000; 3 k euribor+0,48%; 2010	3 912	7 041	250	450
EUR 1 530 000; 3 k euribor+0,80% (2007+0,50%); 2010	7 041	12 674	450	810
EUR 447 382; fikseeritud intress 4,32%; 2011	3 928	5 284	251	338
LTL 1 565 385; 6 k vilibor + 1,40% (2007 6,53%); 2012	6 152	4 393	393	280
VÕLAKOHUSTUS NOMINAALVÄÄRTUSES KOKKU	21 033	29 392	1 344	1 878
sealhulgas tagasimaksetähtaegade järgi				
← 1 aasta	12 067	10 571	771	675
1 - 2 aastat	5 565	11 091	356	709
2 - 5 aastat	3 401	7 730	217	494
Intressikulu 1. jaanuar – 31. detsember	1 568	1 434	100	92

Juhtkonna hinnangul ei erine laenude õiglane väärtus bilansipäeval oluliselt nende bilansilisest väärtusest. Pikaajaliste pangalaenu kaalutud keskmine efektiivne intressimäär oli 2008. aastal 5,9% ja võrreldaval perioodil 4,6%.

Pangalaenu garanteerimiseks panditud varade kohta on informatsioon esitatud lisas 16.

15.4. Kapitalirendikohustus

RENDIMAKSETE NÜÜDISVÄÄRTUS	EEK '000			EUR '000		
	Alg-maksumus	Tasutud	Nüüdis-väärtus	Alg-maksumus	Tasutud	Nüüdis-väärtus
Jääk seisuga 31.12.2006	4 196	-1 611	2 585	268	-103	165
Uued kohustused	1 080	0	1 080	69	0	69
Tasutud rendimaksud	0	-1 242	-1 242	0	-79	-79
Rent lõpetatud	-152	152	0	-9	9	0
JÄÄK SEISUGA 31.12.2007	5 124	-2 701	2 423	328	-173	155
Uued kohustused	10 890	0	10 890	696	0	696
Tasutud rendimaksud	0	-3 856	-3 856	0	-247	-247
Rent lõpetatud	-667	667	0	-43	43	0
JÄÄK SEISUGA 31.12.2008	15 347	-5 890	9 457	981	-377	604

Rendilepingute alusvaluutaks on valdavalt euro. Kapitalirendikohustus, mille alusvaluutaks on Leedu liti, oli 31.12. 2008 seisuga 503 tuhat krooni (32 tuhat eurot) ja 31.12. 2007 seisuga 201 tuhat krooni (13 tuhat eurot). Kapitalirendilepingute intressimäärad olid 31.12.2008 seisuga vahemikus 4,1 – 6,0% (31.12.2007 seisuga 4,1 – 6,0%).

Kapitalirendikohustuse kaalutud keskmine efektiivne intressimäär oli 2008. aastal 5,5% ja võrreldaval perioodil 4,8%.

15.5. Kapitalirendikohustus tagasimaksetähtaja järgi

	EEK '000				EUR '000			
	←1 aasta	1-5 aastat	→ 5 aastat	Kokku	←1 aasta	1-5 aastat	→ 5 aastat	KOKKU
SEISUGA 31.12.2007								
Rendimaksete miinimumsumma	1 393	1 143	0	2 536	90	72	0	162
Realiseerimata finantskulu	-78	-35	0	-113	-5	-2	0	-7
RENDIMAKSETE NÜÜDISVÄÄRTUS	1 315	1 108	0	2 423	85	70	0	155

SEISUGA 31.12.2008

Rendimaksete miinimumsumma	2 502	7 508	1 140	11 150	160	480	73	713
Realiseerimata finantskulu	-460	-1 204	-29	-1 693	-30	-77	-2	-109
RENDIMAKSETE NÜÜDISVÄÄRTUS	2 042	6 304	1 111	9 457	130	403	71	604

Rendimakseid tasutakse igakuiselt.

16 LAENUDE TAGATISED JA PANDITUD VARA

31.12.2008 SEISUGA	Kogus	Investeeringislaenu saldo		Arvelduskrediidilimiit	
PANDITUD VARA	'000	EEK '000	EUR '000	EEK '000	EUR '000
PKC Group Oyj aktsiad	1 066	10 953	700	17 211	1 100

Bilansipäeva 31.12.2008 seisuga oli panditud väärtpaberite raamatupidamisväärtus 50,0 miljonit krooni (3,2 miljonit eurot). Kontsern pandib aktsiad pangale kuni kõik laenulepingutega võetud kohustused on panga ees täielikult täidetud. Vastavalt pandilepingu tingimustele on Kontsernil kohustus pantida kohehelt aktsiaid lisaks, kui panditud aktsiate turuväärtus langeb ja ei ületa laenu jääki vähemalt 50% ulatuses. Informatsioon PKC Group Oyj aktsia kohta on esitatud lisas 10.

17 VÕLAD TARNIJATELE JA MUUD VÕLAD

31. DETSEMBRI SEISUGA	EEK '000		EUR '000	
	2008	2007	2008	2007

VÕLAD TARNIJATELE

Võlg kaupade ja teenuste eest	70 802	61 919	4 525	3 957
Võlg materiaalse põhivara eest	1 928	179	123	11
KOKKU	72 730	62 098	4 648	3 968

VIITVÕLAD

Võlad töövõtjatele	23 955	25 329	1 531	1 619
Intressivõlad	205	41	13	3
Muud viitvõlad	2 978	280	190	18
KOKKU	27 138	25 650	1 734	1 640
Ostjate ettemaksed	12 220	18 591	781	1 188
Võlad sidusettevõtetele (kaubad ja teenused)	264	60	17	4
Muud lühiajalised kohustused	43	96	3	6
KOKKU LÜHIAJALISED VÕLAD	112 395	106 495	7 183	6 806

18 MAKSUD

31. DETSEMBRI SEISUGA	EEK '000		EUR '000	
	2008	2007	2008	2007
ETTEMAKS				
Käibemaks	1 944	49	124	3
Ettevõtte tulumaks	47	717	3	46
KOKKU	1 991	766	127	49
MAKSUVÕLG				
Käibemaks	1 937	2 835	124	181
Ettevõtte tulumaks	1 551	672	99	43
Üksikisiku tulumaks	2 694	2 844	172	181
Sotsiaalmaksud	4 101	3 607	262	231
Muud maksud	933	2 050	60	131
KOKKU	11 216	12 008	717	767

19 LÜHIAJALISED ERALDISED

	Garantiieraldis		Muud eraldised		KOKKU	
	EEK '000	EUR '000	EEK '000	EUR '000	EEK '000	EUR '000
2007						
Saldo 31.12.2006	9	1	91	5	100	6
Lisatud eraldis	1 350	86	341	22	1 691	108
Kasutatud eraldis	-272	-17	-98	-6	-370	-23
SALDO 31.12.2007	1 087	70	334	21	1 421	91
2008						
Lisatud eraldis	1 294	83	0	0	1 294	83
Kasutatud eraldis	-1 087	-70	-334	-21	-1 421	-91
SALDO 31.12.2008	1 294	83	0	0	1 294	83

Garantiieraldis on moodustatud potentsiaalsete garantiiremondi kulude katteks. Müügilepingute kohaselt annab Kontsern müü-
dud toodetele kaheaastase garantii, kohustudes selle aja jooksul tasuta parandama või välja vahetama mittekvaliteetsed
või defektidega tooted (sõlmed).

20 TINGIMUSLIKUD KOHUSTUSED

20.1. Tulumaks

31. DETSEMBRI SEISUGA	EEK '000		EUR '000	
	2008	2007	2008	2007
Jaotamata kasum	153 445	151 894	9 808	9 708
Omanikele maksimaalselt võimalik väljamakstav dividendisumma	121 222	119 996	7 748	7 669
Dividendide väljamaksmisega kaasnev tulumaksukulu	32 223	31 898	2 060	2 039

Maksimaalse võimaliku tulumaksukohustuse arvestamisel on lähtutud eeldusest, et jaotatavate netodividendide ja maksimaalne
potentsiaalne tulumaksukohustus seisuga 31. detsember 2008, mis kuuluks tasumisele juhul, kui kogu jaotamata kasum maks-
takse välja, ei või ületada jaotuskõlblikku kasumit seisuga 31.12.2008. Potentsiaalse tulumaksukohustuse arvutamisel on aluseks
võetud maksumäär, mis kehtib alates 1. jaanuarist 2008 (2007: alates 1. jaanuarist 2007). Kui aktsionäride üldkoosolek kinnitab
juhatuse kasumi jaotamise ettepaneku maksta dividendidena välja 16,8 miljonit krooni (1,07 miljonit eurot), kaasneb sellega
tulumaksukohustus summas 4,5 miljonit krooni (285 tuhat eurot).

20.2. Garantiikohustused

Seisuga 31. detsember 2008 kehtis ASi Harju Elekter 8. veebruaril 2004 Nordea Bank Finland Plc Eesti filiaalile antud garantiikiri viimati nimetatud ja ASi Draka Keila Cables vahel sõlmitud pikaajalises laenulepingus ASi Draka Keila Cables (lisa 27) poolt võetud kohustuste täitmise tagamiseks. Pangalaenu tasumise tähtaeg on 10. mai 2009. Saldo sidusettevõtte bilansis oli 31. detsembri 2008 seisuga 2 034 tuhat krooni (130 tuhat eurot) ja 31. detsembri 2007 seisuga 6 102 tuhat krooni (390 tuhat eurot). Kontsern garanteerib laenu oma osaluse (34%) ulatuses. Kontserni maksimaalne garantiikohustus oli 31. detsembri 2008 seisuga 692 tuhat krooni (44 tuhat eurot) ja 31. detsembri 2007 seisuga 2 075 tuhat krooni (133 tuhat eurot). Garantiid pandiga tagatud ei ole.

21 AKTSIAKAPITAL JA RESERVID**21.1. Aktsiakapital ja ülekurs**

31. DETSEMBRI SEISUGA	EEK		EUR	
	2008	2007	2008	2007
Aktsiakapital ('000)	168 000	168 000	10 737	10 737
Aksia nimiväärtus	10	10	0,64	0,64
Aktsiate arv ('000) (tasutud täies ulatuses)	16 800	16 800	16 800	16 800
Ülekurs ('000)	6 000	6 000	384	384

Põhikirjajärgne maksimaalne lubatud aktsiate arv 20 miljonit. Iga lihtaktsia annab omanikule õiguse saada dividende ja ühe hääle üldkoosolekul.

21.2. Dividend aktsia kohta

2007. aasta tulemuste põhjal maksti omanikele dividende 2,00 krooni (0,128 eurot) aktsialt, kokku summas 33,6 miljonit krooni (2,15 miljonit eurot). Dividendid maksti välja 19. mail 2008.

Kasumijaotamise ettepaneku kohaselt makstakse 2008. aasta eest dividendidena välja 16,8 miljonit krooni (1,07 miljonit eurot), s.o. 1,00 krooni (0,0648 eurot) aktsia kohta. Väljamaksmisele kuuluvad dividendid kajastatakse siis, kui kasumi jaotamise ettepanek on üldkoosoleku poolt kinnitatud.

21.3. Üle 5% aktsiatega määratud hääli omavad aktsionärid

31. DETSEMBRI SEISUGA	2008	2007
AS Harju KEK	32,15%	32,08%
ING Luxembourg S.A	11,31%	9,96%
Lembit Kirsme	8,33%	8,33%
Endel Palla	5,66%	5,65%
Muud	42,55%	43,98%

21.4. AS Harju Elekter nõukogu ja juhatuse liikmete osalus

NÕUKOGU	Aktsiate kogus	Otsene osalus	Kaudne osalus
Palla, Endel	951 000	5,66%	0,33%
Kirsme, Lembit	1 400 000	8,33%	0,72%
Talgre, Madis	19 000	0,12%	0,00%
Kabal, Ain	3 660	0,02%	0,00%
Toome, Andres	0	0,00%	0,06%
KOKKU	2 373 660	14,13%	1,11%
JUHATUS			
Allikmäe, Andres	185 800	1,11%	0,00%
Padjus, Karin	110 193	0,66%	0,25%
Libe, Lembit	19 500	0,12%	0,00%
KOKKU	315 493	1,89%	0,25%

21 AKTSIAKAPITAL JA RESERVID (JÄRG)

Aksionäride omanduses olevate aktsiate arv ja osaluse protsent on fikseeritud 31.12.2008 kell 23:59 seisuga.

Vastavalt Tallinna Börsi reglemendi nõuetele on emitent kohustatud majandusaasta aruandes esitama teabe oma juhatuse ja nõukogu liikmetele (otsene osalus) ning nende lähikondsetele (kaudne osalus) kuuluvate emitendi aktsiate arvu kohta majandusaasta lõpu seisuga. Kaudse osalusena käsitletakse ka aktsionäri poolt kontrollitavale äriühingule kuuluvate aktsiatega esindatud hääli. Lähikondseteks on juhtorgani liikme abikaasa, alaealine laps või liikmega ühist majapidamist omav isik.

21.5. Reservid

31. DETSEMBRI SEISUGA	EEK '000		EUR '000	
	2008	2007	2008	2007
Reservkapital	16 800	13 400	1 073	856
Ümberhindluse reserv	52 946	193 859	3 384	12 390
KOKKU	69 746	207 259	4 457	13 246

(a) Reservkapital

Vastavalt äriseadustikule on igal ettevõttel kohustuslik moodustada reservkapital. Igal majandusaastal tuleb reservkapitali kanda vähemalt 5% puhaskasumist, kuni reservkapital moodustab vähemalt 10% aktsiakapitalist. Reservkapitali võib kasutada kahjumi katmiseks ja samuti aktsiakapitali suurendamiseks.

Bilansipäeva 31. detsembri 2007 seisuga ei olnud reservkapitali 10% nõue täidetud. 2008. aastal suunati reservkapitali 3 400 tuhat krooni (217 tuhat eurot), 2007. aastal 2 400 tuhat krooni (153 tuhat eurot).

(b) Muutused ümberhindluse reservis

1. JAANUARIST 31. DETSEMBRINI	EEK '000		EUR '000	
	2008	2007	2008	2007
Algsaldo	193 859	320 552	12 390	20 487
Finantsvara ümberhindluse kahjum	-140 913	-97 224	-9 006	-6 214
Finantsvara müügiga realiseerunud kasum	0	-29 469	0	-1 883
LÕPPSALDO	52 946	193 859	3 384	12 390

Harju Elekter omab 8,89%-list (2007: 8,89%) osalust Soome firmas PKC Group Oyj-s (lisa 10). Nimetatud finantsinvesteering on klassifitseeritud müügivalmis finantsvaraks. Müügivalmis finantsvarasid hinnatakse bilansis õiglasel väärtusel, väärtuse muutusest tekkinud kasumid ja kahjumid kajastatakse otse omakapitalis. Müügivalmis finantsvarade müügi korral kantakse müüdü varadele vastav proportsionaalne osa ümberhindluse reservist sama perioodi kasumiaruandesse finantstuludesse. 2007. aastal müüdi 220 tuhat PKC Group Oyj aktsiat, 2008. aastal aktsiaid ei müüdud.

Ümberhindluse reserv realiseeruks kasumina PKC Oyj aktsiate müümisel.

22 INFORMATSIOON SEGMENTIDE KOHTA

Kontsernis eristatakse segmente tegevusalade kaupa ja geograafiliselt.

Esmane – geograafilistel tegevuspiirkondadel põhinev segmenteerimine – tugineb Kontserni juhtimise ja sisearuandluse struktuurile. Segmentidevahelises hinnakujunduses lähtutakse turuhindadest.

22.1. Kontserni geograafilise segmendi aruanne – esmane segment

Äritegevuse asukohtade kaupa jaguneb kontserni tegevus kolme geograafilisse segmenti:

Eesti – emaettevõtte AS Harju Elekter ning tütarettevõtete AS ELTEK ja AS Harju Elekter Elektrotehnika tegevuspiirkond;

Soome –tütarettevõtte Satmatic tegevuspiirkond;

Leedu –tütarettevõtte Rifas UAB tegevuspiirkond.

22 INFORMATSIOON SEGMENTIDE KOHTA (JÄRG)

EEK '000	Lisa	2008	Eesti 2007	2008	Soome 2007	2008	Leedu 2007	Elimineerimine 2008	2007	Konsolideeritud 2008	2007
KASUMIARUANNE											
Tulu kontsernivälistelt klientidelt		388 711	408 324	354 828	246 668	128 071	76 993	0	0	871 610	731 985
Segmentidevaheline müügitulu		56 073	25 835	45	45	874	1 377	-56 992	-27 257	0	0
SEGMENTI MÜÜGITULUD KOKKU		444 784	434 159	354 873	246 713	128 945	78 370	-56 992	-27 257	871 610	731 985
ÄRIKASUM		29 636	40 915	11 493	7 016	8 887	3 611	48	-34	50 064	51 508
Neto finantstulud (-kulud)	23									8 694	43 119
Tulu sidusettevõtetest	9	-4 068	73	0	0	0	0	0	0	-4 068	73
Tulumaks	24	-8 465	-6 412	-2 914	-1 656	-1 250	-697	0	0	-12 629	-8 765
ARUANDEAASTA PUHASKASUM										42 061	85 935
BILANSS											
Segmendi varad		337 599	349 676	91 792	90 307	84 439	55 599	-4 073	-12 481	509 757	483 101
Investeeringud sidusettevõttesse		17 907	21 975	0	0	0	0	0	0	17 907	21 975
Kontserni jagamatud varad										74 323	215 236
VARAD KOKKU										601 987	720 312
Segmendi kohustused		50 209	64 459	43 180	53 647	35 432	14 700	-3 916	-12 414	124 905	120 392
Kontserni jagamatud kohustused										58 339	48 325
KOHUSTUSED KOKKU										183 244	168 717
RAHAVOOD											
- äritegevusest		38 361	47 004	2 634	-14 495	3 615	9 134	342	0	44 952	41 643
- investeerimistegevusest		2 334	15 587	-739	-633	-6 144	-7 505	-8 355	2 310	-12 904	9 759
- finantseerimistegevusest		-41 451	-46 024	-2 165	15 183	728	1 349	8 013	-2 310	-34 875	-31 802
Investeeringud põhivarasse		30 005	34 574	738	634	6 465	8 048	0	0	37 208	43 256
Põhivara amortisatsioon		15 697	16 457	940	857	2 267	2 059	0	0	18 904	19 373

22 INFORMATSIOON SEGMENTIDE KOHTA (JÄRG)

EUR '000	Lisa	Eesti		Soome		Leedu		Elimineerimine		Konsolideeritud	
		2008	2007	2008	2007	2008	2007	2008	2007	2008	2007
KASUMIARUANNE											
Tulu kontsernivälistelt klientidelt		24 843	26 097	22 678	15 765	8 185	4 920	0	0	55 706	46 782
Segmentidevaheline tulu		3 584	1 651	3	3	56	88	-3 643	-1 742	0	0
SEGMENTI MÜÜGITULUD KOKKU		28 427	27 748	22 681	15 768	8 241	5 008	-3 643	-1 742	55 706	46 782
ÄRIKASUM											
Neto finantstulud (-kulud)	23	1 893	2 615	735	448	568	231	3	-2	3 199	3 292
										556	2 756
Tulu sidusettevõtetest	9	-260	5	0	0	0	0	0	0	-260	5
Tulumaks	24	-541	-410	-186	-106	-80	-44	0	0	-807	-560
ARUANDEAASTA PUHASKASUM										2 688	5 493
BILANSS											
Segmendi varad		21 576	22 348	5 867	5 772	5 397	3 553	-260	-797	32 580	30 876
Investeeringud sidusettevõttesse		1 144	1 404	0	0	0	0	0	0	1 144	1 404
Kontserni jagamatud varad										4 750	13 756
VARAD KOKKU										38 474	46 036
Segmendi kohustused		3 208	4 120	2 760	3 429	2 265	940	-250	-795	7 983	7 694
Kontserni jagamatud võlakohustused										3 728	3 088
KOHUSTUSED KOKKU										11 711	10 782
RAHAVOOD											
- äritegevusest		2 452	3 004	168	-926	231	583	22	0	2 873	2 661
- investeerimistegevusest		149	997	-47	-40	-393	-480	-534	148	-825	625
- finantseerimistegevusest		-2 649	-2 941	-138	970	46	86	512	-148	-2 229	-2 033
Investeeringud põhivarasse		1 919	2 210	47	40	413	515	0	0	2 379	2 765
Põhivara amortisatsioon		1 003	1 053	60	54	145	132	0	0	1 208	1 239

Geograafiliste segmentide tulu kajastatakse vastavalt varade geograafilisele asukohale. Segmendi tulemused, varad ja kohustused sisaldavad segmendi tegevusega otseselt seotud ja segmendi tegevusele jaotatavaid näitajaid.

Kontserni jagamatutes varades sisalduvad müügivalmis finantsvarad ja muud pikaajalised finantsinvesteeringud.

Segmendi investeeringud sisaldavad majandusaastal soetatud ja üle ühe aasta kasutatavatele varadele tehtud väljaminekuid.

22 INFORMATSIOON SEGMENTIDE KOHTA (JÄRG)

22.2. Segmentide tulu turgude viisi

1. JAANUAR – 31. DETSEMBER	Eesti		Soome		Leedu		Elimineerimine		Konsolideeritud	
	2008	2007	2008	2007	2008	2007	2008	2007	2008	2007
EEK '000										
Eesti	324 060	299 469	45	45	880	1 331	-920	-1 422	324 065	299 423
Soome	103 914	64 632	338 771	243 608	672	2 428	-52 674	-23 631	390 683	287 037
Leedu	5 262	3 484	0	0	96 882	63 354	-3 398	-2 204	98 746	64 634
Muud EL ² liikmesriigid	11 200	59 100	16 057	3 060	19 838	4 103	0	0	47 095	66 263
EL välised riigid	348	7 474	0	0	10 673	7 154	0	0	11 021	14 628
TULU KOKKU	444 784	434 159	354 873	246 713	128 945	78 370	-56 992	-27 257	871 610	731 985
EUR '000										
Eesti	20 712	19 140	3	3	56	85	-59	-91	20 712	19 137
Soome	6 641	4 130	21 652	15 569	43	155	-3 367	-1 510	24 969	18 344
Leedu	336	223	0	0	6 192	4 049	-217	-141	6 311	4 131
Muud EL liikmesriigid	716	3 777	1 026	196	1 268	262	0	0	3 010	4 235
EL välised riigid	22	478	0	0	682	457	0	0	704	935
TULU KOKKU	28 427	27 748	22 681	15 768	8 241	5 008	-3 643	-1 742	55 706	46 782

Segmendi tulu turgude viisi on kajastatud lähtudes klientide asukohast.

² EL tähistab Euroopa Liitu

22.3. Kontserni ärisegmendi aruanne – teisene segment

Raamatupidamise aastaaruande koostamisel on Kontserni põhitegevuseks loetud elektrienergia jaotus- ja juhtimisseadmete tootmine ja müük, samuti nendega seotud tegevused. 31. detsembri 2008 seisuga tegutseb kontsern järgmistes tegevusvaldkondades, milles tegutsemisega kaasnevad riskid ja hüved erinevad oluliselt ja iga tegevusala on eraldi piisavalt suure osakaaluga, et moodustada eraldi kajastatavat segmenti:

“Tootmine” – elektrienergia jaotus- ja juhtimisseadmete, andme- ja sideseadmete ning fiiberoptiliste ühenduskaablite, mitmesuguste lehtmetailtoodete tootmine ja müük; uuringu- ja arengutegevus ning muud tootmisega seotud teenused ja komponentide vahendusmüük;

“Kinnisvara” – kinnisvara arendamine, hooldus ja rentimine, kinnisvara ja tootmisvõimsuste ülalpidamisega seotud teenused ja teenuste vahendamine. Kinnisvara on klassifitseeritud eraldiseisvaks segmendiks, sest tema varade maksumus on rohkem kui 10% kõigi segmentide varade maksumusest kokku;

„Muud” – Kontserni ja temaga seotud ettevõtete toodete ning muude elektriinstallatsiooni töödeks vajalike kaupade müük peamiselt jaeklientidele ja väiksema ning keskmise suurusega elektripaigaldusfirmadele; juhtimisalased teenused; tööstusautomaatika lahenduste projekteerimine, protsessi juhtautomaatika programmeerimine ja installatsioonitööde projektijuhtimine. Muud tegevusalad on kontserni seisukohalt väheolulised ja ükski neist ei moodusta eraldiseisvat segmenti aruandluse tarbeks.

	Müügitulu kontserni- välistelt klientidelt		Varad		Investeeringud põhivarasse	
31. DETSEMBRI SEISUGA	2008	2007	2008	2007	2008	2007
EEK '000						
Tootmine	769 242	609 551	363 585	328 624	29 829	26 906
Kinnisvara	36 536	35 591	137 994	137 616	5 387	14 013
Muud segmenteerimata tegevusalad	65 832	86 843	26 200	38 836	1 993	2 337
Kontserni jagamatud varad	0	0	74 323	215 236	0	0
KOKKU	871 610	731 985	602 102	720 312	37 209	43 256
EUR '000						
Tootmine	49 164	38 957	23 237	21 003	1 907	1 720
Kinnisvara	2 335	2 275	8 819	8 795	344	896
Muud segmenteerimata tegevusalad	4 207	5 550	1 675	2 482	128	149
Kontserni jagamatud varad	0	0	4 750	13 756	0	0
KOKKU	55 706	46 782	38 481	46 036	2 379	2 765

Segmendi investeeringud sisaldavad majandusaastal soetatud ja üle ühe aasta kasutatavatele varadele tehtud väljaminekuid.

23 KASUMIARUAND E KIRJETE SELGITUSED

		EEK '000		EUR '000	
PERIOODI 1. JAANUAR KUNI 31. DETSEMBER KOHTA	Lisa	2008	2007	2008	2007
MÜÜGITULUD					
Elektriseadmed		678 526	531 046	43 366	33 940
Lehtmetalltooted ja teenused		35 020	32 148	2 238	2 055
Telekommunikatsiooni tooted ja teenused		24 300	21 405	1 553	1 368
Elektrikaupade ja komponentide vahendusmüük		88 355	102 517	5 647	6 552
Teenuste vahendusmüük		8 507	9 331	544	596
Renditulu	13	29 142	28 104	1 862	1 796
Muud teenused		7 760	7 434	496	475
KOKKU		871 610	731 985	55 706	46 782
MÜÜDUD TOODETE KULUD					
Kaubad ja materjalid		-533 832	-475 546	-34 118	-30 393
Teenused		-48 107	-28 984	-3 075	-1 852
Tööjõukulu (vt alljärgnev)		-119 707	-106 153	-7 651	-6 784
Põhivara kulum		-15 551	-15 036	-994	-961
Muud kulud		-9 034	-7 056	-577	-452
Lõpetamata ja valmistoodangu varude kasv		-7 236	37 455	-462	2 394
KOKKU		-733 467	-595 320	-46 877	-38 048
TURUSTUSKULUD					
Ostuteenused		-7 343	-6 435	-469	-412
Tööjõukulu (vt alljärgnev)		-22 615	-21 125	-1 446	-1 350
Põhivara kulum		-897	-911	-57	-58
Muud kulud		-7 930	-8 372	-507	-535
KOKKU		-38 785	-36 843	-2 479	-2 355
ÜLDHALDUSKULUD					
Ostuteenused		-5 911	-5 515	-378	-352
Tööjõukulu (vt alljärgnev)		-29 838	-32 059	-1 907	-2 049
Põhivara kulum		-2 456	-2 140	-157	-137
Muud kulud		-10 553	-8 023	-675	-513
KOKKU		-48 758	-47 737	-3 117	-3 051
- sealhulgas arenduskulud		-7 434	-7 629	-475	-488
TÖÖJÕUKULUD MÜÜDUD TOODETE, TURUSTUS- JA ÜLDHALDUSKULUDES:					
Töötasud		-132 402	-116 231	-8 462	-7 429
Sotsiaal- ja muud maksud palgakulult		-38 423	-35 352	-2 456	-2 259
Reservid		-1 335	-7 525	-86	-481
KOKKU		-172 160	-159 108	-11 004	-10 169

23 KASUMIARUANDE KIRJETE SELGITUSED (JÄRG)

		EEK '000		EUR '000	
	Lisa	2008	2007	2008	2007
MUUD ÄRITULUD					
Kasum materiaalse põhivara müügist		13	66	1	5
Saadud trahvid ja viivised		25	113	2	7
Kasum valuutakursi muutusest		2	0	0	0
Muud äritulud		284	410	18	26
KOKKU		324	589	21	38
MUUD ÄRIKULUD					
Kahjum põhivara müügist ja likvideerimisest		0	-22	0	-1
Trahvid, viivised ja muud kahjud		-114	-323	-7	-21
Kulutused kingitustele ja annetustele		-469	-642	-30	-41
Muud ärikulud		-277	-179	-18	-11
KOKKU		-860	-1 166	-55	-74
FINANTSTULUD					
Intressitulu		564	329	36	22
Dividenditulu		11 125	12 663	711	810
Tulu finantsinvesteeringute müügist	10	0	32 816	0	2 097
KOKKU		11 689	45 808	747	2 929
FINANTSKULUD					
Kahjum osalusemüügist		0	0	0	0
Intressikulu		-2 944	-2 634	-188	-168
Netokahjum(-) valuutakursi muutustest		-51	-55	-3	-4
KOKKU		-2 995	-2 689	-191	-172

24 TULUMAKS

Kontserni kasumilt arvestatud teoreetiline tulumaks erineb tegelikust tulumaksukulust erinevatel põhjustel, mis on esitatud alljärgnevas tabelis.

	Eesti		Leedu		Soome		Konsolideeritud	
	2008	2007	2008	2007	2008	2007	2008	2007
EEK '000								
Kasum enne maksustamist	35 551	84 912	10 772	6 267	8 367	3 525	54 690	94 700
Tulumaksumäär	0%	0%	26%	26%	15%	18%		
Teoreetiline tulumaks	0	0	-2 801	-1 630	-1 255	-634	-4 056	-2 264
Dividendide tulumaks	-8 465	-6 412	0	0	0	0	-8 465	-6 412
Maksuvabad tulud	0	0	0	0	77	40	77	40
Mitterahaarvatavad kulud	0	0	-113	-26	-72	-103	-185	-129
Tulumaksukulu kasumiaruandes	-8 465	-6 412	-2 914	-1 656	-1 250	-697	-12 629	-8 765
EUR '000								
Kasum enne maksustamist	2 272	5 427	688	401	535	225	3 495	6 053
Tulumaksumäär	0%	0%	26%	26%	15%	18%		
Teoreetiline tulumaks	0	0	-179	-104	-80	-41	-259	-145
Dividendide tulumaks	-541	-410	0	0	0	0	-541	-410
Maksuvabad tulud	0	0	0	0	5	3	5	3
Mitterahaarvatavad kulud	0	0	-7	-2	-5	-6	-12	-8
Tulumaksukulu kasumiaruandes	-541	-410	-186	-106	-80	-44	-807	-560

Leedu ja Soome tütarettevõtetes ei ole edasilükkunud tulumaksukohustust.

25 TAVA- JA LAHUSTATUD PUHASKASUM AKTSIA KOHTA

	Ühik	EEK		EUR	
		2008	2007	2008	2007
Emaettevõtte omanike osa puhaskasumist	'000	38 551	84 456	2 464	5 398
Perioodi keskmine aktsiate arv	'000	16 800	16 800	16 800	16 800
Tava- ja lahustatud puhaskasum aktsia kohta		2,29	5,03	0,15	0,32

26 RAHAVOOGUDE ARUANDE KIRJETE SELGITUSED

1. JAANUAR KUNI 31. DETSEMBER	Lisa	EEK '000		EUR '000	
		2008	2007	2008	2007
ETTEVÕTTE TULUMAKS					
Tulumaksukulu kasumiaruandes	24	-12 629	-8 765	-807	-560
Tulumaksu ettemaksu vähenemine (+)/ kasv (-) ja võla vähenemine (-)/ kasv (+)	18	1 549	-2 444	99	-157
MAKSTUD ETTEVÕTTE TULUMAKS		-11 080	-11 209	-708	-717
MAKSTUD INTRESSID					
Intressikulu kasumiaruandes	23	-2 944	-2 634	-188	-168
Intressivõla vähenemine (-)/ kasv (+)	17	164	11	10	1
MAKSTUD INTRESSID		-2 780	-2 623	-178	-167
TASUTUD MATERIAALSE PÕHIVARA EEST					
Materiaalse põhivara soetus	12	-30 864	-28 518	-1 973	-1 823
Kapitalirendi korras soetatud	12	10 890	1 057	696	68
Põhivara ostuga seotud võla vähenemine (-)/ kasv (+)	17	1 749	-325	112	-21
TASUTUD MATERIAALSE PÕHIVARA EEST		-18 225	-27 786	-1 165	-1 776
LAEKUS PÕHIVARA MÜÜGIST					
Müüdnud põhivara jääkväärtus	12	0	136	0	9
Kasum põhivara müügist		13	43	1	3
LAEKUS PÕHIVARA MÜÜGIST		13	179	1	12
LAEKUNUD INTRESSITULU					
Intressitulu	23	564	329	36	22
Nõude vähenemine (+)/ kasv (-)	6	-36	6	-2	0
LAEKUNUD INTRESSID		528	335	34	22

27 TEHINGUD SEOTUD OSAPPOOLTEGA

Seotud osapooled

ASi Harju Elekter seotud osapoolteks on sidusettevõtte AS Draka Keila Cables, juhatuse ja nõukogu liikmed, nende lähikondsed ning AS Harju KEK, kelle omanduses on 32,15 % ASi Harju Elekter aktsiatest.

Tehingud seotud osapooltega

1. JAANUAR KUNI 31. DETSEMBER	EEK '000		EUR '000	
	2008	2007	2008	2007
KAUPADE JA TEENUSTE OST SEOTUD OSAPPOOLTELTE:				
- Sidusettevõttelt	9 853	14 563	630	930
- Harju KEK'lt	761	588	49	38
KOKKU	10 614	15 151	679	968
<u>Sealhulgas:</u>				
- kaubad ja materjalid	9 854	14 548	630	930
- põhivara rentimine	700	536	45	34
- muud teenused	60	67	4	4
KAUPADE JA TEENUSTE MÜÜK SEOTUD OSAPPOOLTELE:				
- Sidusettevõttele	10 586	12 175	677	778
- Harju KEK'le	85	221	5	14
KOKKU	10 671	12 396	682	792
<u>Sealhulgas:</u>				
- kaubad ja materjalid	364	828	23	53
- põhivara rentimine	6 292	6 685	403	427
- juhtimisteenus	2 713	2 713	173	173
- muud teenused	1 302	2 170	83	139
PÕHIVARA OST HARJU KEK'LT				
- maa	0	2 768	0	177
- hooned	0	11 882	0	759
KOKKU	0	14 650	0	936
NÕUKOGU JA JUHATUSE LIIKMETELE MAKSTUD TASUD				
- palk, preemia, muud sarnased tasud	4 196	3 789	268	242
- erisoodustused	69	143	4	9
KOKKU	4 265	3 932	272	251
SALDOD SEOTUD OSAPPOOLTEGA				
Nõuded sidusettevõttega: kaubad ja teenused	1 970	243	126	16
Kohustused sidusettevõttele: kaubad ja teenused	264	60	17	4

Juhatuse liikmed ei saa Kontsernilt pensioniga seotud õigusi. Juhatuse esimehel on õigus saada lahkumishüvitist. Kontserni juhtorganite liikmete ja nende lähikondsetega muid tehinguid ei toimunud.

Garantiid, käendused ja pandid

Kontsern garanteerib sidusettevõtte pikaajalist pangalaenu, mille tasumise tähtaeg on 10. mai 2009 (lisa 20).

28 FINANTSINFORMATSIOON EMAETTEVÖTTE KOHTA

Emaettevõtte kohta esitatud finantsinformatsioonis on toodud emaettevõtte eraldiseisvad põhjaruanded, mille avaldamine on nõutud Eesti Vabariigi Raamatupidamise seadusega.

Emaettevõtte põhjaruanded on koostatud kasutades samu arvestuspõhimõtteid, mida on kasutatud konsolideeritud aruannete koostamisel. Emaettevõtte konsolideerimata aruannetes kajastatakse investeeringud tütar- ja sidusettevõttesse soetusmaksumuses.

KASUMIARUANNE		EEK '000		EUR '000	
1. JAANUAR – 31. DETSEMBER	2008	2007	2008	2007	
MÜÜGITULU, sh					
Elektritarvete ja tarvikute müük	59 619	75 728	3 810	4 840	
Kinnisvara rentimine	49 631	49 362	3 172	3 155	
Peakontori tegevus	5 703	7 988	365	510	
MÜÜGITULU KOKKU	114 953	133 078	7 347	8 505	
Müüdnud toodete kulud	-74 483	-90 268	-4 760	-5 769	
BRUTOKASUM	40 470	42 810	2 587	2 736	
Muud äritulud	125	1 114	8	71	
Turustuskulud	-10 385	-9 760	-664	-624	
Üldhalduskulud	-16 806	-18 231	-1 074	-1 165	
Muud ärikulud	-610	-707	-39	-45	
ÄRIKASUM	12 794	15 226	818	973	
Tulu tütaretevõtetest	6 755	3 949	432	253	
Tulu sidusettevõtetest	0	1 286	0	82	
Tulu müügivalmis finantsvaradelt					
-dividenditulu	11 125	12 663	711	810	
-investeeringute müügist	0	32 816	0	2 097	
Intressitulu	629	335	40	21	
Intressikulud	-1 193	-1 207	-76	-77	
Kahjum valuutakursi muutusest	-12	-14	-1	-1	
KASUM MAJANDUSTEGEVUSEST	30 098	65 054	1 924	4 158	
Tulumaks	-7 136	-5 910	-456	-378	
ARUANDEAASTA PUHASKASUM	22 962	59 144	1 468	3 780	

BILANSS	EEK '000		EUR '000	
	2008	2007	2008	2007
31. DETSEMBRI SEISUGA				
VARAD				
Raha ja pangakontod	1 225	8 541	78	546
Nõuded ostjate vastu	6 912	10 215	442	652
Nõuded seotud osapoolte vastu	3 449	10 435	220	667
Muud lühiajalised nõuded ja ettemaksud	627	363	40	23
Varud	7 706	9 448	493	604
KÄIBEVARA KOKKU	19 919	39 002	1 273	2 492
Investeeringud tütarettevõtetesse	44 459	44 459	2 841	2 841
Investeeringud sidusettevõtetesse	8 840	8 840	565	565
Muud pikaajalised finantsinvesteeringud	74 323	219 786	4 750	14 047
Kinnisvarainvesteeringud	168 524	166 040	10 771	10 612
Materiaalne põhivara	15 324	10 213	980	653
Immateriaalne põhivara	1 395	1 092	89	70
PÕHIVARA KOKKU	312 865	450 430	19 996	28 788
VARAD KOKKU	332 784	489 432	21 269	31 280
KOHUSTUSED				
Pikaajaliste pangalaenude lühiajaline osa	14 601	8 762	933	560
Võlad tarnijatele	6 478	6 489	414	415
Võlad seotud osapooltele	0	69	0	4
Maksuvõlad	1 466	2 364	94	151
Muud võlad ja saadud ettemaksed	4 463	5 658	285	362
Lühiajalised kohustused kokku	27 008	23 342	1 726	1 492
Pikaajaliste laenude kohustused	2 191	10 953	140	700
KOHUSTUSED KOKKU	29 199	34 295	1 866	2 192
OMAKAPITAL				
Aktsiakapital	168 000	168 000	10 737	10 737
Ülekurss	6 000	6 000	383	383
Reservid	69 745	207 259	4 457	13 246
Jaotamata kasum	59 840	73 878	3 826	4 722
OMAKAPITAL KOKKU	303 585	455 137	19 403	29 088
KOHUSTUSED JA OMAKAPITAL KOKKU	332 784	489 432	21 269	31 280

RAHAVOOGUDE ARUANNE	EEK '000		EUR '000	
	2008	2007	2008	2007
RAHAVOOD ÄRITEGEVUSEST				
Ärikasum	12 794	15 226	818	973
Korrigeerimised				
Põhivara kulum ja väärtuse langus	8 269	8 142	528	521
Kasum(kahjum) põhivara müügist	0	-24	0	-2
Kahjum põhivara mahakandmisest	11	258	1	17
Äritegevusega seotud nõuete muutus	2 783	9 228	178	590
Varude muutus	1 742	631	111	40
Äritegevusega seotud kohustuste muutus	-4 097	-330	-262	-21
Makstud ettevõtte tulumaks	-7 136	-5 910	-456	-378
Makstud intressid	-1 024	-1 202	-66	-77
KOKKU RAHAVOOD ÄRITEGEVUSEST	13 342	26 019	852	1 663
RAHAVOOD INVESTEERIMISTEGEVUSEST				
Tasutud põhivara eest	-15 129	-25 097	-967	-1 604
Laekunud põhivara müügist	744	27	48	2
Tasutud finantsinvesteeringute eest	0	0	0	0
Laekunud finantsinvesteeringute müügist	0	39 056	0	2 496
Antud laenud	-35	-13 757	-2	-879
Antud laenude tagasimaksed	11 753	2 038	751	130
Laekunud intressid	665	303	42	19
Laekunud dividendid	17 880	16 612	1 143	1 062
KOKKU RAHAVOOD INVESTEERIMISTEGEVUSEST	15 878	19 182	1 015	1 226
RAHAVOOD FINANTSEERIMISTEGEVUSEST				
Saadud laenud	5 838	0	373	0
Laenude tagasimaksed	-8 762	-8 762	-560	-560
Kapitalirendi põhiosa tagasimaksed	0	0	0	0
Makstud dividendid	-33 600	-30 240	-2 147	-1 933
KOKKU RAHAVOOD FINANTSEERIMISTEGEVUSEST	-36 524	-39 002	-2 334	-2 493
KOKKU RAHAVOOD	-7 304	6 199	-467	396
Raha jääk perioodi algul	8 541	2 356	546	151
Rahajääkide muutus	-7 304	6 199	-467	396
Valuutakursside muutuste mõju	-12	-14	-1	-1
RAHA JÄÄK PERIOODI LÕPUS	1 225	8 541	78	546

OMAKAPITALI MUUTUSTE ARUANNE	Aktisia- kapital	Ülekurs	Reserv- kapital	Ümber- hindluse reserv	Jaotamata kasum	KOKKU
EEK '000						
SALDO 31.12.2006	168 000	6 000	11 000	320 552	47 374	552 926
2007. a. puhaskasum	0	0	0	0	59 144	59 144
Kasum otse omakapitali	0	0	0	-126 693	0	-126 693
Kokku 2007. a. kasum	0	0	0	-126 693	59 144	-67 549
Makstud dividendid	0	0	0	0	-30 240	-30 240
Reservkapitali	0	0	2 400	0	-2 400	0
SALDO 31.12.2007	168 000	6 000	13 400	193 859	73 878	455 137
2008. a. puhaskasum	0	0	0	0	22 962	22 962
Kasum otse omakapitali	0	0	0	-140 914	0	-140 914
Kokku 2008. a. kasum	0	0	0	-140 914	22 962	-117 952
Makstud dividendid	0	0	0	0	-33 600	-33 600
Reservkapitali	0	0	3 400	0	-3 400	0
SALDO 31.12.2008	168 000	6 000	16 800	52 945	59 840	303 585
EUR '000						
SALDO 31.12.2006	10 737	383	703	20 487	3 028	35 338
2007. a. puhaskasum	0	0	0	0	3 780	3 780
Kasum otse omakapitali	0	0	0	-8 097	0	-8 097
Kokku 2007. a. kasum	0	0	0	-8 097	3 780	-4 317
Makstud dividendid	0	0	0	0	-1 933	-1 933
Reservkapitali	0	0	153	0	-153	0
SALDO 31.12.2007	10 737	383	856	12 390	4 722	29 088
2008. a. puhaskasum	0	0	0	0	1 468	1 468
Kasum otse omakapitali	0	0	0	-9 006	0	-9 006
Kokku 2008. a. kasum	0	0	0	-9 006	1 468	-7 538
Makstud dividendid	0	0	0	0	-2 147	-2 147
Reservkapitali	0	0	217	0	-217	0
SALDO 31.12.2008	10 737	383	1 073	3 384	3 826	19 403

	EEK'000		EUR'000	
31. DETSEMBRI SEISUGA	2008	2007	2008	2007

KONSOLIDEERIMATA OMAKAPITAL	303 585	455 137	19 403	29 088
------------------------------------	----------------	----------------	---------------	---------------

Valitseva ja olulise mõju all olevate osaluste:

-bilansiline väärtus	-53 299	-53 299	-3 406	-3 406
-bilansiline väärtus arvestatuna kapitaliosaluse meetodil	147 020	131 315	9 396	8 393
KORRIGEERITUD KONSOLIDEERIMATA OMAKAPITAL	397 306	533 153	25 393	34 075

JUHATUSE JA NÕUKOGU ALLKIRJAD 2008. A MAJANDUSAASTA ARUANDELE

Juhatus on koostanud ASi Harju Elekter ja Kontserni 2008. aasta tegevusaruande ja raamatupidamise aastaaruande.

26. veebruar 2009



Andres Allikmäe
juhatuse esimees



Lembit Libe
juhatuse liige



Karin Padjus
juhatuse liige

Nõukogu on juhatuse poolt koostatud majandusaasta aruande (lk. 9-75), mis koosneb tegevusaruandest ja raamatupidamise aastaaruandest, läbi vaadanud ja aktsionäride üldkoosolekule esitamiseks heaks kiitnud.

01. aprill 2009



Endel Palla
nõukogu esimees



Ain Kabal
nõukogu liige



Madis Talgre
nõukogu liige



Andres Toome
nõukogu liige



KPMG Baltics AS
Narva mnt 5
Tallinn 10117
Estonia

Telephone +372 6 268 700
Fax +372 6 268 777
Internet www.kpmg.ee

SÕLTUMATU AUDIITORI JÄRELDUSOTSUS

AS Harju Elekter aktsionäridele

Oleme auditeerinud lehekülgedel 33 kuni 75 esitatud AS Harju Elekter konsolideeritud raamatupidamise aastaaruannet, mis sisaldab konsolideeritud bilanssi seisuga 31. detsember 2008, konsolideeritud kasumiaruannet, konsolideeritud omakapitali muutuste aruannet ja konsolideeritud rahavoogude aruannet eeltoodud kuupäeval lõppenud majandusaasta kohta, aastaaruande koostamisel kasutatud oluliste arvestuspõhimõtete kokkuvõtet ning muid selgitavaid lisasid.

Juhatuse kohustused raamatupidamise aastaaruande osas

Juhatuse kohustuseks on konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande koostamine ning õige ja õiglane esitamine kooskõlas rahvusvaheliste finantsaruandluse standarditega, mis on vastu võetud Euroopa Liidu poolt. Nende kohustuste hulka kuuluvad asjakohase sisekontrollisüsteemi kujundamine ja töös hoidmine, mis tagab raamatupidamise aastaaruande korrektse koostamise ja esitamise ilma pettustest või vigadest tulenevate oluliste väärkajastamisteta, asjakohaste arvestuspõhimõtete valimine ja rakendamine ning antud tingimustes põhjendatud raamatupidamishinnangute tegemine.

Audiitori kohustused

Meie kohustuseks on avaldada auditi põhjal arvamust konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande kohta. Viisime auditi läbi kooskõlas rahvusvaheliste auditeerimisstandarditega. Need standardid nõuavad, et me oleme vastavuses eetikanõuetega ning et me planeerime ja viime auditi läbi omandamaks põhjendatud kindlustunne, et raamatupidamise aastaaruanne ei sisalda olulisi väärkajastamisi.

Audit hõlmab raamatupidamise aastaaruandes esitatud arvnäitajate ja avalikustatud informatsiooni kohta auditi tõendusmaterjali kogumiseks vajalike protseduuride läbiviimist. Nende protseduuride hulk ja sisu sõltuvad audiitori otsustustest, sealhulgas hinnangust riskidele, et raamatupidamise aastaaruanne võib sisaldada pettustest või vigadest tulenevaid olulisi väärkajastamisi. Asjakohaste auditi protseduuride kavandamiseks võtab audiitor nende riskide hindamisel arvesse õige ja õiglase raamatupidamise aastaaruande koostamiseks ja esitamiseks juurutatud sisekontrollisüsteemi, kuid mitte selleks, et avaldada arvamust sisekontrolli tulemuslikkuse kohta. Audit hõlmab ka kasutatud arvestuspõhimõtete asjakohasuse, juhatuse poolt tehtud raamatupidamislike hinnangute põhjendatuse ja raamatupidamise aastaaruande üldise esituslaadi hindamist.

Usume, et kogutud auditi tõendusmaterjal on piisav ja asjakohane meie arvamuse avaldamiseks.

Arvamus

Meie arvates kajastab ülalmainitud konsolideeritud raamatupidamise aastaaruanne olulises osas õigesti ja õiglaselt AS Harju Elekter konsolideeritud finantsseisundit seisuga 31. detsember 2008 ning sellel kuupäeval lõppenud majandusaasta konsolideeritud finantstulemust ja konsolideeritud rahavoogusid kooskõlas rahvusvaheliste finantsaruandluse standarditega, mis on vastu võetud Euroopa Liidu poolt.

Tallinn, 27. märts 2009

KPMG Baltics AS

Andres Root
Vannutatud audiitor

Indrek Alliksaar
Vannutatud audiitor

KASUMI JAOTAMISE ETTEPANEK

ASi Harju Elekter omanikele kuuluv jaotamata kasum on:

	EEK '000	EUR '000
Eelmiste perioodide jaotamata kasum	114 894	7 344
2008.a. puhaskasum	38 551	2 464
Kokku jaotuskõlbulik kasum seisuga 31.12.2008	153 445	9 808

Juhatus teeb ettepaneku kasumi jaotamiseks alljärgnevalt:

Dividendideks (1,00 krooni ehk 0,064 eurot aktsialt)	16 800	1 074
Jaotamata kasumi jääk peale kasumi jaotamist	136 645	8 734

26. veebruar 2009



Andres Allikmäe
juhatuse esimees



Lembit Libe
juhatuse liige



Karin Padjus
juhatuse liige

INFO NÕUKOGU JA JUHATUSE KOHTA

ENDEL PALLA (19.06.1941)

nõukogu esimees

Haridus Tallinna Polütehniline Instituut, insener

Karjäär

1969 – 1985 Harju KEK, elektriseadmete tootmise juht

1985 – 1999 Harju Elekter, sh 1991-1999 AS Harju Elekter
peadirektor/juhataja

alates 1999 AS Harju Elekter nõukogu esimees

Osalemine äriühingute juhtorganites

AS Eltek, AS Harju Elekter Elektrotehnika – nõukogu esimees;
AS Draka Keila Cables – nõukogu esimehe asetäitja; AS Harju
KEK, AS Kelmo, AS Laagrivara – nõukogu liige; Satmatic Oy –
juhatuse esimees; PKC Group Oyj, Rifas UAB – juhatuse liige

Endel Palla omab 951 000 Harju Elektri aktsiat. Tema otsene
osalus on 5,66% ja kaudne 0,33%.

AIN KABAL (10.06.1962)

nõukogu liige

Haridus Tartu Ülikool, jurist

Karjäär

1985 – 1989 Kohtuekspertiisi Teadusliku Uurimise
Laboratoorium, vanemekspert

1990 – 1992 EKE International, jurist ja peadirektori kt.

1993 – 2001 BCLO Advokaadibüroo OÜ, juhataja

2001 – 2003 Sorainen Law Offices, õigusnõunik

2004 – 2006 Advokaadibüroo Hansa Law Offices OÜ, partner
alates 2001 Kabal & Partners OÜ ja OÜ Investkonsult, juhataja

Osalemine äriühingute juhtorganites

Investkonsult OÜ – juhataja
Lincona Konsult AS – nõukogu liige

Ain Kabal omab 3 660 Harju Elektri aktsiat.
Tema otsene osalus on 0,02%, kaudset osalust ei oma.

LEMBIT KIRSME (1.01.1941)

nõukogu liige

Haridus Tallinna Polütehniline Instituut, insener

Karjäär

1965 – 1970 Tehas Punane RET, insener-konstruktor

1970 – 1977 Põllumajanduse Elektronaparatuuri Tehas
Estron, peainsener

1977 – 1984 Harju KEK tootmisbaas, peainsener

1984 – 1985 Erikonstrueerimise Tehnoloogia Ettevõtte,
peainsener

1985 – 1991 ETE Harju Elekter, juhataja

1991 – 2006 Devest AS, juhataja

alates 1999 Harju KEK AS, nõukogu esimees

Osalemine äriühingute juhtorganites

Harju KEK AS, Laagri Vara AS – nõukogu esimees;
Haret AS, Entek AS, KVM AS, Harju Elekter AS, EKE Invest AS –
nõukogu liige; Satmatic Oy – juhatuse liige

Lembit Kirsme omab 1 400 000 Harju Elektri aktsiat.
Tema otsene osalus on 8,33% ja kaudne 0,72%.

MADIS TALGRE (17.04.1960)

nõukogu liige

Haridus Tallinna Polütehniline Instituut, insener

Karjäär

1983 – 1987 Põlva KEK, mehhaniseerimisbaasi insener

1987 – 1990 Põlva KEK, tootmisjuhataja

1990 – 1999 Põlva KEK, juhataja

alates 1999 Harju KEK, juhataja

Osalemine äriühingute juhtorganites

Põlva Koit AS, AS Harju KEKi tütarettevõtjad – nõukogu esi-
mees; AS Harju Elekter, EKE Invest AS ja tema tütarettevõtjad,
Liimpuit AS – nõukogu liige; Laagri Vara AS – juhatuse liige

Madis Talgre omab 19 000 Harju Elektri aktsiat. Tema otsene
osalus on 0,12%, kaudset osalust ei oma.

ANDRES TOOME (9.01.1972)

nõukogu liige

Haridus Tallinna Tehnikaülikool, majandusteaduskond

Karjäär

1992 – 1999 Eesti Pank, Eesti Investeerimispank, Optiva Pank

ja Sampo Pank Eesti, investeerimisosakonna juhataja

alates 1999 OÜ Tradematic, juhataja

Osalemine äriühingute juhtorganites

AS Lynn Group, AS Tallinna Olümpiapurjespordikeskus –
nõukogu liige; OÜ Tradematic, OÜ Jaama Kinnisvara,
OÜ Norber Grupp, Ladina Kavartali Kinnisvara OÜ, OÜ M50 –
juhatuse liige.

Andres Toome ei oma Harju Elektri aktsiaid, tema kaudne
osalus on 0,06%.

Kokkuvõttes on nõukogu liikmete omanduses 2 373 660 aktsiat, vastavalt millele on nende otsene osalus ettevõttes 14,13% ja kaudne osalus 1,11%

ANDRES ALLIKMÄE (07.02.1957)

juhatuse esimees

Haridus Tallinna Polütehniline Instituut (TTÜ),
süsteemiinsener

Karjäär

1982 – 1991 Harju Elekter, juhtiv insener, osakonna juhataja
1991 – 1999 AS Harju Elekter Autojuhtmete Tehas, juhataja
alates 1999 AS Harju Elekter, juhatuse esimees

Osalemine äriühingute juhtorganites

AS Harju Elekter Elektrotehnika, AS Eltek, AS Draka Keila
Cables, AS Saajos – nõukogu liige;
Rifas UAB, Satmatic OY – juhatuse liige

Andres Allikmäe omab 185 800 Harju Elektri aktsiat.

Tema otsene osalus on 1,11%, kaudset osalust ei oma.

LEMBIT LIBE (21.02.1946)

juhatuse liige

Haridus Tallinna Polütehniline Instituut,
ehituse ökonomika ja organiseerimine

Karjäär

1982 – 1991 Harju Elekter, peaökonomist/
plaaniosakonna juhataja
1991 – 1991 Hanko, pearaamatupidaja
alates 1991 AS Harju Elekter, peaökonomist

Osalemine äriühingute juhtorganites

AS Eltek, AS Harju Elekter Elektrotehnika – nõukogu liige

Lembit Libe omab 19 500 Harju Elektri aktsiat. Tema otsene

osalus on 0,12%, kaudset osalust ei oma.

KARIN PADJUS (01.06.1948)

juhatuse liige

Haridus Tartu Riiklik Ülikool, raamatupidamise eriala

Karjäär

1979 – 1985 KEK, pearaamatupidaja asetäitja
1985 – 2007 Harju Elekter, pearaamatupidaja
alates 2007 AS Harju Elekter, finantsdirektor

Osalemine äriühingute juhtorganites

AS Eltek, AS Harju Elekter Elektrotehnika – nõukogu liige

Karin Padjus omab 110 193 Harju Elektri aktsiat. Tema otsene
osalus on 0,66% ja kaudne 0,25%.

Kokkuvõttes on juhatuse liikmete omanduses 315 493 aktsiat, vastavalt millele on nende otsene osalus ettevõttes 1,89% ja kaudne osalus 0,25%.

FINANTSKOKKUVÕTE

Kontsern	1 EUR=15,6466 EEK	2008	2007	2006	2005	2004
Konsolideeritud kasumiaruanne (1000 EEK)						
Müügitulud		871,6	732,0	622,1	513,9	453,8
Ärikasum		50,1	51,5	45,2	37,5	31,2
Puhaskasum ³ (emaettevõtte omanikele kuuluv)		38,6	84,5	47,3	41,7	56,2
Konsolideeritud bilanss aasta lõpu seisuga (1000 EEK)						
Käibevara kokku		249,4	241,0	169,4	163,6	142,1
Põhivara kokku		352,6	479,3	588,4	532,8	498,5
Varad kokku		602,0	720,3	757,7	696,4	640,6
Omakapital (emaettevõtte omanikele kuuluv)		397,2	533,2	605,6	552,2	521,0
Omakapitali kordaja (%)		66,0	74,0	79,9	79,3	81,3
Juurdekasvutempod (%)						
Müügitulud		19,1	17,7	21,1	13,3	32,6
Ärikasum		-2,8	14,0	20,5	20,2	56,7
Puhaskasum		-54,3	78,6	13,6	-25,9	25,0
Varad		-16,4	-4,9	8,8	8,7	32,6
Omakapital (emaettevõtte omanikele kuuluv)		-25,5	-12,0	9,7	6,0	33,9
Tulususe suhtarvud (%)						
Käibe ärirentaablus		5,7	7,0	7,3	7,3	6,9
Käibe puhasrentaablus		4,4	11,5	7,6	8,1	12,0
Varade puhasrentaablus		5,8	11,4	6,5	6,2	10,0
Omakapitali puhasrentaablus (ROE)		8,3	14,8	8,2	7,8	12,0
Aksia (EEK)⁴						
Keskmine aktsiate arv (1000 tk)		16 800	16 800	16 800	16 401	16 200
Omakapital aktsia kohta		23,64	33,89	34,46	31,94	27,75
Aksia sulgemishind		15,49	53,2	64,93	64,15	47,46
Puhaskasum aktsia kohta		2,29	5,03	2,81	2,48	3,43
P/E suhe (kordaja)		6,76	10,58	23,06	25,87	13,85
Dividend aktsia kohta		⁵ 1,00	2,00	1,80	1,60	1,47
Likviidsussuhtarvud						
Maksevõime kordaja		1,6	1,6	1,6	1,7	1,8
Likviidsuskordaja		0,8	0,8	0,9	0,9	1,0
Personal ja palgad						
Töötajate arv perioodi lõpu seisuga		515	486	427	425	405
Keskmine töötajate arv		501	442	439	412	378
Palgakulu (mln krooni)		132,4	116,2	86,6	73,9	61,2

Käibe ärirentaablus	= Ärikasum/Müügitulud*100
Käibe puhasrentaablus	= Puhaskasum/Müügitulud*100
Omakapital aktsia kohta	= Omakapital(keskmine)/Aktsiate arvuga(perioodi keskmine)
Vara puhasrentaablus	= Puhaskasum/Keskmine vara*100
Omakapitali puhasrentaablus	= Puhaskasum/Keskmine omakapital*100
Omakapitali kordaja	= Omakapital(emaettevõtte omanikele kuuluv) / Varad*100
Maksevõime kordaja	= Käibevara/Lühiajalised kohustused
Likviidsuskordaja	= Likviidsed varad/lühiajalised kohustused

³ Eelmiste perioodide puhaskasumeid on korrigeeritud seoses arvestuspõhimõtete muutusega

⁴ Näitajaid on korrigeeritud tagasiulatuvalt, arvestades fondi emissiooni 5/2005

⁵ Juhtkonna ettepanek

